

Slovo

ČASOPIS
GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

JÚN
2025

Vitajte, Svätý Otec Lev XIV.

Obsah

<p>4 SVĚTÝ OTEC
Teraz je hodina lásky
Splnený americký sen</p> <p>6 TÉMA
Lev XIV.
Životopis nového pápeža
Nasledovníci a synovia
sv. Augustína.
Bratia augustiniáni</p> <p>10 PRÍHOVOR
Príhovor Svätého Otca
Leva XIV. účastníkom
Jubilea východných cirkví
14. mája 2025</p> <p>12 OTCOVIA
Gregor Nysský
O stvorení človeka (22)
Modlitba za budúceho
partnera</p> <p>14 ROZHOVOR
S fonendoskopom v buši</p> <p>19 SLOVO VLADYKU
Občas sposedám</p> | <p>20 SPOLOČNOSŤ
Katolícka cirkev
a náboženská sloboda</p> <p>22 KATECHÉZA
Modlitba pútnika</p> <p>24 PRÍBEH
Keď má anjel ľudskú tvár</p> <p>25 SVĚTÝ MESIACA
Náš otec svätý Cyril,
alexandrijský arcibiskup</p> <p>26 RODINA
Nepriateľ na U
Ako byť dobrým otcom:
ako napomínať v Pánovi
Každý je dôležitý,
Slovák, Róm či Rusín</p> <p>34 ROZHOVOR
Za dverami archívu</p> <p>36 REPORTÁŽ
Cirkev putujúca ku Skale</p> <p>38 UDALOSŤ
Jubileum
východných cirkví</p> |
|--|--|

MYŠLIENKA ČÍSLA

*„Pokoj je prvé, čo anjeli spievali.
Pokoj je znakom Božích detí.
Pokoj je sestrou lásky.“*

PÁPEŽ LEV VEĽKÝ

Slovo – oficiálny časopis
Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku
www.casopisslovo.sk; ročník 57
periodicita vydávania: mesačník; číslo 6

Adresa redakcie
SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov
tel.: 051/756 26 42, 0911 711 263

Číslo účtu
SK45 0200 0000 0032 1020 6959
SWIFT KÓD: SUBASKBX

Vydavateľia
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku,
Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 51311917
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov,
IČO 37886622

Cirkevné schválenie
Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove,
č. j. 3317/99

Šéfredaktorka
PhDr. Valéria Juríčková, PhD.
(sefredaktor@casopisslovo.sk)

Redaktori
ThDr. Miroslav Dancák, PhD.
(cenzor@casopisslovo.sk)
PhDr. Adriana Matoláková, PhD.
(redakcia@casopisslovo.sk)

Dipl.-Theol. Univ. Ján Sabol
(spravodajstvo@casopisslovo.sk)
Mgr. Miroslav Chorenžák
(inzercia@casopisslovo.sk)

Mgr. Richard Fučko
(priatel@casopisslovo.sk)

Jazyková úprava
PhDr. Adriana Matoláková, PhD.

Distribúcia a grafický návrh
PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD.
(distribucia@casopisslovo.sk)

Grafická úprava
Mgr. Štefan Kerul-Kmec
(grafik@casopisslovo.sk)

Cenzori
ThDr. Miroslav Dancák, PhD.
ThDr. Milan Kuzmiak, PhD.

Redakčná rada
vL SEODr. Jonáš Maxim, vL prof. ThDr. ICDr.
Cyril Vasil' SJ, PhD., vL Peter Rusnák,
vL SEODr. Milan Lach SJ, vL Milan Chau-
tur CSSR, Kristián Čintala, Mgr. Daniel Dzu-
rovčin, Mgr. Stanislav Gábor, PhDr. Valéria
Juríčková, PhD., Mgr. Ján Hreško, Mgr. Dra-
homíra Kolesárová, Štefan Michalič, HELic.
Martin Mráz, Mgr. Ján Hreško,
prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.

Všetky informácie sú na casopisslovo.sk/
redakcia/. Za obsah inzerátov neručíme.
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu
príspevkov. Zásady ochrany osobných
údajov sú uvedené na webovej stránke
<http://casopisslovo.sk/vyhlasenie/>.

**Pri zasielaní príspevkov použite jeden
z týchto špecifických symbolov**
700 (časopis, prípadne zverejnenie
príspevku)
1700 (iba časopis)
2700 (iba príspevok)
7700 (anonymný príspevok)
777 (priatel časopisu Slovo)
999 (eSlovo).

Variabilný symbol: vaše PSČ
Konštantný symbol: 0558

Tlač: Alfa print, s. r. o., Martin

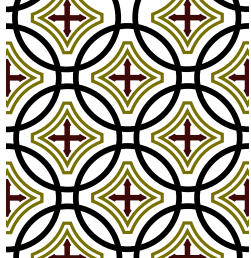
Distribúcia: Mediaprint-Kapa
Pressegrosso, a. s., Bratislava

ISSN 1335-7492. EV 182/08

Dátum vydania: 15.06.2025

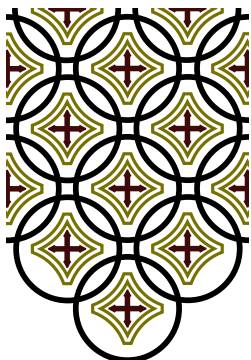
Uzávierka pre 2025/07: 17.06.2025

Titulná strana
Foto: Mazur - cbcew.org.uk / flickr.com

Príbehy čakania

» Valéria JURÍČKOVÁ

„Aké sú vaše záľuby?“ koluje gymnaziálnou triedou klasická zoznamovacia otázka. „Čakanie. Rada čakám,“ zaznie odpoveď nenápadného dievčaťa. Trieda stíchne a prekvapene pozerá na spolužiačku. „Ludia sú väčšinou nervózni, keď musia čakať v dlhom rade alebo čakárni. Ja sa, naopak, teším. Pretože mám čas premýšľať, tvoriť, modliť sa,“ dokončí svoje vysvetlenie a na chvíľu triedu ovládne ticho. Po pár mesiacoch si zvykneme. Introvertná spolužiačka nás prekvapuje často. Netradičným pohľadom na vec. Vlastným názorom. Tým, ako jednoducho vystihne podstatu vecí. Jej múdrosť sa rodí z premýšľania. A na premýšľanie má čas pri čakaní. Lebo rada čaká.

Ježiš Kristus pri svojom odchode uisťuje učeníkov, že na nich zostúpi Svätý Duch. Že sa majú zhromaždiť vo večeradle a čakať. Modliť sa a čakať. Spoločne sa povzbudzovať. Zjednotiť sa v túžbe.

Biblické dejiny sú plné čakania. Noe stavia koráb a čaká. Mnohí ho majú za bláznua. Prechádza obdobím nadšenia i pochybností. Naozaj počul Božie inštrukcie správne? Postavením lode ani spustením potopy sa čakanie nekončí. Kedy prestane pršať? Kedy opadnú vody? Budeme mať dosť potravy? Zvládneme svoje povahy a vydržíme spolu na jednej lodi? Dejiny čakania sa však len začali. Abrahám čaká na syna. Sára to nevydrží a ponúkne manželovi svoju slúžku. Tak sa Agar stane večným príkladom nedočkavosti a unáhlených riešení tam, kde Boží plán prevyšuje ľudské predstavy. Len bolo treba počkať.

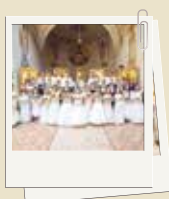
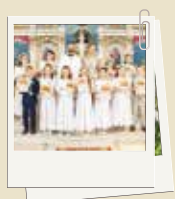
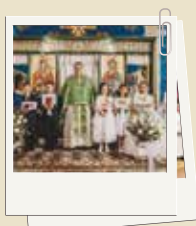
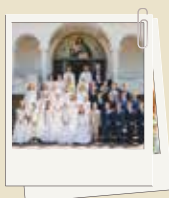
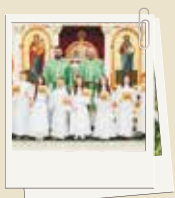
Čakanie sa nekončí. Jakub čaká na skončenie služby pre Labana. Jozef čaká na vyslobodenie z väzenia. Izrael čaká na vyslobodenie z otroctva.

A keď sa za vlády kráľa Šaula zhromaždia Filištínci do boja proti Izraelu, ktorý má od proroka Samuela príkaz čakať na jeho príchod, Šaul zlyhá. Ľudia strácajú trpezlivosť, odchádzajú a vystrašený kráľ podľahne tlaku okolností. Obetuje sám. „Keď... prišiel Samuel, ... povedal Šaulovi: Hlúpo si konal, nezachoval si príkaz Pána, svojho Boha, ktorý ti dal. Teraz by bol Pán na večnosť upevnil tvoje kráľovstvo nad Izraelom. Takto však tvoje kráľovstvo trvať nebude. Pán si vyhľadal muža podľa svojho srdca a ustanovil ho za knieža nad svojím ľudom, lebo si nezachoval, čo ti prikázal Pán“ (1 Sam 13, 13n).

Príbeh každého z nás obsahuje obdobie čakania. Na dobré veci aj na vypočutie modlitieb. Na uzdravenie. Na pomoc. Je prirodzené, že čakáme spolu s ľuďmi. Hľadáme v nich oporu a podporu. Niekedy čakáme iba sami so sebou. Nahnevani, že sa veci nedejú hneď. Čakáme však na vyriešenie svojich starostí aj so Svätým Duchom? V jeho spoločnosti? V Božej blízkosti?

Boh nemešká. On má plán. Taký, ktorý nás presiahne a privedie do úžasu, ak budeme trpezliví a nechopíme sa iniciatívy ako Sára či Šaul. Ak budeme čakať „s ním“. Lebo pri takomto čakaní sa nám prihodí mnoho všeličoho, čo nám zmení náš osobný svet. Zmúdrieme. A budeme plní dobrého ovocia Ducha.

Prajem vám, milí čitatelia, nech Boží Duch, ktorý zostúpil na deň Päťdesiatnice, sprevádza vaše osobné dejiny čakania a skrze vás sýti svet dobrým ovocím.

PODEĽ SA S RADOSŤOU!

Pošli spoločnú fotku
z prvej svätej spovede
na priatelvia@casopisslovo.sk.

Vladimír Elexa / pikabay.com

Teraz je hodina lásky

» Marek BARAN

Svätý Otec Lev XIV. vo svojej homílii na začiatku svojho pontifikátu upriamil pozornosť na lásku a jednotu.

Bratia a sestry, na začiatku služby, ktorá mi bola zverená, vás všetkých srdečne pozdravujem so srdcom naplneným vďačnosťou. Svätý Augustín napísal: „Stvoril si nás pre seba, Pane, a naše srdce je nepokojné, kým nespočinie v tebe.“ (Vyznania 1, 1.1) Bol som zvolený bez vlastnej zásluhy. A s bážňou i chvením prichádzam medzi vás ako brat, ktorý túži byť služobníkom vašej viery a radosti, kráčajúc s vami po ceste Božej lásky, ktorá nás chce mať všetkých zjednotených v jednej rodine.

Láska a jednota – to sú dve dimenzie poslanca, ktoré Ježiš zveril Petrovi. O tom

nám hovorí evanjeliová scéna pri Tiberiadskom jazere – tam, kde Ježiš začal svoje poslanie: „loviť“ ľudstvo, aby ho zachránil z vôd zla a smrti. Keď prechádzal popri jazere, povolal Petra a ďalších prvých učeníkov, aby boli – ako on – „rybármi ľudí“. A teraz, po zmŕtvychvstaní, odovzdáva im túto misiu: znova a znova spúšťať siete, ponárať do vôd sveta nádej evanjelia, plaviť sa po mori života, aby všetci našli Božie objatie.

Ako môže Peter pokračovať v tomto poslaní? Evanjelium ukazuje, že je to možné len preto, lebo vo svojom živote zakúsil bezhraničnú a bezpodmienečnú Božiu lásku – aj v hodine zlyhania a zapretia. Preto keď sa Ježiš obracia na Petra, používa grécke sloveso *agapao*, ktoré ozna-

čuje lásku Boha: darovanú bez výhrad, nezištnú a vernú. Na rozdiel od Petrovej odpovede, ktorú opisuje iné sloveso, označujúce ľudskú priateľskú lásku. Keď sa Ježiš pýta: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ (Jn 21, 16), pýta sa ho vlastne na lásku Otca. Ako by mu hovoril: len ak si poznal túto lásku, ktorá nikdy nezlyhá, budeš môcť pásť moje ovce, len v láske Otca budeš schopný milovať svojich bratov viac – až po darovanie života za nich. Petrovi je teda zverená úloha milovať viac a položiť svoj život za stádo. Jeho službu má charakterizovať obetavá láska – lebo Rímska cirkev predsedá v láske. Jej pravá autorita je láska Krista. Nejde o ovládanie, náboženskú propagandu či mocenské nástroje, ale vždy a len o to: milovať ako Ježiš. Ako hovorí svätý Augustín: „Cirkev tvorí každý, kto žije v zhode s bratmi a miluje blížneho.“ (Reč 359, 9)

Bratia a sestry, toto je naša prvá veľká túžba: Cirkev zjednotená – znak jednoty a spoločenstva, ktorá sa stáva kvasom pre zmierený svet. Aj dnes vidíme priveľa rozdelenia, priveľa rán spôsobených nenávisťou, násilím, predsudkami, strachom z inakosti aj hospodárskym systémom, ktorý drancuje Zem a vylučuje najchudobnejších. A my chceme byť v tejto zložitej situácii aspoň malým kvasom jednoty, spoločenstva a bratstva. Chceme svetú s pokorou a radosťou povedať: Hľaďte na Krista! Priblížte sa k nemu! Prijmite jeho slovo, ktoré osvetľuje a potešuje! Počúvajte jeho výzvu k láske, aby sme sa stali jeho jedinou rodinou, lebo v jednom Kristovi sme jedno.

Bratia a sestry, teraz je hodina lásky. Božia láska, ktorá nás robí bratmi a sestrami, je srdcom evanjelia. A spolu s mojím predchodcom, pápežom Levom XIII., sa aj dnes môžeme opýtať: „Ak by tento princíp zvíťazil vo svete, neprestali by okamžite všetky spory a nevrátil by sa pokoj?“ (*Reverum novarum*, 21). Vo svetle a sile Ducha Svätého budujme Cirkev založenú na Božej láske a jednote – misionársku Cirkev, ktorá otvára náruč svetu, ktorá svedčí o Božom slove, ktorá nie je ľahostajná k dejinám, ale stáva sa kvasom súladu pre celé ľudstvo. Spoločne ako jeden ľud, všetci ako bratia kráčajme v ústrety Bohu a milujme sa navzájom. (úryvok homílie z 18. mája 2025)

Prvé slová nového pápeža Leva XIV. hneď po zvolení na Petrov stolec zneli takto: „Pokoje vám všetkým! Drahí bratia a sestry, toto je prvý pozdrav zmŕtvychvstalého Krista, Dobrého pastiera, ktorý dal život za Božie stádo. Aj ja si želim, aby tento pozdrav pokoja prenikol do vášho srdca, aby sa dostal do vašich rodín, ku všetkým ľuďom, kdekoľvek sú, ku všetkým národom a na celú Zem. Pokoj vám! Toto je pokoj zmŕtvychvstalého Krista – pokoj neozbrojený a odzbrojujúci, pokorný a vytrvalý. Pochádza od Boha, od toho Boha, ktorý nás všetkých bezpodmienečne miluje. Boh nás má rád, Boh nás všetkých miluje a zlo nezvíťazí! Sme v Božích rukách. Preto sa nebojme – ruka v ruke s Bohom a medzi sebou kráčajme vpred. Sme Kristovými učeníkmi. Kristus ide pred nami. Svet potrebuje jeho svetlo. Ľudstvo potrebuje jeho prítomnosť ako most, cez ktorý k nemu prichádza Boh a jeho láska. (Marek Baran)

Americká vlajka a veriaci na Námestí sv. Petra pri zvolaní *Habemus papam* | Mazur - cbcew.org.uk/ flickr.com

Splnený americký sen

» R. B.

Niekedy najťažšou otázkou pri pracovnom pohovore je, kto ste a čo o sebe viete povedať. V tej chvíli sa možno zarazíme. Čo ak si to zle vysvetlí? Čo ak poviem hlúposť alebo – ešte horšie – strápnim sa? Tú istú otázku dávame dnes aj pápežovi Levovi XIV. Kto si? Čo o sebe hovoríš? Médiá v USA sú podobnými otázkami doslova zaplavené: Povedzte nám niečo o svojom bratovi, susedovi, priateľovi, novozvolenom pápežovi... A odpoveď, ktorá sa často opakuje, je: „Je to dobrý priateľ, dobrý človek, osoba s charizмой.“

Ale stačí, aby bol nový pápež len dobrý priateľ, osoba s charizмой? To je otázka, ktorá je vpísaná do srdca mnohých Američanov najmä v kontexte súčasných dní. A súčasný pápež na to dáva nádhernú odpoveď: „Spolu s vami som kresťanom a pre vás som biskupom.“ Ten dôraz na „spolu s vami a pre vás“ je nádherným vyjadrením srdca nového pápeža, ktoré sa naučilo žiť v rytme spirituality sv. Augustína a jeho *Vyznání* (doslova spovedí), ktoré sv. Augustín napísal ako reakciu na Boží zásah do svojho života. Nie je to naučená fráza, ktorú počujeme z TV obrazoviek, kde nám mobilní operátori alebo banky hovoria: „Sme tu pre vás!“ Ale zabudnú dodať, že sú tu pre nás len vtedy, keď sme solventní klienti a máme

disponibilné zdroje. Som tu pre vás a s vami od pápeža Američana znamená niečo úplne odlišné. On sám to hovorí, citujúc sv. Ignáca z Antiochie, ktorý bol roztrhaný levmi, takto: „Iba vtedy budem skutočným Kristovým učeníkom, keď svet už neuvidí moje telo.“ Myslím si, že toto je pravá príčina, prečo si nový pápež vybral meno Lev. Akoby kričal: „Nie ja, ale Ježiš má byť viditeľný. Roztrhajte moje názory, roztrhajte moje riešenia problémov a nechajte Ježiša, nech je viditeľný on.“ A ten krik počuť.

Moji susedia, ktorí nie sú veriaci, sa mi s nadšením v hlase prihovávajú: „Máme pápeža Američana.“ Hovoria: „Máme, nie máte.“ Je nádherné počuť to, pretože žijem v oblasti značne poznačenej sexuálnymi škandálmi, ktoré mnohých odvieďli od viery. Zrazu tu badať obrovskú nádej, pretože to je na Amerike to najkrajšie – je to krajina novej nádeje, kde vždy môžete začať odznova. Takto ju opisovali mnohí, ktorí sem prichádzali. Tá nádej je nádherné nakažlivé a mnohí Američania začali pápeža viac sledovať, pretože dáva novú tvár americkému snu.

Oceňuje sa najmä jeho komunikačná bezprostrednosť a prístupnosť, keďže dnes, v čase umelej inteligencie, sa už neporoz-

právate ani na zákaznickej linke. Umelá inteligencia nechápe, že máte problém, ktorý sa nedá sformulovať do jednoduchých slov. Nechápe, že ste zúfalý a tečú vám nervy. Len vám jednoducho v niekoľkých minútových intervaloch oznámi: „Ďakujeme, že čakáte na linke. Ste pre nás veľmi dôležitý. Ak potrebujete pomoc, obráťte sa na našu umelú inteligenciu.“ A tak všetci čakáme, a čakáme. Čakáme na správnu a vhodnú odpoveď od reálneho človeka. A keď sa po hodinovom čakaní konečne ozve hlas operátora, sme úplne vo vytržení.

To je to, čo Ameriku reálne zasiahlo – je tu niekto skutočný, niekto, kto vie pomôcť. Nový pápež ako nasledovník *Vyznání sv. Augustína* začína písať nové vyznania pre tento svet. Ale nepíše ich slovami. Svoje vyznania píše pravou nádejou a nefalšovanou radosťou, ktorá dokáže meniť srdce človeka.

Kto je teda pápež Lev XIV.? Ten, ktorý spolu s nami prichádza k Ježišovi a učí sa spolu s nami načúvať hlasu samotného Boha. Ten, ktorý nám ukazuje, kde je nádej. Ten, ktorý sa s nami učí vidieť, že všetko je milosť, že všetko je dar. Alebo – ako hovoria Američania – ten, ktorý vie počítať Božie požehnanie.

Nový pápež nás učí bez strachu ohlasovať Božiu veľkosť, učí nás vzdychať po božskej láske, ktorá jediná je schopná uhasiť smäd v srdci človeka.

Mazur - cbcew.org.uk / flickr.com

Lev XIV. Životopis nového pápeža

» Miroslav DANCÁK

Máme pápeža. Kardináli zvolili nástupcu pápeža Františka. Ôsmeho mája, pár minút po osemnástej hodine sa nad Sixtínskou kaplnkou objavil biely dym a voľbu nového pápeža oznámilo aj zvonenie zvonov v rímskych kostoloch. To znamená, že druhý deň konkláve, po celkovo štyroch hlasovaniach kardináli zvolili pápeža. Získal najmenej 89 hlasov kardinálov voliteľov, čo sú dve tretiny všetkých 133 účastníkov hlasovania. Pápež sa čoskoro objavil v Loggia dei Beati, kde kardinál protodiakon Dominique Mamberti oznámil voľbu a meno nového pápeža, ktorý hneď nato udelil požehnanie *Urbi et orbi*. Zvolil si meno Lev XIV. je 267. pápežom.

Šesťdesiatdeväťročný kardinál Robert Francis Prevost je prvým pápežom augustiniánom a po jeho predchodcovi pápežovi Františkovi druhým pápežom

z amerického kontinentu. Na rozdiel od svojho predchodcu pochádza zo Severnej Ameriky. Nový biskup Ríma sa narodil 14. septembra 1955

v Chicagu v štáte Illinois ako syn Louisa Mariusa Prevosta, veterána amerického námorníctva francúzsko-talianskeho pôvodu, a Mildred Martínezovej, ktorá bola španielskeho pôvodu. Má dvoch bratov – Louisa Martina a Johna Josepha.

Detstvo a mladosť prežil s rodinou. Najprv navštevoval nižší seminár otcov augustiniánov a následne Univerzitu Villanova v Pensylvánii, kde v roku 1977 získal bakalársky titul z matematiky a začal študovať filozofiu. Prvého septembra toho istého roka nastúpil do noviciátu u otcov augustiniánov v Saint Louis, v Provincii Matky Božej dobrej rady v Chicagu. 2. septembra 1978 zložil prvé rehoľné sľuby. Večné sľuby zložil 29. augusta 1981.

V teologických štúdiách pokračoval na Catholic Theological Union v Chicagu, ktoré zakončil získaním diplomu. Vo veku 27 rokov bol svojimi predstavenými

poslaný do Ríma na štúdium kánonického práva na Pápežskej univerzite svätého Tomáša Akvinského (Angelicum). V tom čase, 19. júna 1982, prijal kňazské svätenie v augustiniánskom kolégiu Santa Monica z rúk arcibiskupa Jeana Jadota, vtedajšieho podpredsedu Pápežskej rady pre nekresťanov (súčasný Dikastérium pre medzináboženský dialóg).

V roku 1984 získal Prevost licenciát a o rok neskôr, v rámci práce na doktoráte, bol vyslaný na augustiniánsku misiu do Chulucanas v Piure v Peru (v rokoch 1985 – 1986). V roku 1987 obhájil doktorskú dizertáciu na tému: *Úloha miestneho priora v Ráde svätého Augustína* a bol vymenovaný za riaditeľa pre povolania a misie Provincie Matky dobrej rady v Olympia Fields v štáte Illinois v USA.

Následujúci rok bol vyslaný na misiu do Trujilla, takisto v Peru, ako riaditeľ spoločného formačného programu pre augustiniánskych kandidátov z vikariátov Chulucanas, Iquitos a Apurímac. Počas jedenástich rokov vykonával funkciu priora komunity (v rokoch 1988 – 1992), zodpovedného za formáciu (v rokoch 1988 – 1998) a vychovávateľa v seminári (v rokoch 1992 – 1998). Pôsobil aj v arcidiecéze Trujillo ako súdny vikár (v rokoch 1989 – 1998) a bol profesorom kánonického práva, patristiky a morálnej teológie na Vyššom teologickom seminári San Carlos y San Marcelo.

Zároveň mu bola zverená pastorálna starostlivosť o komunitu Nuestra Señora Madre de la Iglesia, ktorá bola neskôr premenená na Farnosť sv. Rity (kde pôsobil v rokoch 1988 – 1999) a ktorá sa nachádza v chudobnej štvrti Trujillo. Páter Prevost bol aj správcom farnosti Nuestra Señora de Montserrat (v rokoch 1992 – 1999).

V roku 1999 bol zvolený za provinciála augustiniánskej Provincie Matky dobrej rady v Chicagu a o dva a pol roka neskôr, počas generálnej kapituly Rádu svätého Augustína, mu spolubratia zverili úlohu generálneho priora, v ktorej pokračoval aj v druhom funkčnom období po kapitule v roku 2007.

V októbri 2013 sa vrátil do svojej rodnej provincie v Chicagu a stal sa zodpovedným za formáciu v Klástore sv. Augustína, ako aj radcom a provinciálnym vikárom. Tieto funkcie vykonával až do 3. novembra 2014, keď ho pápež František vymenoval za apoštolského administrátora peruánskej diecézy Chiclayo. 7. novembra prevzal diecézu. O niečo viac ako mesiac neskôr, 12. decembra, na sviatok Panny Márie Guadalupskej, mu apoštolský nuncius v Peru, arcibiskup James Patrick Green udelil biskupské svätenie.

Jeho biskupským heslom sú slová *In Illo uno unum* – slová svätého Augustína, ktoré zdôrazňujú, že „hoci my kresťania sme mnohí, v Kristovi sme jedno“.

26. septembra 2015 ho pápež František vymenoval za biskupa diecézy Chiclayo a v marci 2018 bol zvolený za druhého podpredsedu Peruánskej biskupskej konferencie, kde bol členom hospodárskej rady a predsedom komisie pre kultúru a vzdelávanie.

13. júla 2019 ho František vymenoval za člena Kongregácie pre kňazstvo a o rok neskôr (21. novembra 2019) aj za člena Kongregácie pre biskupov. Dňa 15. apríla 2020 bol vymenovaný za apoštolského administrátora diecézy Callao v Peru.

30. januára 2023 ho pápež vymenoval za prefekta Dikastéria pre biskupov

a predsedu Pápežskej komisie pre Latinskú Ameriku, čím ho povýšil na arcibiskupa. Na konzistóriu 30. septembra toho istého roka ho vymenoval za kardinála s titulárnym Kostolom sv. Moniky, patriacim do rímskej diakonie venovanej tej istej svätici. Kardinál Prevost ju prevzal 28. januára 2024. Ako prefekt dikastéria sa zúčastnil na posledných apoštolských cestách pápeža Františka a na prvej a druhej schôdzi 16. riadneho generálneho zhromaždenia Synody biskupov o synodalite, ktoré sa konalo v Ríme 4. – 29. októbra 2023 a 2. – 27. októbra 2024. Ako generálny prior augustiniánov a zástupca Únie generálnych predstavených (USG) mal už skúsenosti so synodálnou prácou.

Následne, 4. októbra 2023, ho pápež František vymenoval za člena Dikastéria pre evanjelizáciu (sekcia pre novú evanjelizáciu a partikulárne cirkvi), Dikastéria pre náuku viery, Dikastéria pre východné cirkvi, Dikastéria pre duchovenstvo, Dikastéria pre inštitúty zasväteného života a asociácie apoštolského života, Dikastéria pre kultúru a vzdelávanie, Dikastéria pre legislatívne texty, ako aj za člena Pápežskej komisie pre Vatikánsky štát.

6. februára tohto roka ho pápež zaradil medzi kardinálov biskupov a udelil mu diecézu Albano.

O tri dni neskôr, 9. februára, celebraval na Námestí sv. Petra svätú omšu – predsedal jej pápež František – pri príležitosti jubilea ozbrojených síl, ktoré bolo druhým veľkým podujatím Svätého roka nádeje.

3. marca, počas poslednej návštevy pápeža Františka v rímskej poliklinike Gemelli, kardinál Prevost predsedal na Námestí sv. Petra ružencovej modlitbe za uzdravenie Svätého Otca.

Pápež Lev XIV. má aj peruánsku národnosť a je považovaný za osobnosť, ktorá pracovala s marginalizovanými komunitami a pomáhala budovať mosty v miestnej cirkvi.

Latinské meno Leon v slovenčine znamená lev. Prajeme mu, aby mal v sebe tú leviu silu baránka, ktorú sme videli v Kristovi a v jeho učeníkoch, ktorí sa nechali formovať Kristovým duchom.

V životopise boli použité informácie Slovenskej redakcie Vatican News, niedziela.pl., a tvnoviny.sk.

Na mieste spoločnej modlitby dnes stojí Kláštor a Kostol sv. Rity; na fotke sú augustiniáni spolu s vtedajším otcom Prevostom, dnes pápežom / aug.sk

Nasledovníci a synovia sv. Augustína. Bratia augustiniáni

» P. Jurdák JOZEF OSA

„Som synom svätého Augustína, augustinián,“ povedal pápež Lev XIV. vo svojom úvodnom prejave.

Augustiniáni sa vždy považovali za dedičov a pokračovateľov mníšskeho života, ktorý založil v severnej Afrike sv. Augustín. Od svätého Augustína ako otca a učiteľa dostali bratský štýl spoločného života a zmysel pre spoločenstvo, ktoré zdieľa lásku, živí sa trojičným tajomstvom prítomným v Cirkvi a dáva sa do služby svetu s priateľstvom a solidaritou. „Základným dôvodom, prečo ste sa spolu zhromaždili, je to, že žijete v jednom dome a máte jednu dušu, a jedno srdce, ktoré smerujú k Bohu. O ničom nehovorte: Toto je moje. Ale nech je medzi vami všetko spoločné.“ (Regula sv. Augustína 1)

Vznik rehole, ako ju poznáme dnes, sa začína v 13. storočí. Pápež Inocent IV. prostredníctvom buly *Incumbit nobis* a *Praesentium vobis* zo 16. decembra 1243 zvolal predstaviteľov početných pustovní z teritória Toskánska (Taliansko), zhromaždil ich do kapituly a udelil im ako pravidlo života regulu sv. Augustína. Prvá generálna kapitula rádu sa konala v Ríme v marci 1244 pod vedením kardinála Riccarda Annibaldiho. Boli v ňom vypracované a schválené prvé konštitúcie a brat Matteo bol zvolený za prvého generálneho priora. Od tej chvíle bola zákonne zriadená Rehoľa pustovníkov sv. Augustína.

O niekoľko rokov neskôr, v marci 1256, sa konala generálna kapitula v rímskom kláštore Santa Maria del Popolo, ktorý bol v augustiniánskych dejinách uznávaný ako kapitula „Veľkej únie“, v ktorej boli s podporou pápeža Alexandra IV. a kardinála protektora Annibaldiho do Rádu svätého Augustína začlenené ďalšie rády, najmä jabaniti a viliamiti. Toto takzvané „veľké zjednotenie“ schválil pápež Alexander IV. bulou *Licet Ecclesiae Catholicae* z 9. apríla 1256. Touto bulou sa počet augustiniánov rozrástol a odvtedy boli pripočítaní k žobravým rádom.

Augustiniánska spiritualita

Augustiniánska rodina nemá jedinu špecifickú aktivitu ako ostatné rehole apoštol-

ského bratstva (františkáni, dominikáni...). Pre augustiniánsku rodinu je každý druh apoštolátu vhodný, len nech je robený „augustiniánsky“, čiže s úctou k tým hodnotám, ktoré sú základom rehoľného života augustiniánov. V rôznych častiach sveta sa apoštolát augustiniánov vyjadruje rôznymi formami – od univerzít, farností, misií, publikačnej činnosti, seminárov atď. až po dobročinnú činnosť a láskavú pomoc chudobným.

Výber činností je podmienený potrebami Cirkvi v rôznych dobách a na rôznych miestach. Ustanovenia rádu dávajú prednosť takým hodnotám a následne aj záujmu a iniciatívam, ktoré vychádzajú z povahy rehoľného augustiniánskeho života a typu služby, ktorú viac ako sedemsto rokov rehoľa v Cirkvi uskutočňuje. Je to škála hodnôt, ktorú je povoláný rozvíjať augustinián akejkoľvek aktivity, musí ju rešpektovať, ak sa chce naozaj realizovať podľa voľby, ktorú vykonal:

1. zasvätenie sa Bohu cez rehoľné sľuby, tie sú prameňom života komunity a apoštolskej činnosti (bohoslužba, najmä liturgia hodín);
2. dokonalý spoločný život;
3. predsavzatie spoločne a individuálne sa rozvíjať štúdiom a apoštolskou činnosťou;
4. venovať sa intelektuálnej a manuálnej práci pre dobro spoločenstva;
5. služba apoštolskej činnosti sa musí zrodiť z túžby dať ostatným duchovné bohatstvo.

Toto bohatstvo sa získava v komunite a cez to isté spoločenstvo sa ďalej odovzdáva iným. Augustinián je v Cirkvi hlavne preto, čím je, a nie preto, čo robí.

Služba Cirkvi

Augustiniánsku komunitu charakterizuje jednota ideálov a cieľov a úcta k potrebám a dôstojnosti človeka. To je dokonalý spoločný život. V myslí sv. Augustína táto komunita chce byť na zemi znakom nebeského mesta, obraz – aj keď bledý a nedokonalý – dokonalej jednoty medzi tromi osobami Najsvätejšej Trojice.

Takto vybudované spoločenstvo v poslušnosti, spolupráci, chudobe, vzájomnom zdieľaní, čistote sa stane prostriedkom na obohatenie srdca a – v zmysle univerzálneho bratstva – prostriedkom na prijatie ťarchy spoločného života, ktorú prekonáva priateľstvo s Kristom. On nielen posilňuje osobnosť, ale dáva rásť pravej slobode jednotlivca. A pokora, ktorá

je základom spoločného života, je pravou cestou k zmyslu pre zodpovednosť.

Interiorita

Interiorita – alebo vnútorný duchovný život človeka – je jedným z nosných pilierov augustiniánskej charizmy. Konštitúcie rehole jej členov vyzývajú a ukazujú im na najhlbšie miesto v človeku. Možno to povedať slovami: „Je potrebné, aby sme stále vstupovali do nášho vnútra a svedomite sa snažili zdokonaľovať si srdce v modlitbe a neustálej túžbe po Bohu. Takto v našom vnútri obnovíme svoj obraz a vedení Kristovou pravdou prideme k Otcovi. K nemu nás vedie láska Ducha Svätého, ktorý z nás robí jedinou skutočnosť v Bohu.“ (porov. *Konštitúcie Rehole sv. Augustína* 34)

Augustín nás povzbudzuje: „Nevychádzaj zo svojho vnútra, vráť sa do seba samého, pravda býva vo vnútornom človeku. A ak si všimneš, že tvoja podstata je menlivá, prekonaj seba samého. Choď tam, kde svetlo rozumu dostáva svetlo.“ (sv. Augustín, *O pravom náboženstve* 39, 72)

Zdá sa, že sv. Augustín sa obracia predovšetkým na dnešného človeka, ktorý je vzdialený sám sebe, vzdialený vlastnej dôstojnosti, neustále hľadajúci – aj keď neusporiadane – vlastnú identitu, vyrušovaný mnohými vecami, ktoré ho obklopujú a pobádajú k ilúzii, že nimi naplní svoje prázdne vnútro.

Len keď nájdeš sám seba, učí sv. Augustín, keď znovu získaš svoju ľudskosť, oslobodíš ju od otroctva vecí, môžeš nájsť Boha, čiže radosť. Preto v regule, hovoriac o vzťahu rehoľníka k veciam, sv. Augustín ponúka zásadu: „Lepšie je mať menej potrieb než viac vecí.“ Zvnútornenie (interiorita) je vyslobodením sa z väzenia vecí, je znovu nadobudnutím seba samých, modlitbou a rozjímaním. Znamená to hľadať Boha cez bratov a spolu s bratmi: to je cesta, ktorú ponúka sv. Augustín dnešnému človeku.

Spoločenstvo

Augustínov mníšsky ideál vychádza z jeho lásky voči priateľstvu: „Mať jedno srdce a jednu dušu, zliate v ohni lásky.“ (*Proti Faustovi* 5, 9) Rehoľné spoločenstvo pochádza od Boha, je darom a milosťou, rehoľníci nežijú teda spolu, lebo majú rovnaké názory alebo sú si navzájom sympaticí, ale preto, lebo milujú spoločne Boha a navzájom sa milujú v Bohu. Tak, ako

rehoľné spoločenstvo je nadprirodzené, aj priateľstvo v ňom musí byť nadprirodzené: priateľstvo je to ľudské, čo umožňuje rehoľníkom žiť podľa ich ideálu, ale samo osebe nestačí – je potrebná Božia láska.

Rehoľa vo svete a na Slovensku

Rehoľa svätého Augustína je prítomná po celom svete, s približne 2 700 rehoľníkmi prítomnými v 47 krajinách. Národy s najväčším zastúpením sú Španielsko, Spojené štáty, Taliansko, Mexiko, Filipíny a Peru, a zatiaľ čo v Európe a Severnej Amerike sa prítomnosť upevňuje, v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike sme svedkami významného rastu povolání a šírenia spoločenstiev na tomto území. Každé augustiniánske spoločenstvo na celom svete vydáva vo svojom vnútornom živote a vo svojom spoločnom živote svedectvo o veľkej ľudskej a duchovnej tradícii sv. Augustína, ktorá slúži evanjeliu a Cirkvi.

Rehoľníci, kontemplatívne mníšky, rehoľné sestry, laici, všetci, ktorí sú súčasťou veľkej augustiniánskej rodiny a ktorí sa s dôstojnosťou krstného povolania a hlbokou túžbou žiť evanjelium spoznávajú v spiritualite sv. otca Augustína, žijú a svedčia o Kristovom poslanstve najrozličnejšími spôsobmi, podľa špecifik životného stavu každého z nich. Vnútorný život, pestovaný v modlitbe a štúdiu, život v spoločenstve, vo chvíľach stretnutia a ľudského a duchovného zdieľania, služba Cirkvi, podľa potrieb doby a každého miesta, tvoria štýl, ktorý zakladá augustiniánsky život od Augustína až po súčasnosť.

Na Slovensku je jedna komunita bratov augustiniánov v Košiciach. V ich pôsobnosti je aj kostol a Farnosť sv. Rity. Slovenská komunita patrí do talianskej augustiniánskej provincie, a preto niektorí slovenskí bratia pôsobia v komunitách v Taliansku.

Augustiniánsky znak

Augustiniánsky znak tvorí srdce prebodnuté šípom na otvorenej knihe. Tento znak má svoj duchovný význam a symboliku. Kniha je symbolom Božieho slova pravdy (*Veritas*), ktorú Augustín vždy hľadal. Srdce je symbolom Božej lásky k ľuďom (*Caritas*), ktorá prebodla Augustínovo srdce ako šíp. „Prebodol si moje srdce svojim slovom a ono zahorelo láskou k tebe.“ (sv. Augustín, *Vyznania* 9, 2)

Príhovor Svätého Otca Leva XIV. účastníkom Jubilea východných cirkví, 14. mája 2025

» Martin JARÁBEK – vaticannews.sk

Kristus vstal z mŕtvych. Skutočne vstal!

Pozdravujem vás slovami, ktoré sa v mnohých regiónoch kresťanského Východu počas tohto veľkonočného obdobia neúnavne opakujú ako vyznanie ústredného jadra viery a nádeje. A je krásne vidieť vás tu práve pri príležitosti Jubilea nádeje, ktorej neotrasiteľným základom je zmŕtvychvstanie Ježiša. Vitajte v Ríme! Teší ma, že vás môžem stretnúť a venovať veriacim Východu jedno z prvých stretnutí svojho pontifikátu.

Ste vzácní. Keď sa na vás pozerám, myslím na rozmanitosť vášho pôvodu, na slávnú históriu i na ťažké utrpenia, ktoré mnohé vaše spoločenstvá prežili alebo prežívajú. A chcel by som zopakovať slová pápeža Františka o východných cirkvách: „Sú to cirkvi, ktoré treba milovať: uchovávajú jedinečné duchovné a múdre tradície a majú nám toho veľa čo povedať o kresťanskom živote, o synodalite a o liturgii; spomeňme si na starovekých otcov, na koncily, na mníšstvo – to sú neoceniteľné poklady pre celú Cirkev.“ (Príhovor účastníkom zhromaždenia ROACO, 27. júna 2024)

Chcem spomenúť aj pápeža Leva XIII., ktorý ako prvý venoval osobitný dokument dôstojnosti vašich cirkví, vychádzajúcej predovšetkým z toho, že „dielo vykúpenia človeka sa začalo na Východe“ (porov. apoštolský list *Orientalium dignitas*, 30. novembra 1894). Áno, máte „jedinečnú a výsadnú úlohu, pretože ste pôvodným prostredím rodnej Cirkvi“ (sv. Ján Pavol II., apoštolský list *Oriente lumen*, 5). Je výrečné, že niektoré z vašich liturgií – ktoré v týchto dňoch slávnate v Ríme vo svojich

tradíciách – ešte stále používajú jazyk Pána Ježiša. Pápež Lev XIII. zároveň naliehavo volal po tom, aby „oprávnená rozmanitosť východných liturgií a disciplíny (...) bola na veľkú ozdobu a úžitok Cirkvi“ (*Orientalium dignitas*). Jeho vtedajšia obava je dnes veľmi aktuálna, lebo v súčasnosti mnohí naši východní bratia a sestry – viacerí z vás – sú nútení ujsť zo svojich pôvodných území pre vojny a prenasledovanie, nestabilitu a chudobu, a pri príchode na Západ riskujú, že okrem vlasti stratia aj svoju náboženskú identitu. Tak sa v priebehu generácií stráca neoceniteľné dedičstvo východných cirkví.

Už pred vyše sto rokmi si Lev XIII. všimol, že „uchovávanie východných obradov je dôležitejšie, než sa myslí“, a dokonca nariadil, aby „každý latinský misionár zo sekulárneho alebo rehoľného kléru, ktorý by radami alebo pomocou zvädzal niekoho východného obradu k latinskému obradu, bol zbavený úradu“ (tamtiež).

Prijmeme túto výzvu: chrániť a podporovať kresťanský Východ, predovšetkým v diaspóre. Tu je popri zriaďovaní východných cirkevných obvodov – tam, kde je to možné a vhodné – potrebné aj zvyšovať povedomie medzi latinskými veriacimi. V tejto súvislosti prosím Dikastérium pre východné cirkvi, ktorému ďakujem za jeho prácu, aby mi pomohlo vypracovať zásady, normy a usmernenia, vďaka ktorým budú latinskí pastieri schopní konkrétne podporovať katolíkov východných obradov žijúcich v diaspóre v zachovávaní ich živých tradícií a v obohacovaní prostredia, v ktorom žijú, vlastnou identitou.

Mazur / catholicnews.org.uk

Cirkev vás potrebuje. Aký veľký prínos nám dnes môže dať kresťanský Východ! Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť zmysel pre tajomstvo, taký živý vo vašich liturgiách, ktoré zapájajú človeka v celej jeho celistvosti, ospevujú krásu spásy a vyvolávajú úžas nad Božou veľkosťou objímajúcou ľudskú malosť! Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť aj na kresťanskom Západe zmysel pre Božiu nadradenosť, hodnotu mystagogie, neprestajného prihovárania, pokánia, pôstu a plaču nad vlastnými hriechmi i hriechmi iných (penthos), ktoré sú také typické pre východné spirituality! Preto je nevyhnutné chrániť vaše tradície a nezriedňovať ich – možno z praktických alebo pohodlných dôvodov –, aby neboli narušené konzumistickým a utilitaristickým duchom.

Vaše spirituality – starobylé a vždy nové – sú liečivé. V nich sa dramatické vedomie ľudskej biedy spája s úžasom nad Božím milosrdenstvom, takže naša bieda nevedie k zúfalstvu, ale pozýva prijať milosť byť uzdravené, zbožštené stvorenia povýšené do neba. Potrebujeme bez prestania chváliť a ďakovať Pánovi za tento dar. S vami sa môžeme modliť slová svätého Efréma Sýrskeho a povedať Ježišovi: „Sláva tebe, ktorý si zo svojho kríža urobil most ponad smrť. (...) Sláva tebe, ktorý si si obliekol telo smrteľného človeka a premenil si ho

Pápež Lev XIV. na inauguračnej omši vo Vatikáne | Mazur/cbcew.org.uk / flickr.com

na prameň života pre všetkých smrteľníkov“ (*Reč o Pánovi*, 9). Je to dar, o ktorý máme prosieť: vedieť v každom životnom utrpení rozpoznať istotu Veľkej noci a ne-stratiť odvahu, pamätajúc, ako písal iný veľký východný otec, že „najväčší hriech je neveriť v moc vzkriesenia“ (sv. Izák Sýrsky, *Asketické homílie*, I, 5).

Kto teda, ak nie vy, môže spievať slová nádeje uprostred násilia? Kto iný ako vy, ktorí poznáte hrôzy vojny zblízka tak, že pápež František nazval vaše cirkvi „mučeníckymi“ (Príhovor k ROACO, cit.)? Áno, od Svätej zeme po Ukrajinu, od Libanonu po Sýriu, od Blízkeho východu po Tigris a Kaukaz – koľko násilia! A nad týmto všetkým hrôzostrašným dianím, nad masakrami mnohých mladých životov – ktoré by mali vyvolať pobúrenie, lebo v mene vojenskej prevahy zomierajú ľudia – zaznieva výzva: nie tak výzva pápeža, ako Kristova výzva: „Pokoj vám!“ (Jn 20,19.21.26). A dodáva: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Nie tak, ako ho dáva svet, ja vám ho dávam“ (Jn 14, 27). Kristov pokoj nie je hrobové ticho po konflikte, nie je výsledkom násilného podrobenia, ale darom, ktorý sa zameriava na ľudí a obnovuje ich život. Modlime sa za tento pokoj – zmierenie, odpustenie, odvahu obrátiť list a začať odznova.

Vynaložím všetko úsilie, aby sa tento pokoj širil. Svätá stolica je k dispozícii, aby sa nepriatelia stretli a pozreli si do očí, aby národy opäť získali nádej a dôstojnosť, ktorú si zaslúžia – dôstojnosť pokoja. Národy chcú pokoj a ja zo srdca hovorím zodpovedným: stretnime sa, rozprávajme sa, vyjednávajme! Vojna nie je nikdy nevyhnutná, zbrane môžu a musia zmĺknuť, lebo problémy neriešia, ale zhoršujú; do dejín vojde ten, kto bude siať pokoj, nie ten, kto žne obete; iní nie sú predovšetkým nepriatelia, ale ľudia: nie zlí, ktorých treba nenávidieť, ale osoby, s ktorými treba hovoriť. Odmietnime manichejské videnie sveta vlastné násilným naratívom, ktoré rozdeľujú svet na dobrých a zlých.

Cirkev neprestane opakovať: nech zbrane zmĺknu! A chcem sa poďakovať Bohu za všetkých, ktorí v tichosti, v modlitbe a v obetovaní tkajú nitky pokoja; za kresťanov – východných i latinských –, ktorí najmä na Blízkom východe vytrvalo zotrvávajú vo svojich krajinách, silnejší než pokušenie odísť. Kresťanom treba dať skutočnú možnosť – nie len slovami – zostať vo vlastnej krajine so všetkými právami potrebnými na dôstojný život. Prosím vás, usilujme sa o to!

A vám, drahí bratia a sestry z Východu, z ktorého vzišiel Ježiš, Slnko spravodlivos-

ti, ďakujem, že ste „svetlami sveta“ (porov. Mt 5, 14). Žiarte aj naďalej vierou, nádejou a láskou – a ničím iným. Nech sú vaše cirkvi príkladom a nech pastieri podporujú jednotu čestne, najmä v synodách biskupov, aby boli miestami skutočnej kolegiality a spoločnej zodpovednosti. Dbajme o transparentnosť v správe majetku, vydávajme svedectvo o pokornej a úplnej oddanosti svätému Božiemu ľudu, bez pripútanosti k poctám, svetskej moci či vlastnému obrazu. Svätý Simeon Nový Teológ ukázal krásny príklad: „Ako keď niekto hodí prach do ohňa v rozžeravenej peci a uhasí ho, tak aj starosti tohto života a každé pripútanie sa k bezcenným a malicherným veciam ničia horlivosť srdca, ktoré bolo na začiatku rozohnené.“ (*Praktické a teologické kapitoly*, 63) Žiara kresťanského Východu si dnes viac než kedykoľvek predtým vyžaduje slobodu od každej svetskej závislosti a od všetkého, čo je v rozpore so spoločenstvom, aby sme boli verní v evanjeliovej poslušnosti a svedectve.

Ďakujem vám za to a zo srdca vám udeľujem požehnanie. Prosím vás, modlite sa za Cirkev a prednášajte mocné modlitby príhovoru za moju službu. Ďakujem!

Gregor Nysský

O stvorení človeka (22)

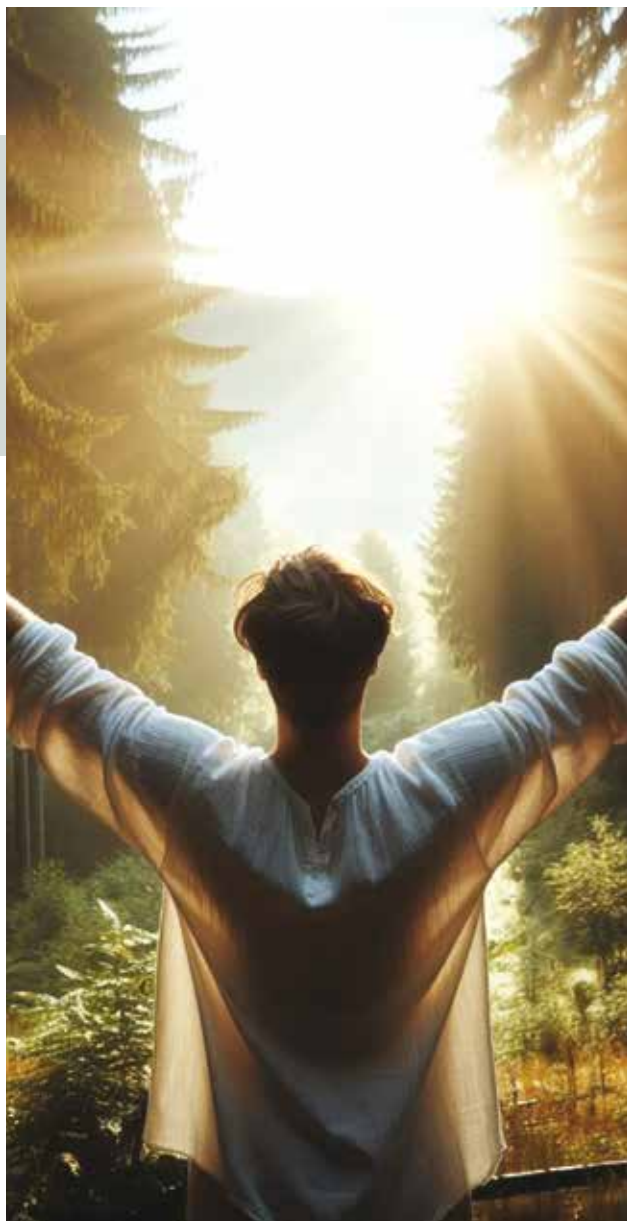
Vzkriesenie očakávame nielen na základe slov Písma, ale ako nevyhnutný dôsledok vecí.

Zlo nie je také silné, aby premohlo silu dobra, ani nerozvážnosť našej prirodzenosti nie je lepšia a trvácnejšia ako Božia múdrosť. Nie je možné, aby to, čo sa hýbe a mení, bolo silnejšie a trvalejšie ako ten, kto je nemenný a preniknutý dobrom. Zatiaľ čo Božia vôľa vždy a všade pretrváva bez zmeny, premenlivosť našej prirodzenosti nedokáže zotrvať ani v zle. To, čo sa vždy hýbe – ak smeruje k dobru –, nikdy nezastaví svoj pohyb nahor vďaka nekonečnosti toho, ku ktorému smeruje. Nikdy nenájde hranicu toho, ktorého hľadá, a [len] jeho zachytenie sa by mohlo zastaviť pohyb. Na druhej strane, ak by sa priklonilo k opaku [dobra], len čo by prekonalo priestor zla a dosiahlo jeho vrchol, a potom by vo svojej podstate bezhraničná túžba nenašla pokoj, pretože ak raz prekoná vzdialenosť zla, bude sa nevyhnutne pohybovať smerom k dobru. Zlo neklesá k nekonečnu, ale je nevyhnutne obmedzené, pretože následnosť dobra predstavuje koniec zla. A tak, ako už bolo povedané, večný pohyb našej prirodzenosti opäť naberať smer k dobru a pamätajúc na prežité nešťastia sa už nedopúšťa tých istých chýb. Naš smer sa opäť obracia k dobru, pretože

prirodzenosť zla je nevyhnutne obmedzená.

Ako hovoria tí, ktorí sa vyznajú v nebeských telesách, že celý svet je plný svetla a že tma vzniká z toho, že zemské teleso, ktoré bráni svetlu v ceste, vrhá tieň (tento tieň, vrhaný guľovým telesom, tvorí kužeľ, ktorý vzadu uzatvárajú slnečné lúče, pretože Slnko niekoľkonásobne prevyšuje veľkosť Zeme a zo všetkých strán ju obklopuje lúčmi, takže na konci tohto kužeľa sa svetlo spája; keby teda človek dokázal prekročiť hranicu, po ktorú siaha tieň, ocitol by sa vo svetle, nezakrytý tmou), rovnako, podľa mňa, treba uznať, že aj my, keď dosiahneme hranicu zla a dosiahneme vrchol hriešneho tieňa, budeme opäť žiť vo svetle, pretože prirodzenosť dobra nekonečne presahuje hranicu (mieru). Opäť raj, opäť strom života, opäť milosť obrazu a vznešenosť moci. Nemám tu na mysli nič, čo Boh podriadiť ľuďom, aby splnil

ich potreby v tomto živote, ale hovorím o nádeji na kráľovstvo, ktoré človek nedokáže opísať. (preložil a upravil Miroslav Dancák)

Arnie Bragg / pixabay.com

JEDNOHUBKY VIERY

Spravodlivosť (2)

Keďže spravodlivosť je základná čnosť, združujú sa okolo nej ostatné čnosti, týkajúce sa aplikovania spravodlivosti v medziludských vzťahoch, ktorými sú: čnosť úcty k rodičom – ved' je spravodlivé preukazovať úctu tým, ktorým ďakujeme za dar života; vďačnosť ako čnosť spočívajúca v tom, že prijaté dobrodenia uznávame a túto vďaku dávame vonkajšími skutkami poznať, napríklad poďakovaním, modlitbou za svojich dobrodincov; úprimnosť

a pravdivosť sú takisto prejavom čnosti spravodlivosti, pretože vychádzajú z pravdy. Úprimný je ten, kto sa navonok správa tak, aký je vo svojom vnútri. Nikdy sa nepretvaruje a vždy sa vyjadruje o druhých úctivo a čo je najdôležitejšie, pravdivo. Opakom úprimnosti je falošnosť. Falošný človek svojho blížneho klame a zavádza; prietivnosť a priateľská láska; poslušnosť – čnosť spravodlivosti vo vzťahu k predstaveným a nadriadeným. V duchovnom živote rozoznávame tri stupne poslušnosti:

Poslušnosť skutku spočívajúca v tom, že robíme to, čo nám predstavení prikážu.

Poslušnosť vôle je, že splníme rozkaz predstaveného s vnútornou ochotou. A poznáme aj poslušnosť rozumu. Spočívajúca v tom, že príkaz predstaveného považujeme za dobrý aspoň preto, lebo je dobré poslúchať jeho rozkaz.

Spravodlivý človek, o ktorom sa často zmieňuje Sväté písmo, sa vyznačuje stálou priamosťou svojho myslenia a správnosťou svojho správania voči blížnemu. „Ani chudobnému nenadržaj, ani zámožnému nechytaj stranu! Svojho blížneho súď spravodlivo!“ (Lv 19, 15) (vladyka Cyril)

ASPhotography / pixabay.com

Modlitba za budúceho partnera

Každý z nás sa rodí s túžbou po spoločensť. Najčastejšie sa človek rozhoduje pre jej naplnenie prostredníctvom vzťahu s osobou opačného pohlavia. Dievčatká sa prirodzene vidia v sva-dobných šatách a chlapčekovia si chcú vziať za ženu svoju mamku. Niekde tu sa už môže začať s modlitbou za budúceho manžela či manželku. Nepriamo, cez rodičov. Ak ako rodič vnímam takúto detskú túžbu, môžem sa modliť za dieťa, za jeho múdrosť v rozlišovaní povolania, a ak to bude manželstvo, aj za budúceho partnera či partnerku, za požehnanie vzťahu i budúcej rodiny. Dieťa nepotrebuje byť zabezpečené len materiálne či finančne, je dobré a krásne „investovať“ do jeho budúcnosti i takýmto spôsobom.

Ako človek rastie a dozrieva, začne si uvedomovať, že mu niekto chýba. Ak mal šťastie, bolo mu povedané, že sa už od malička môže za svojho partnera modliť. Ak to nezistil doma, môže sa to dozvedieť niekde inde, možno aj prostredníctvom tohto článku. Ako začať? Je dobré zamyslieť sa, aký by ten „môj“ či „moja“ mali byť. Pouvažovať o ľuďoch a vzťahoch, ktoré poznám, a určiť si priority, ktorými by som chcel/-a mať naplnený život. Ak taký príklad okolo seba nemám, prosím o inšpirácie inými spôsobmi. Dá sa to aj prostredníctvom žalmov – ak nás niektorý osloví, spravme z neho súčasť svojich každodenných modlitieb, modlitieb za otvorené srdce, aby nás vedelo nasmerovať najprv k správnym myšlienkam, neskôr aj k správnej osobe. Človek, do ktorého sa zaľú-

bim, možno nebude tým posledným, preto je dôležité sa tak naň aj pozeráť. Keďže nevieme, či to nebude manžel či manželka niekoho iného, mali by sme sa zamerať na čistotu srdca a tela, vyprosovať ju pre seba i pre toho druhého (aj v tom prípade, že som ešte stále „single“). Cirkvi nám ponúka mnoho vzorov, nebojme sa ich osloviť a poprosiť ich, aby sa modlili s nami a za nás. V súčasnosti aj v rámci Cirkvi existujú rôzne stretnutia či aktivity, ktoré podporujú zoznamovanie sa s ľuďmi podobného zamerania. Bohu vďaka za to. Nech naša modlitba sprevádza každý takýto pokus a je ukončená odovzdaním sa do Božej vôle, nech už to dopadne akokoľvek. Niekedy sa možno nedokážeme, nevieme či nevládzeme modliť sami za seba, možno sa vytratila aj posledná nádej. Poprosme o modlitbu na tento úmysel niekoho z rodiny, zo spoločenstva, príp. nejakú zasvätenú osobu. Nesme si navzájom aj tieto bremená. Možno vznikne malá skupinka s týmto úmyslom – modliť sa spolu za svoje vzťahy. Nielen v mladom veku, ale aj neskôr. Je veľa svedectiev o tom, ako sa dvaja našli aj po tom, čo už vek na vydaj či ženu prešiel. Je to len ľudský pohľad, Boh to vidí, našťastie, inak.

Žiadna modlitba nie je márna a každá raz bude vypočutá. Možno nie podľa našich predstáv, ale podľa našej túžby, ktorú do nás vložil ten, ktorý nás pozná najlepšie. Vložme sa preto do jeho rúk s dôverou a odovzdaním. (Viera Urigová)

Dimitris Vetsikas / pixabay.com

LITURGIA

Tretia antifóna

Po malej ekténii, modlitbe a zvolaní nasleduje spev tretej antifóny. Pri slávení vo všedné dni prednášame verše 94. žalmu:

1. Podťe, plesajme v Pánovi, oslavujme Boha, našu spásu. Spas nás, Synu Boží, obdivuhodný vo svojich svätých, tebe spievame: Aleluja. (Ak sa slávi liturgia v tmavej farbe za zosnulých, spievame: ... za večný pokoj zosnulých...)
2. Predstúpme s chválospevmi pred jeho tvár a oslavujme ho žalmami. Spas nás...
3. Lebo Pán je veľký Boh a nad všetkými bohmi veľký Kráľ. Spas nás...

Ide o prvé tri verše tohto žalmu. Jeho nadpis je *Predspev*. Žalm bol používaný už v hebrejskej bohoslužbe ako hymnus pre sprievod, zrejme recitovaný na Sviatok stanov (stánkov). Jeho výber, ako iste tušíme, nie je náhodný, veď počas spevu sa na tomto mieste liturgie skutočne koná sprievod s evanjeliárom, teda Malý vchod. Celý žalm vyjadruje dynamiku: podťe, predstúpme, pokloňme sa. Je pripomenutím štyridsaťročného putovania vyvoleného národa po púšti. A aj my dnešní ľudia sme prišli z duchovnej púšte – z materiálneho sveta, aby sme vošli do nebeského kráľovstva. V hebrejskom texte znie prvá výzva – oslavovať Boha, skalu našej spásy. Ide o narážku na skalu, z ktorej vytryskla voda na púšti, či skalu, na ktorej bol postavený jeruzalemský chrám. Je tak trocha na škodu, že žalm nespievame celý alebo aspoň 8. verš: „Čujte dnes jeho hlas: Nezatvrdzujte svoje srdcia...“ Lepšie by sme porozumeli, že má za úlohu pripraviť nás na počúvanie a prijatie Krista Učiteľa v jeho Božom slove. Nerobme si skalu zo svojho srdca. Nasledovať budú totiž čítania zo Svätého písma. Ak by sme si zatvorili srdcia pred Kristovým učením, nemohli by sme prijať ani jeho telo a nezískali by sme ani nebo.

Blahoslavenstvá
V nedele a sviatky spievame evanjeliové blahoslavenstvá (Mt 5, 3 – 12). (Michal Galmus)

S fonendoskopom v buši

» Adriana MATOLÁKOVÁ

Keď sa astronaut Ron Garan vrátil z pobytu vo vesmíre, priznal, že pri pohľade z okna vesmírnej stanice pochopil, aká je naša planéta krehká a vzájomne prepojený systém a že i tá najmenšia ľudská činnosť ovplyvňuje rovnováhu celej Zeme. Dnes sa k nám dostávajú správy o iných rýchlo. Z médií sa denne dívame na bolesť sveta, počujeme rinčanie zbraní, volanie o pomoc, plač chudobných. V pohodlí obývačky s balíčkom čipsov v rukách cítime strach i bezmocnosť, že nemôžeme nášmu chorému svetu pomôcť. Sme uväznení vo vlastnom bezpečí. No sú ľudia, ktorí vystúpia zo svojho komfortu a rozhodnú sa svojou troškou nakloniť Zem k pólu dobra. Ako napríklad Andrea Geregová, mladá žena, ktorá strávila takmer päť mesiacov pomocou ľudom v Južnom Sudáne.

MUDr. Andrea Geregová (26), absolventka Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine Univerzity Komenského v Bratislave v odbore všeobecné lekárstvo. Počas štúdií absolvovala stáže v Taliansku, Belgicku a Palestíne. Momentálne pôsobí na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení v Českých Budějoviciach. Vo voľnom čase rada cestuje a spoznáva nové kultúry, má rada prírodu, medzi jej záľuby patrí hra na klavír a ukulele, spev a aktívny oddych na bicykli.

Ako sa dostane človek, ktorý len nedávno získal lekársky diplom, do jednej z najnebezpečnejších krajín sveta, a prečo vlastne? Bol to sen alebo len využitá príležitosť?

Ísť do Afriky bol môj sen od detstva, rada to pripisujem času, keď mi naši na prvé sväté prijímanie darovali DVD o Matke Terézii a mne sa veľmi páčilo, ako chodievala pomedzi chudobných a pomáhala im. Tento môj sen sa časom pretransformoval do štúdia medicíny a krátko po škole sa mi otvoril priestor – nemala som žiadne záväzky, tak som si povedala, že kedy, ak nie teraz, a skontaktovala som Vysokú školu sv. Alžbety, ktorá má rôzne humanitárne projekty a na ktorú som mala viacero dobrých referencií. Po istom čase od podania prihlášky mi zavola ich koordinátor s ponukou „rekreačného pobytu v Južnom Sudáne“. 😊 Súhlasila som a až potom som začala zisťovať o tejto krajine viac a zrazu na mňa vybehli titulky ako „desať najnebezpečnejších krajín sveta“ a podobne. Ale povedala som si, že ak teda treba, tak pôjdem.

Čo všetko ste na to potrebovali?

Chceli od nás len medicínsky diplom a očkovanie proti žltej zimnici. Oni nám potom zabezpečovali letenky, poistenie aj symbolický plat na naše prípadné výdavky. V Sudáne nám zo sv. Alžbety vyplácali

v podstate smiešny honorár, akoby dobrovoľnícky príspevok, ktorý bol však aj tak násobne vyšší ako plat miestnych zamestnancov.

Nemocnica ani nemocničný personál sa pravdepodobne nemohli rovnať európskemu štandardu.

Určite nie. Cítiť tam kultúrne aj sociálne rozdiely, ktoré sme zmeniť nemohli. *St. Mary Immaculate Hospital*, kde som pôsobila, zastrešoval taliansky rád komboniánov. Sv. Daniel Comboni bol katolícky biskup a misionár, ktorý mal víziu, aby „Afrika zachránila Afriku“, a chcel ju realizovať tak, že jeho misionári prídu na isté miesto a položia tam základy niečoho, čo bude časom, keď sa stiahnu, fungovať samostatne s africkým personálom. S takýmto úmyslom založili pred asi dvadsiatimi rokmi aj na tomto mieste búdku, v ktorej ošetrovali základné zranenia a ktorá sa medzičasom rozrástla na nemocnicu so 134 lôžkami a vyše stočlenným personálom, z ktorého väčšina sú miestni. My, takzvaní expati, sme tam boli asi len pätnásť – riaditeľ bol Talian, dvaja lekári sme sa striedali zo Slovenska, je tam jeden Američan v dôchodkovom veku a jeden taliansky pediater tam chodieval počas malarickej sezóny. Okrem toho sú tam ešte zamestnanci z Ugandy a Kene, ale hoci dôležitejšie pozície zastávajú ľudia z cudziny, stále sa snažia zaúčať do-

mácich, takže napríklad sestry už sú všetky miestne. Navyše, v celej Afrike fungujú tzv. *clinical officers*, čo sú absolventi trojročného štúdia základných, hlavne tropických chorôb, ktorí tam s nami boli tiež a základnú diagnostiku zvládali sami. Čo nezvládali, posielali potom k nám. Práve pri nich som pocítila najvýraznejšie rozdiely oproti európskemu štandardu. Na jednej strane boli veľmi hrdí, pretože boli jedni z mála študovaných ľudí v regióne, na druhej strane som od nich nemohla očakávať ani päťnu vedomostí či pracovnej morálky, ktorú by som automaticky našla u európskeho zdravotníka.

Aké diagnózy ste liečili najčastejšie?

Asi týždeň po príchode ma poslali na pediatriu, odkiaľ práve odišli africkí *officers* a ostal tam len sedemdesiatročný taliansky lekár, ktorý chudák nevedel dobre po anglicky, a práve vrcholila malarická sezóna. Denne sme ošetrili asi osemdesiat detí, bola to prevažne malária, hnačky a veľmi často obyčajná chrípka, pretože keď začalo pršať a teplota sa len o troška znížila, čo s nami Európanmi v podstate vôbec nič nerobilo, africké deti hneď chytili vírusové ochorenia. Občas k nám, žiaľ, prichádzali neskoro, keď sa im už nedalo pomôcť, nap-

ríklad s veľmi závažnou anémiou, ktorú spôsobuje malária. Spočiatku som bola voči matkám týchto úbohých detí kritická, veď predsa keď mám tri dni choré dieťa, tak s ním idem k lekárovi! Časom som pochopila, že to si môžem povedať na Slovensku, ale nie v Sudáne. Doprava tam totiž nie je dostupná, takže matky mohli prísť, až keď si zohnali peniaze na motorku, ktorá by ich odviezla. Ak ich nezohnali, išli s chorými deťmi neraz tridsať – štyridsať kilometrov pešo, čo naozaj nie je sranda, aj vzhľadom na teplotu, ktorá tam počas dňa rýchlo stúpa k neúnosným číslam.

Keď som neskôr robila na oddelení dospelých, boli to prevažne pacienti s tuberkulózou, pretože u nich neexistuje proti tejto chorobe očkovanie. V podstate pri každom kašli nad dva mesiace bolo jasné, že pravdepodobne pôjde o tuberkulózu. Ďalšiu veľkú skupinu tvorili pacienti s vírusom HIV. Istý čas sme tam bojovali s nedostatkom niektorých liekov, ktoré nám administratívnou chybou vypadli, i s tvrdohlavosťou pacientov, ktorí nepokračovali v liečbe, keď sa im stav zlepšil.

Ambulantnú liečbu si ešte vieme predstaviť. Ako však vyzeral

hospitalizácia v nemocnici uprostred afrického buša?

Občas zábavne, pretože každý pacient má svojho kopacienta, príbuzného, ktorý je počas hospitalizácie stále s ním – buď sa s ním tlačí v jednej posteli, alebo si donesie nejaký matrac – a pomáha mu s hygienou, stravou a podobne. A čo tam majú návštevy! Niekedy aj dvadsať ľudí naraz. Sudánci sú veľmi kolegiálni, často sa stávalo, že kým sme poučovali pacienta o jeho ochorení a terapii, ozval sa niekto z vedľajšej postele a dával pacientovi svoje osobné rady. To som párkrát využila napríklad pri mladých mužoch, ktorí tvrdohlavo odmietali krvnú transfúziu, lebo prijatie krvi od iného človeka, zvlášť od ženy, považovali za prejav slabosti. Takých pacientov som jednoducho zaviedla za staršími, ktorí transfúziu dostali a videli, že im pomohla. Tí im to vysvetlili po svojom a chlapci nakoniec s transfúziou vždy súhlasili.

Tým, že v Sudáne existuje šesťdesiat rôznych jazykov, niekedy je náročné sa s nimi dohovoriť, takže neraz sa stalo, že napríklad pacient sa rozprával so svojím kopacientom v ich miestnom jazyku džur, kopacient to hovoril môjmu tlmočníkovi po arabsky a tlmočník mne po anglicky. V Sudáne sú oficiálny-

Slávenie sviatku
Stretnutia Pána
v miestnom
kostole

Kolegovia z celého sveta – Južný Sudán, Mexiko a Slovensko

Detský pacient a jeho matka z kmeňa Dinkov, hospitalizovaní vonku na zemi

mi jazykmi arabčina a angličtina, ale tým, že sme boli hlboko v buši, žili tam len jednoduchí ľudia, ktorí ani nemali dôvod učiť sa po arabsky či anglicky. A deti sa nás hrozne báli. Možno tak, ako naši rodičia strašia deti čertom, ktorý je celý čierny, v Afrike strašia deti belochmi, pretože z nás mali hrôzu. Pre nás to však bol dobrý diagnostický nástroj – ak dieťa vládalo kričať, bol to znak, že na tom nie je až tak zle, ak bolo slabučké a len na nás vystrašene pozeralo, vedeli sme, že ho musíme hospitalizovať.

Farba pleti nie je, samozrejme, jediným markantným rozdielom medzi Európanmi a ľuďmi z čierneho kontinentu. Ako teda žijú Dinkovia, najpočetnejšia etnická skupina v Južnom Sudáne, s ktorými ste sa pri svojej práci stretávali?

Dinkovia sú pastiermi kráv a na tom je v podstate vystavaná celá ich kultúra. Napríklad najlepší syn z rodiny odchádza do tzv. *cattle campu*, kde žije spolu s ostatnými pastiermi, do školy ide ten slabší, nešíkovnejší. To však závisí aj od počtu detí v rodine a financií, pretože školné si musia platiť a sú to pre nich neraz obrovské sumy. Deti už od štyroch rokov chodia pásť kozy alebo sa starajú o mladších súrodencov. Nie je

ničím výnimočným vidieť dvojročné dieťa na rukách štvorročného, o deti sa väčšinou stará celá komunita. Žijú v hlinených domčekoch postavených do kruhu a vzájomne si pomáhajú. Všetky ich zvyky a slávnosti sa vlastne točia okolo kráv – na krstiny zabijú kravu a dieťaťu dajú meno podľa farby kravy, ktorú pri krste zabili, pri pohreboch kladú na hrob rohy, aby bolo vidno, koľko kráv zabili, pretože čím viac rohov, tým váženejší človek to bol. Zároveň je Sudán veľmi nestabilný štát, ich platidlo nemá takmer žiadnu hodnotu, jeden dolár je asi päťtisíc ich poundov, takže ja som napríklad chodila na trh doslova s igelitkou peňazí. Preto u nich prepočty na kravy, teda na niečo udržateľné, dáva zmysel. V Sudáne funguje polygamia a za manželku sa platí veno. Na mňa sa veľmi hnevali, keď som povedala, že si manželky kupujú – bola to pre nich vážna urážka, ale pravdou je, že aj manželky získavali za kravy. Za osemdesiat, za sto, podľa toho, či bola žena vysoká, vzdelaná a podobne. Mňa by získali za menej, pretože som nízka, ale na druhej strane by pridali za to, že som beloška. V rámci zábavy som sa ohodnotila na päťsto kráv, a oni sa tvárili, že päťsto kráv by pokojne dali, pretože beloška a tým aj svetlejšie deti by boli pre nich hodnota. Dinkovia sú totiž jeden z najčiernejších afrických

kmeňov, dokonca aj Keňania tvrdia, že na rozdiel od nich, ktorí sú hneď, sú Sudánci skutočne *black* (čierni). Takže rasizmus v istej forme funguje aj tam. 😊 Napríklad ak idú sudánske ženy študovať do Kene, natierajú sa bieliacimi prípravkami, pretože tak ako sa my opaľujeme, ony sa chcú zosvetliť, lebo vnímajú medzi sebou rozdiely.

Ženy sú skrátka v niečom rovnaké všade na svete. Aké ešte sú Sudánky?

Nádherne. Vysoké, štíhle, majú nádhernú pleť, nádhernú postavu, sú skutočne krásne. Vlasy majú buď oholené, alebo nadpletané do drobných vrkôčikov. Povahovo sú veľmi hrdé a znesú toho skutočne veľa. Údajne sú viaceré ženy jedného muža často medzi sebou dobré kamarátky. Spočiatku som sa na polygamii v ich spoločnosti pozerala akoby zvrchu, považovala som ju voči ženám za diskriminačnú, kým som pochopila, že pre Dinkov je to jediný spôsob udržateľnosti. Oni skrátka potrebujú štyri – päť žien, ktoré budú rodiť, koľko sa dá, pretože tým, že je tam vysoká detská úmrtnosť a časté bojové konflikty, rodiny by rýchlo vymreli. Takisto čo sa týka emancipácie, bola som najprv pobúrená, pretože u nich sa muž napríklad nesmie priblížiť ku kuchyni, nesmie nosiť nákupné tašky, nesmie variť... No vysvetlili mi, že je to vlastne pre muža nevýhoda, pretože ak nemá manželku, musí čakať, kým mu navarí a donesie jedlo nejaká žena z rodiny. Alebo ak napríklad jeho žena nemá čas, alebo trebárs nemá chuť a rozhodne sa nevariť, muž ostáva hladný, pretože do kuchyne vstúpiť nesmie. Náš anesteziologický brat nám rozprával, že má tri ženy a keďže má v meste lekárňu, a nechcelo sa mu stále odbiehať domov na obed, kúpil si dvojplatničku, kde si občas navaril. Keď sa to dozvedeli jeho ženy, prišli za ním vykričať ho, prečo im robí hanbu a načo si ich bral tri, keď im nedovolí navariť mu. 😊 Muž si nemôže ísť do kuchyne ani pripáliť cigaretu k ohňu a oheň ani nevie rozložiť. Ak by vedel, v ich kultúre by sa za to naňho hnevala aj vlastná manželka.

A čím tam krmili vás Európanov? Keďže sme tam boli pracovne, každé ráno nám prišli navariť miestne ženy, takže sme jedli ich africké jedlá,

čo bola v podstate každý deň len ryža s fazuľou. Bola veľmi chutne pripravená, no každý obed a každá večera to bolo bezo zmeny to isté. Miestni si radi dávali aj *ugali*, čo je akoby knedľa z kukuričnej múky, ktorá vyzerala ako zhrudkovatá krupičná kaša, ale my Európania sme ju veľmi nejedávali. Sudánci používajú len asi štyri druhy korenia a stravujú sa veľmi jednoducho. Bielkovinový prísun je tam veľmi nízky, my sme si z domu doniesli proteínový prášok a rôzne vitamínové prípravky, ale miestni trpia nedostatkom železa a sú chudokrvní. No hoci je varieta jedál nízka, nepoznajú éčka ani žiadne aditíva, takže napríklad ja som tam mala tých päť mesiacov oveľa lepšiu pleť ako doma. 😊 Občas sme si aj niečo navarili, taliansky kolega napríklad kúpil domáce cestoviny, ktoré síce neboli talianskej kvality, ale snažil sa nám ich pripraviť čo najlepšie, ja som si dala priviezť z 80 km vzdialeného Rumbeku zemiaky a urobila našim chlapcom placky, ktoré im veľmi chutili. A uprostred mestečka bolo trhovisko, kde sa miestni stretávali, a tam stála reštaurácia, kde varili aj mäsovú polievku, placky či *kombo*, čo bol akoby zelený špenát s arašidovým maslom a bolo to celkom chutné. A jedla som tam aj najlepší šošovicový prívarok vo svojom živote. 😊

Spomínali ste misiu talianskych komboniánov. Aké náboženstvo Dinkovia praktizujú?

My sme boli v oblasti a medzi kolegami, ktorí boli odchovancami základných a stredných katolíckych škôl, takže sa hlásili ku kresťanstvu. Lenže kým u nás v Európe existuje kresťanstvo už od čias Cyrila a Metoda a je hlboko poprepájané s našimi tradíciami, k nim prišlo pred dvesto či tristo rokmi a je to aj cítiť – uctievať svojich šamanov a chodenie do kostola je pre nich neraz len východiskom z nudy, pretože iné spoločenské vyžitie tam nie je. Počas omši netancujú tak, ako by sme v Afrike očakávali, zdalo sa mi to skôr nezmyselne ťahavé a nezábavné, jedno *Pane, zmiluj sa* spievali aj štyri minúty a omše trvali vyše dvoch hodín. Okrem katolíckeho kostola je tam aj veľa protestantských, pentakostálnych spoločenstiev a chodia tam mnoho pastоров, ktorí vypredá-

vajú celé štadióny a urobili si z toho biznis. Aj náš kolega Američan k nim občas zašiel a kázal, hoci nie je pastorm. V našom katolíckom kostole chodili na prijímanie len deti a vdovy, kňaz z komboniánskej rehole mi povedal, že v kostole nemali svadbu už dvadsať rokov, pretože žiaden muž sa nechce vzdať práva na druhú ženu.

Odnášate si z tejto svojej misie okrem nepochybne silných zážitkov aj nejaký konkrétny, ktorý budete rozprávať v budúcnosti ešte aj vnúčatám? 😊

Vnúčatá budem určite strašiť ryžou a fazuľou, ak nebudú chcieť jesť. 😊 No za najsilnejšie zážitky

považujem chvíle s našimi detskými pacientmi na onkologickej liečbe, ktorí u nás aj s matkami trávili tri – štyri mesiace a vytvorili sme si k sebe naozaj krásny vzťah. Občas som im priniesla nejakú sladkosť alebo im požičala svoj fonendoskop, niekedy si deti chceli spraviť fotku. Boli to malé veci, no vytvorilo sa aj vďaka nim medzi nami silné puto, takže pri mojom odchode mi matky týchto detí povedali, že som ich dcéra a že ich deti sú moje deti. A ja som cítila, že som si v Južnom Sudáne skutočne našla druhú rodinu.

Malí Dinkovia, vždy pripravené zapózovať na suru (fotku)

Interné oddelenie nemocnice v Mapuordite

Prešovská archieparchia

Svätiteľ: vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita

Marián Baran (26)

Diakonát: 27. júna 2025 o 16.30 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Vysviacka: 17. júla 2025 o 10.00 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Primície: 19. júla o 10.00 h
v Chráme sv. apoštolov Petra
a Pavla v Banskom

Samuel Malik (26)

Diakonát: 19. júna 2025 o 16.30 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Vysviacka: 17. júla 2025 o 10.00 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Primície: 19. júla o 10.30 h
v Chráme Nanebovstúpenia Pána
v Kolonici

Michal Onderko (26)

Diakonát: 19. júna 2025 o 16.30 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Vysviacka: 17. júla 2025 o 10.00 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Primície: 19. júla o 10.00 h
v Chráme Zosnutia Presvätej
Bohorodičky v Bardejove-Družbe

Timotej Paločko (26)

Diakonát: 30. júna 2025 o 16.30 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Vysviacka: 17. júla 2025 o 10.00 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Primície: 19. júla o 10.00 h v Ka-
tedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove

Jakub Šimko (26)

Diakonát: 9. júna 2025 o 10.00 h
v Seminárnej kaplnke Gréckoka-
tolického kňazského seminára
Presvätej Trojice v Prešove

Farnosť: Šarišské Jastrabie

Štefan Zavacký (26)

Diakonát: 19. júna 2025 o 16.30 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Vysviacka: 5. júla 2025 o 10.00 h
v Chráme sv. Cyrila a Metoda
v Stropkove

Primície: 6. júla o 10.30 h v Chrám-
e Narodenia Presvätej Bohoro-
dičky v Malej Poľane

Absolventi

Samuel Novický (27)

Prešov-Sekčov

Kamil Oravec (26)

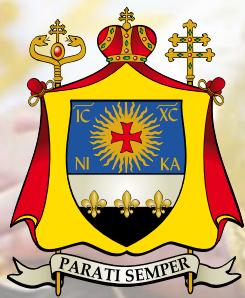
Spišský Štvrtok
(Levoča)

Dávid Siroka (27)

Kapišová

Košická eparchia Svätiteľ: vladyka Cyril Vasil', arcibiskup, košický eparchiálny biskup

Daniel Dévald (27)

Vysviacka: 26. apríla 2025 o 15.00 h v Chráme sv. veľkomučeníka Juraja v Kráľovskom Chlmci

Primície: 10. mája 2025 o 10.00 h v Chráme sv. veľkomučeníka Juraja v Kráľovskom Chlmci

Maroš Tažik (31)

Diakonát: 6. júla 2025 o 10.30 h v Katedrále Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach

Farnosť: Spišská Nová Ves

Pavol Pastornický (31)

Vysviacka: 7. júna 2025 o 18.00 h v Bazilike Zoslania Svätého Ducha v Michalovciach

Primície: 15. júna 2025 o 10.30 h v Chráme Zoslania Svätého Ducha v Trnave pri Laborci

Marek Bogdaň (28)

Vysviacka: 28. júna 2025 o 18.00 h v Katedrále Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach

Primície: 29. júla 2025 o 10.30 h v Chráme svätých Petra a Pavla v Brezine

Občas spovedám

» vladyka Milan LACH

Občas spovedávam. Penitentov sa opýtam, koľko času venujú dennej modlitbe. Pováčšine priznajú, že jej venujú len minimum času. Položím im aj ďalšiu otázku – koľko času denne strávia na sociálnych médiách. Odpovede sú rôzne. V tom lepšom prípade je to len pätnásť minút. Ale sú aj takí, čo povedia niekoľko hodín denne. Zvyčajne sú zaskočení a uvedomia si, prečo sa ich na to pýtam. My kresťania v duchovných veciach dokážeme byť minimalistami. Snažíme sa vyplniť len to najnutnejšie. Redukujeme svoju vieru na vyplňanie príkazov a zákazov. Hoci nás Pán Ježiš pozýva, aby sme túžili po svätosti a dokonalosti (porov. Mt 5, 48). Aby sme túžili po veľkých veciach.

Žijeme v digitálnej dobe. Sociálne médiá sú doslova časozrútom, ako som to kdesi čítal. Odborníci upozorňujú, aké negatívne dosahy má používanie internetu a sociálnych médií (seriál *Adolescent* na Netflix je toho názornou ukážkou), hlavne na malé deti a mládež.

Som presvedčený, že riešením tohto problému je osobná modlitba. Treba prehlibnúť svoj osobný vzťah s Ježišom Kristom.

V tomto uponáhľanom svete nájsť si čas na modlitbu je pre mnohých z nás náročné. Faktom je, že čím sme aktívnejší, tým viac času potrebujeme venovať modlitbe. Pravidelná modlitba si vyžaduje disciplínu. Čas na modlitbu je dôležitejší než akákoľvek iná činnosť, s výnimkou služby bližnému a lásky k nemu.

Spovedajúcim sa penitentom ponúkam, aby začali s dennou pravidelnou rannou modlitbou tridsať minút v tichu. Najprv sa ich opýtam, o koľkej ráno vstávajú a o koľkej chodia spať. Navrhmem im, aby išli večer do postele o pol hodiny skôr než doteraz a aby si ráno nastavili budík o pol hodiny skôr. Takýmto spôsobom získame ráno tridsať drahocenných minút pre seba, čo je pre duchovný život, pre život s Kristom veľmi dôležité. Práve ráno po spánku sme oddýchnutí a naša nervová sústava je zregenerovaná. Ranná modlitba nás nastavuje na celý deň.

Po rannej hygieene a oblečení sa, ešte pred raňajkami a pred skontrolovaním všetkých notifikácií, ktoré vám prišli na telefón počas noci, si nastavte budík na telefóne na tridsať minút. Sadnite si na dobrú sto-

ličku, kde sa opriete s vystretým chrbtom. Ak chcete, môžete aj stať. Po vzývaní Svätého Ducha, napríklad modlitbou *Kráľu nebeský*, môžeme stráviť s Pánom tridsať veľmi dôležitých minút dňa v modlitbe srdca – v kontemplácii, v jednoduchom vnímaní Božej prítomnosti. Zavrite oči, usilujte sa o vnútorné ticho a vnímajte Božiu prítomnosť, že Boh je tam s vami. Pomaly, bez vyslovovania, môžete opakovať Ježišovu modlitbu: „Pane Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym.“ Ako pomôcku k tejto modlitbe vám ponúkam knihu od Thomasa Keatinga: *Otvorená mysl, otvorené srdce*. Vyprosujem vám nádherné prebývanie v Ježišovej prítomnosti.

Firabee / pixabay.com

Nekonečný rast?

Asi každý sa v živote túži niekam posúvať. Cieľom kresťana by malo byť Božie kráľovstvo, no pozemská realita je často omnoho prízemnejšia, materiálna – chceme sa mať dobre už na tomto svete. Táto pohnútko (spolu s rastom populácie) spôsobuje, že sa vyrába čoraz viac tovarov, ktoré uspokojujú naše potreby. Respektíve, zvyšuje sa ich hodnota, lebo ich chceme kvalitnejšie, lepšie, výkonnejšie. Presne to sa skrýva pod pojmom hospodársky rast. Najčastejšie sa meria pomocou ukazovateľa s názvom hrubý domáci produkt. Ide o hodnotu všetkého, čo sa v ekonomike za určité obdobie vyprodukuje. Väčšie číslo znamená, že ľudia v krajine vytvárajú svojou prácou viac bohatstva. Každý preto prirodzene chce, aby bola rýchlosť rastu čo najvyššia. Nie je to však také jednoduché a často ani dobré. Zdroje sú obmedzené. A nielen tie materiálne, ale aj ľudské. Napriek tomu sa dnes máme lepšie ako kedysi. A bez toho, aby sme pracovali dlhšie, vyťažili všetky lesy a zorali každý kus pôdy. Tajomstvo sa skrýva v zvyšovaní produktivity práce a efektivity využívania zdrojov. Čo to znamená? Len to, že kým kôň zorol za deň jedno pole, traktor stihne desaťkrát viac. Takýto pokrok sa však nedá dosiahnuť bez toho, aby sme investovali pozornosť i peniaze (najmä) do vzdelávania a výskumu. Potom môžu prísť inovácie, nové techno-

Kindel Media / pexels.com

lógie a rast, ktorý je udržateľný. Pretože ak je príliš rýchly a nesprievádza ho zvyšovanie efektivity, zvykne nasledovať recesia. O tej nabadúce. (Samuel Kolesár)

Pápež Pavol VI. v OSN | OSN

Katolícka cirkev a náboženská sloboda

V polovici apríla si na Slovensku pripomínáme Deň nespravodlivo stíhaných. Viaže sa k udalosti takzvanej *Akcie K* z roku 1950, keď komunistický režim zrušil mužské kláštory a uväznil rehoľníkov. Od tejto tragickej udalosti uplynulo tento rok 75 rokov.

Niekoľko dní pred tým Konferencia biskupov Slovenska, Ekumenická rada cirkví, Ústredný zväz židovských obcí a Združenie miest a obcí podpísali spoločnú *Deklaráciu o podpore náboženských slobôd a demokratických hodnôt*. Tieto náboženské i samosprávne inštitúcie sa zaviazali rozvíjať hodnoty dialógu, ochrany náboženských práv, spravodlivosti a vzájomného rešpektu. Podľa tlačovej správy má ísť o silný prejav ekumenického a medzináboženského porozumenia v súčasnej pluralitnej spoločnosti.

Vzťah Katolíckej cirkvi k téme náboženskej slobody sa postupom dejín vyvíjal. Závisel od vtedajších spoločenských udalostí. Preto sa v dokumentoch pápežov z 19. storočia, napríklad Leva XIII. v jeho encyklike *Libertas praestantissimum* z roku 1888, možno stretnúť s vyjadreniami, ktoré myšlienku náboženskej slobody ešte odmietali. Dôvodom bol vtedajší model totalitárnej demokracie, ktorej politickí predstavitelia si nárokovali absolútny monopol na pravdu. Vtedajšie liberálne hnutia najmä vo Francúzsku vytvárali nepriateľské prostredie najmä pre Katolícku cirkev. Snažili sa o úplnú sekularizáciu spoločnosti.

S nástupom totalitárnych režimov na začiatku 20. storočia, ktoré popierali osobnú slobodu jednotlivca, pápež Pius XII. častejšie hovoril o osobe ako o pôvodcovi a cieľi verejného života. Individuálne práva človeka rozvinul ešte viac jeho nástupca Ján XXIII. Na Druhom vatikánskom koncile prijali deklaráciu *Dignitatis Humanae* o náboženskej slobode. V nej vyjadrili právo ľudskej osoby na náboženskú slobodu. Pápež Ján XXIII. pred svojím pontifikátom pracoval v Bulharsku, Turecku, Grécku a vo Francúzsku. Svoj pontifikát zamerával aj na oblasť ekumenizmu. Katolícka cirkev sa otvorila nielen dialógu s inými kresťanskými cirkvami, ale aj so svetom. Následný pápež Pavol VI. bol prvým, ktorý rečnil pred plénom OSN.

Pápež Benedikt XVI. v roku 2006 označil úpravu náuky Katolíckej cirkvi k téme náboženskej slobody a vzťahu k ostatným cirkvám a náboženstvám ako bez rozporu k Tradícii Cirkvi. Táto schopnosť reformy v závislosti od historického kontextu podľa neho umožňuje vnímať Druhý vatikánsky koncil ako pokračovanie tradície a zároveň ako proces transformácie.

Podpora náboženskej slobody zo strany Katolíckej cirkvi zahŕňa dialóg s inými kresťanmi a náboženstvami. Tak prispieva k prehĺbovaniu dialógu a rešpektu v spoločnosti a k podpore dôstojnosti ľudskej osoby. (Ján Sabol)

Úchvatný svet kníh

Radi čítate a radšej ako e-booky držíte v ruke „živú“ knihu? Radi listujete v starších knižkách a radi spoznávate aj tie nové? Máte radi ten pocit veľkého množstva svetov, do ktorých môžete cez ne nazrieť? A máte radi svieži, moderný a čistý dizajn? Ak áno, príďte sa pozrieť do zrekonštruovanej krajskej knižnice v Prešove, na ktorej čele stojí s prestávkami už štrnásť rokov riaditeľka Iveta Hurná.

Ako vznikol nápad nájsť po takmer sto rokoch fungovania knižnice v Prešove jej nové centrálné sídlo a koľko energie a síl stálo dotvoriť ho do dnešnej úžasnej podoby?

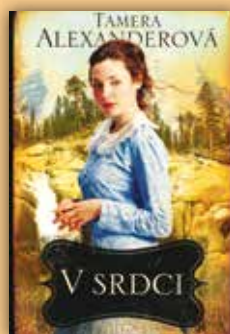
Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava bola roztrúsená po celom meste. V roku 2007 Prešovský samosprávny kraj prejavil záujem o budovu knižnice v centre mesta a my sme začali hľadať nové priestory. Objekty na Slovenskej ulici so starým platanom na nádvorí ma úplne očarili a hneď som tam videla knižnicu. V tom čase sa vypracoval architektonický projekt, ktorý som našla, keď som sa do knižnice v roku 2019 vrátila. Prešovský samosprávny kraj, náš zriaďovateľ, sa v roku 2021 rozhodol ísť do tejto rozsiahlej rekonštrukcie, ktorej predchádzali rôzne výskumy a verejné obstarávanie. Samotné odovzdanie staveniska prebehlo v apríli 2022 a na konci roka 2024 sme slávnostne otvorili nové zrekonštruované priestory aj s novým interiérom, ktorý sa vyrábal a inštaloval až po kolaudácii v máji 2024.

Ultramoderným dizajnom môže prešovská knižnica konkurovať tým najmodernejším európskym. Čo všetko v nej návštevník nájde?

Na prízemí sa nachádza informačný pult, oddelenie náučnej literatúry, čítareň a študovňa. Na prvom poschodí je beletria, inojazyčná literatúra, Smartlab, centrum regionálnych dokumentov a bibliografia. Podkrovie s prednáškovou miestnosťou a detským kútikom patrí detskej knižnici Slniečko. Pivničné priestory chceme využívať na prednášky, výstavy, komunitné aktivity a máme tam aj sklady knižnice. Súčasťou nádvorja je malý amfiteáter na letné podujatia, priestor na sedenie a kavičku. Otvorený je aj bufet s malým občerstvením. Nachádza sa tu aj parkovisko, pre čitateľov knižnice dve hodiny zdarma.

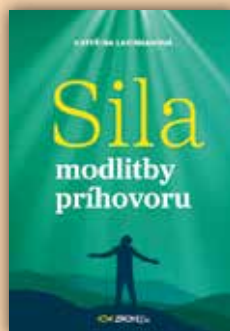
Knižnica nie je len zbierkou kníh, ale predovšetkým stánkom kultúry. Čo všetko sa na pôde novej regionálnej knižnice už stihlo zrealizovať a čo všetko ešte žije vo vašich predstavách?

Pokračujeme v našich tradičných podujatiach, ako sú *Štvornožky ku knihám*, *Klub bylinkárov*, *Bezpečná online knižnica* či *Cestovateľské večery*. Spolupracujeme s rôznymi organizáciami, združeniami a školami. V súčasnosti si u nás môžete pozrieť výstavu maturitných prác študentov Školy umeleckého priemyslu v Prešove, ktorí u nás maturovali. Zároveň pozývame na výstavu *Prázdná stolička* Evanjelického kolegiálneho gymnázia v Prešove, ktorá sa venuje osudom žiakov židovského pôvodu počas druhej svetovej vojny. Vo vstupnej chodbe knižnice je výstava z rekonštrukcie, ako sme tieto priestory premenili na knižnicu. Tešíme sa aj na obľúbené *Prečítané leto* a *Mesiace autorského čítania 2025*. (Adriana Matoláková)

Tamera Alexanderová: *V srdci*

Vydavateľstvo i527.net predstavuje slovenské vydanie románu *V srdci* ako záverečný diel obľúbenej trilógie *Odkazy z Timber Ridge*. Príbeh nás zavedie do drsných Skalnatých vrchov v Colorade koncom 19. storočia, kde Rachel Boydová, mladá vdova a matka dvoch chlapcov, bojuje o zachovanie rodinného ranča. *V srdci* je hlboko emocionálny román o uzdravovaní duše aj tela, o znovuobjavení dôvery v Boha a o láske, ktorá prichádza vtedy, keď ju najmenej čakáme. Tamera Alexanderová majstrovsky spája historické reálie, vieru a romantiku do príbehu, ktorý osloví každého čitateľa túžiaceho po silných emóciách a nádeji. (i527, Martin Švikruha)

Kateřina Lachmanová: *Sila modlitby príhovoru*

Nová kniha z vydavateľstva Zachej. sk s názvom *Sila modlitby príhovoru* odhaľuje nesmiernu duchovnú silu, ktorú získava kresťan ochotný „zastávať druhých“ pred Bohom. Autorka Kateřina Lachmanová pozýva čitateľov objaviť túto formu modlitby ako bránu pre Božie pôsobenie v životoch blížnych. Na príkladoch z Biblie aj zo súčasnosti ukazuje, že modlitba príhovoru nie je posledná nádej pre zúfalých, ale účinná zbraň proti zlu a utrpeniu. Ak túžite rásť v modlitbe a stať sa nástrojom požehnania pre svoje okolie, táto kniha vás môže na tejto ceste hlboko inšpirovať. (Martina Bednáriková)

Renáta Ocilková: *Na rovinu, gen Z*

Knižná novinka pre tínedžerov o láske, vzťahoch a sexualite. Kniha sa zameriava na kľúčové témy, ktoré sú pre mladých ľudí obzvlášť relevantné, ako je téma vzťahov, lásky, identity, hormonálnych zmien či sexuality. Kniha odpovedá na otázky, ktoré si mladí často kladú, no boja sa ich vysloviť nahlas: Čo vlastne znamená láska? Ako sa vyznať vo vlastných emóciách? Kde sú hranice vo vzťahoch? Ako čeliť tlaku okolia, ktorý zľahčuje intímnosť? Autorka spája pedagogický prístup, teologickú hĺbku a autentickú osobnú skúsenosť. Píše jednoducho, priamo a zároveň s rešpektom voči vnútru mladého človeka. (Renáta Ocilková)

Modlitba pútnika (Ž 84, 6)

» Richard FUČKO

Drahí pútnici jubilejným rokom,

položme si spoločne otázku – čo majú spoločné výlet do Ríma a púť do Ríma? Mohli by sme sa pozrieť na dopravné prostriedky, ubytovanie, program... a zistili by sme, že mnohé veci sú viac-menej totožné. Aj pútník môže cestovať lietadlom, ale aj dobrodružný výletník môže do Ríma prísť peši či na bicykli. Obaja môžu jesť najlepšiu pizzu v meste. Aj pútník môže nocovať v päťhviezdičkovom hoteli, ale aj výletník môže prespávať na lavičke v rímskom parku, modliac sa, aby ho miestni carabinieri nenašli. A práve v tejto vete bola ukrytá aj odpoveď na to, čo ich odlišuje – je to práve modlitba.

Je možné, že niektorí z nás sa počas jubilejného roka na púť do Ríma nevydajú. Dokonca je možné, že niektorí z nás na púti ani nikdy neboli. Ale je to naozaj pravda? Ľudská osoba sa v skutočnosti vo svojich svetských dejinách javí ako *homo viator*, cestovateľ túžiaci po nových obzoroch, hladný po spravodlivosti a mieri, hľadajúci pravdu, túžiaci po láske, otvorený absolútnu a nekonečnému. Apoštol Pavol Filipanov upozorňuje: „Veď naša vlasť je v nebi.“ (Flp 3, 20) To znamená, ako podotýka aj verš z Knihy kroník, „...my sme pred tebou cudzinci a pútnici ako všetci naši otcovia“ (1 Krn 29, 15a). Túto tému neobchádza ani Katechizmus Katolíckej cirkvi: „Púte pripomínajú naše pozemské putovanie do neba.“ (KKC 2691) Aj koncilové dokumenty nazývajú Cirkv na zemi putujúcou (porov. Lumen Gentium 50). Všetci sme pútnici, na tejto zemi žijeme krátku chvíľu a kráčame v ústrety večnosti. A preto každý náš krok na tejto púti by mal byť premyslený a premodlený.

Samotná dynamika púti jasne odhaľuje niektoré kroky, ktoré pútnici podnikajú. Stávajú sa základným rámcom celého života viery; odchod odhaľuje rozhodnutie pútnikov ísť vpred až do cieľa a dosiahnuť duchovné ciele svojho krstného povolania a poslania; chôdza ich vedie k solidari-

te s bratmi a sestrami a k nevyhnutnej príprave na stretnutie s Pánom; návšteva Božieho chrámu ich pozýva k počúvaniu Božieho slova a k sviatostnému sláveniu; návrat im napokon pripomína ich poslanie vo svete ako svedkov spásy a budovateľov pokoja. Je dôležité, aby tieto kroky púte, prežívané v skupinách alebo individuálne, boli poznačené bohoslužobnými úkonmi, ktoré by odhalili ich autentický rozmer.

Pre židovský národ bola príznačná obvyklá púť do Jeruzalema, na ktorej sa zúčastňoval aj sám Boží Syn. Dokonca majú aj sériu pätnástich žalmov, počínajúc žalmom 120, ktoré nesú nadpis *Pútnická pieseň*. Všetky vyjadrujú univerzálnu skúsenosť pútnika pretavenú do modlitby – od strachu zo zločincov, hladu a smädu, páľavy dňa, pocitu samoty, opustenosti i vyčerpania... Ôsmy verš žalmu 121 dokonca hovorí tieto slová: „Pán bude chrániť tvoj odchod i príchod odteraz až naveky.“

Pri žalmoch ešte chvíľu zostaneme. Ná-zov tejto katechézy sa odvoláva na konkrétny citát zo štvrtého verša žalmu 86: „Blažený človek, ktorému ty pomáhaš, keď sa chystá na svätú púť.“ (Ž 86, 4) Ako vyzerá príprava na púť? Kedysi sa pútník zdĺhavo balil, aby mal všetko potrebné na prežitie náročnej cesty do cieľa. Dnes sa dá púť do Ríma stihnúť za pár dní, stačí si zbalit príručnú batožinu. No ak uvažujeme o putovaní životom, to chystanie nás čaká každý jeden deň. Hneď ako otvoríme oči, balíme si pomyselný batoh plný plánov, túžob, starostí i obáv z nového dňa. Ak ho rýchlo zaplníme a zavrieme bez toho, aby sme doň vložili modlitbu, bez Božej pomoci, bez jeho požehnaní budú márne naše námahy.

Jedna známa veta tvrdí, že ak chce človek spoznať Ježiša a jeho život, musí navštíviť Svätú zem. Ak chce spoznať pápeža a dejiny Cirkvi, musí zísť do Ríma. A ak chce spoznať samého seba, mal by sa vybrať do Santiaga de Compostela.

Práve tam je pútník asi najviac vtiahnutý do zmyslu púte, do jej dynamiky, ktorú sme si ukázali vyššie. Ak putuje sám, je nútený vstúpiť do ticha. Umožniť Bohu, aby k nemu hovoril, takpovediac otočiť modlitbu, rozhovor s Bohom naopak. Zároveň spoznáva svoje slabé stránky, nedôslednú prípravu či výbavu – a vďaka tomu aj Božiu starostlivosť a prozreteľnosť. Slová modlitby *Otče náš* „chlieb náš každodenný daj nám dnes“ zrazu nabierajú zmysel života a smrti. Učí ho chváliť Boha za všetko, čo vidí okolo seba, keď sa zrazu musí od únavy zastaviť. Prosiť o otvorené srdcia tých, ktorých stretáva a ktorých pomoc potrebuje. A ďakovať za všetky dobrodenia, ktoré získava od nebeského Otca. Modlitbou sa mu stáva každý krok vpred – jeho svet sa zužuje na metrový priestor. Aj keď ho ešte naháňa minulosť a na horizonte sa črtá budúcnosť plná neistoty, pútník žije dnes, v Božej prítomnosti kráča spolu s ním. Ak putuje väčšia skupina ľudí, naplňa sa odkaz Kazateľa – „Dvaja sú na tom lepšie ako sám človek: za svoju námahu môžu dostať väčšiu odmenu, a keď padnú, jeden zdvihne druhého. Beda však samému, keď padne! Nemá pri sebe druhu, čo by ho zodvihol.“ (Kaz 4, 9 – 10) Takto putujúci vytvárajú spoločenstvo, ktoré si pomáha nielen po materiálnej a fyzickej stránke, ale je si aj duchovnou oporou, modlí sa spolu i jeden za druhého. Tak ako to vidíme aj v celej Cirkvi, ktorá sa v prosbách dennodenne

„Dvaja sú na tom lepšie ako sám človek: za svoju námahu môžu dostať väčšiu odmenu, a keď padnú, jeden zdvihne druhého. Beda však samému, keď padne! Nemá pri sebe druhu, čo by ho zodvihol.“

(Kaz 4, 9 – 10)

modlí za všetkých *putešestvujuščich* či – v slovenskom preklade – cestujúcich.

Počas púte z Levoče do Santiaga de Compostela skupina pútnikov natrafila vo Francúzsku na krásnu modlitbu pútnika, ktorá znela takto: „Mohol som prejsť všetky cesty. Krížom krážom všetky pohoria od východu až po západ. Ak som nenašiel slobodu byť sám sebou, nikam som nedošiel.“

Mohol som sa podeliť o všetok svoj majetok s ľuďmi iných národností a kultúr, spriateliť sa s pútníkmi zo všetkých kútov sveta či zdieľať nocľah so svätými a kráľmi. Ak nedokážem zajtra odpustiť svojmu susedovi, nikam som nedošiel.

Mohol som niešť svoj batoh od začiatku až na koniec, pomôcť každému pútníkovi, ktorý potreboval povzbudenie, alebo prenechať lôžko tomu, čo prišiel po mne, vzdať sa svojej vody a nič za to nečakať. Ak po návrate domov a k svojim povinnostiam nebudem schopný utvárať bratstvo, šíriť radosť, pokoj a jednotu, nikam som nedošiel.

Mohol som mať každý deň dostatok jedla a vody, každý večer si vychutnať strechu nad hlavou a sprchu alebo šťastne prekonať všetky svoje zranenia. Ak som v tom všetkom nevidel Božiu lásku, nikam som nedošiel.

Mohol som vidieť všetky pamiatky a rozjímať pri najkrajších západoch slnka. Mohol som sa naučiť pozdravy vo všetkých jazykoch, ochutnať čistú vodu z každého prameňa. Ak som nespoznal, kto je tvorcom všetkej tej nekonečnej nádhery a pokoja, nikam som nedošiel.

Ak oddnes nebudem kráčať ďalej po tvojej ceste, ďalej hľadať a žiť podľa toho, čo som sa naučil, ak od dnes neuvidím v každom, či je to priateľ, alebo nepriateľ, spoločníka na púti, ak od dnes neuznám Boha, Boha Ježiša Nazaretského ako jediného Boha vo svojom živote, nikam som nedošiel.“

Drahí bratia a sestry, nebojme sa vykročiť každé ráno na púť s Bohom – práve Ježiš je cesta, ktorá vedie do večnosti. Posilou na tejto púti sú nám sviatosti, modlitba i pôst – vďaka nim na ceste vytrváme a stretneme sa nielen vo Večnom meste, ale aj v nebeskom Jeruzaleme. Vykročme na ňu spoločne so svojimi bratmi a sestrami už dnes s modlitbou na perách.

Jozef Kudzej

OTVORENOSŤ

Tera sja raz pri Poľičku
Rik po svadbi ženich Braňo
prichodiť za chrestnym ňaňom:
„Ďakuju vam, chrestnyj ňaňu,
že s'te mi vybrali Taňu.“

Chrestnyj na to poľišeno:
„Je ti takov dobrov ženov?“

„Ňi, ne ďakuju vam proto,
no kiď si predstavľu toto,
že by- m si spomidži dam
vybrav sobi jej ja sam,
ta vam čistu pravdu povim-
davno mam kulku v holovi.“

Chťo sobi dasť poraditi,
mať sja na šťo vyhvariti;
chťo sja dasť peresvidčiti,
chopiť sja do čudžoj siťi.

Vladyka Jonáš o pápežovi Levovi XIV.

Minulého roka v septembri sme boli spolu s ostatnými novými biskupmi z celého sveta na kurze pre novovysvätených biskupov. Vtedy ešte kardinál Prevost tam bol prítomný a prihovárал sa nám v prednáške, slúžil liturgiu a kázal.

Pravdupovediac, veľmi si jeho osobu alebo nejaké jeho konkrétne slová nepamätám. Pamätám si však na jeho nenápadnú, ale intenzívnu prítomnosť medzi nami. Bola to prítomnosť pastiera, ktorý sa nevysúva dopredu a do centra pozornosti, ale skôr prítomnosť tichá, pokorná a počúvajúca, rozdávať istotu. Ja osobne som si s ním podal párkrát ruku a povedali sme si také tie bežné frázy, aké sa hovoria pri pozdravoch.

Pamätám si aj to, že večer na Námestí sv. Petra viedol večerný ruženec a jeho rozjímania boli veľmi jednoduché, ale hlboké.

Keď má anjel ľudskú tvár

» Peter STEHNÁČ

Koľkokrát za život sa človeku podarí stretnúť anjela? Takého skutočného, v ľudskej podobe, ktorý vonia človečinou, koná bez dlhého váhania a robí dobro nezištne a bez ohľadu na to, kto je jeho príjemcom? Niekomu sa to podarí raz za život, niekto také šťastie nemá vôbec a niekomu sa to podarí viackrát – stretnúť niekoho, kto pomôže, natrvalo zanechá v srdci hlboké stopy, udá životu smer či ukáže, aká dôležitá je viera a nádej.

Ja patríam medzi tých šťastných, pretože mne sa to podarilo dvakrát. Ale poporiadku. Pred dvadsiatimi štyrmi rokmi bol môj život diametrálne iný, bol som „malý boh“, svet bol pre mňa gombička, lietala som bez bázne a hany do výšok, a potom z nich strm-hlavo padal dolu. Vymetala som bary, reštaurácie aj obyčajné krčmy štvrtej cenovej skupiny s nonšalantnosťou trojhviezdičkového bonvivána, bavila som spoločnosť a spoločnosť bavila mňa. V krčme sa všetky drobné starosti strácali akoby šibnutím čarovného prútika hneď po prvom glgu. Vtedy už nebolo podstatné, že moja rodina bola doma a čakala ma. Rodina, to bola moja manželka, ktorú som miloval, a dve deti, ktoré boli dielom lásky. Našej i tej Božej. Viem, že to znie strašidelne, ale dlho-predlho mi bolo dobre všade, len nie doma. Pre tých, pre ktorých som mal byť pevným bodom, som bol len tulákom, na ktorého sa nedalo spoľahnúť. Nechcel som si to pripustiť, hoci mnohí starší a skúsenejší mi pred očami dvíhali varovný prst. No skúste radiť či pomáhať niekomu, kto o to nestojí. Áno, to je tá obrovská, neviditeľná sila závislosti, ktorá mení ľudí v monštrá.

Dopadlo to tak, že som skončil na protialkoholickom liečení na Prednej Hore, so vzťahmi polámanými na kúsky, s hrčou v hrdle, s pocitom najväčšej prehry aj hanby v živote, s pocitom, že budem poznačený na celý život. S vedomím beznádeje, bez pomyselného svetla na konci tunela, pretože už so mnou nikto z najbližších nekomunikoval. Nikto mi už

neveril ani slovo. Až s odstupom času som ich pochopil. Mali na to právo.

Našťastie, v tej chvíli som si vedel uvedomiť aspoň to, že liečenie je s Božou pomocou jediná cesta, ako sa z toho marazmu dostať, ako si prinavrátiť dôstojnosť, ako nájsť silu pozrieť sa nielen sebe, ale aj ostatným priamo do očí. Mojm vkladom do hry bolo pevné rozhodnutie skončiť s alkoholom definitívne a navždy. A keď je vám najťažšie, Boh zariadi, aby vám cestu skrížil anjel. V tom čase a na tom bezútešnom mieste som stretol prvého. Bradatý, sivovlasý pán, ktorý mal svoj život hodný sfilmovania vpísaný v očiach aj vo vráskach, ktoré ho zdobili. V tom čase abstinovať už dvadsaťpäť rokov, ale pre ľudí z rodiska i z vlastnej rodiny bol stále iba tým, kto tak strašne pil. Nevnímali ho ako človeka, ktorý už dvadsaťpäť rokov pomáha ľuďom, lebo sa z neho stal plnohodnotný člen tímu, ktorý sa zaoberal liečbou závislosti. Bol laický terapeut, vyhľadávaný, uznávaný. Veď kto vie o závislosti viac ako ten, kto si vlastnými krokmi prešliapal celý svoj príbeh od eufórie až po pád na dno? Hlboké a tvrdé dni. Deti s ním odmietali komunikovať, aj keď už dlho abstinovať. Chodil ich len z diaľky pozorovať, kým neodrástli, pretože inak sa nedalo. Ale svojou trpezlivosťou, dobrotou a húževnatosťou to nakoniec dokázal a cestu k sebe si po rokoch našli. Tento človek mi ako mladému ukázal, že je dôležité byť trpezlivý, že všetko sa dá, že sa treba postaviť a ísť. A nikdy sa nevzdávať. Raz mi však medzi štyrmi očami povedal aj to, že niekedy sa niečo už ani napriek snahe opraviť nepodarí, lebo tak to, bohužiaľ, je. A aby som bol na to pripravený. Hoci zomrel už dávno, myslím na jeho slová dodnes a kúsok jeho odhodlania vo mne stále žije (vdaka ti, Juraj).

Pár rokov po liečení na jeho slová došlo aj v mojom živote. Niektoré veci sa už opraviť nepodarilo. Rodina sa mi rozpadla a nastalo prázdno. Hodnú chvíľu som

Rakirevic Nenad / pexels.com

životom kráčať sám. S túžbou stretnúť niekoho s krásne dobrým srdcom, niekoho, kto vie, čo vraví, a zároveň si za tým stojí, kto nevníma krásu života cez lesk šperkov či peňazí, kto vie, že najkrajšia pieseň je pieseň srdca a že čistá myseľ, čisté srdce a čisté vzťahy sú tou najcennejšou devízou. Po dlhom čase sa v mojom živote zjavil anjel číslo dva. Žena, ktorá mi ukázala, že niekto taký existuje, že život je krásny, že sa ho oplatí žiť. Dnes je už tá žena preč, zostala žiť len v mojom srdci a v mojej mysli, ale hoci tá cesta s ňou bola krátka, bola pre mňa silná a vzácna. Takže aj jej za všetko ďakujem.

A aby som nezabudol – nedávno vstúpil do môjho života ďalší drahý človek. Maličké dievčatko, pri ktorom sa mi nanovo roztopilo srdce. Dievčatko, s ktorým už máme pár stretnutí za sebou, a ja sa veľmi teším, ako si časom život vzájomne obohatíme. Takže ďakujem aj tebe, malinká vnučka, a sľubujem, že ti budem tým najlepším a najúžasnejším dedom pod slnkom.

Sv. Cyril Alexandrijský, freska zo 14. storočia v Chráme Chóra v Istanbuli (Turecko) | Rabel / wikimedia.org

Náš otec svätý Cyril, alexandrijský arcibiskup

» Ján SABOL

9. júna si Gréckokatolícka cirkev pripomína alexandrijského arcibiskupa Cyrila. Jeho meno má grécky pôvod a znamená pán.

Cyrl sa narodil okolo roku 380 v egyptskom meste Alexandria. Bol dobre vzdelaný. Istý čas žil ako pustovník. Jeho strýko, alexandrijský biskup Teofil, ho prijal do kléru. V roku 403 sa Cyril zúčastnil sa synode pri dube vedenej proti Jánovi

Zlatoústemu. Po smrti strýka ho vystriedal na biskupskom stolci v Alexandrii.

Svoj význam teológa a cirkevného politika dosiahol Cyril v boji proti Nestorovi. Tu je v prvom rade priekopníkom a obrancom kresťanstva, a nie nestranným sudcom, ktorý zvažuje za a proti. Nestorove kázne proti prívlastku Márie Bohorodička vyvolávajú Cyrilove námietky. Nestor odmietol označovať Máriu rozšíreným titulom

Bohorodička a vyhlásil, aby sa skôr nazývala Kristorodička, pretože slovo Kristus označuje tak Božie Slovo, ako aj Slovo prijatého človeka. Cyril rozvinul vo svojom veľkonočnom liste a v obširnom spise egyptským mníchom náuku o jednom Kristovi, ktorý je pravým Bohom a človekom a ktorého jednota osoby zabezpečuje oprávnenosť titulu Bohorodička. Korešpondencia medzi oboma ich protikladné postoje len prehĺbila a obaja sa obrátili na Rím. Rímska synoda za Celestína I. požadovala pod hrozbou exkomunikácie, aby Nestor svoje učenie odvolal. Cyrila poverili vykonaním uznesenia. Nasledovala synoda v Alexandrii, na ktorú reagoval Nestor v kázňach a spisoch.

Po zvolaní koncilu do Efezu v roku 431 sa Cyril pokúšal presadiť svoje názory proti Nestorovi a jeho stúpencom. Koncil otvorili pred príchodom delegácie z Antiochie, Nestora odsúdili a zosadili. Pápežský legáti, ktorí takisto prišli neskôr, sa postavili za vyhlásenia koncilu. Pri sprievodných nepokojoch získal Cyril na svoju stranu aj cisársky dvor. V roku 433 došlo k dohode s Antiochičanmi. Radostnú správu na Východe a v Ríme oznámili Cyrilove listy a listy Jána z Antiochie.

Alexandrijský biskup Cyril zomrel 27. júna 444. Ako teológ ostal aj po svojej smrti celé storočia v centre kristologickej diskusie. Keď jeho diela preložili, vzrástol jeho vplyv aj v západnej Cirkvi. Pápež Lev XIII. ho v roku 1883 vyhlásil za učiteľa Cirkvi.

V jubilejnom roku sme povolaní k tomu, aby sme sa stali hmatateľným znamením nádeje pre mnohých bratov a sestry, ktorí žijú v ťažkých podmienkach. Je to starobylá výzva, ktorá pochádza z Božieho slova a ostáva prítomná v požadovaní skutkov milosrdenstva a oslobodenia, ktoré umožnia nový začiatok: „Päťdesiaty rok zasväťte! Ohlásťte slobodu pre všetkých obyvateľov krajiny!“ (Lv 25, 10) Nech sa veriaci a osobitne pastieri v každom kúte zeme stanú tlmočníkmi týchto požiadaviek a vytvoria jeden hlas, ktorý bude odvážne požadovať dôstojné podmienky pre uväznených, dodržiavanie ľudských práv a predovšetkým zrušenie trestu smrti. Znamená nádeje treba ponúknuť aj chorým, či už sa nachádzajú doma, alebo v nemocnici. Nech v utrpení nájdú úľavu vďaka blízkosti ľudí, ktorí ich navštevujú, a náklonnosti, ktorú im prejavia. Skutky milosrdenstva sú zároveň skutkami nádeje, ktoré v srdciach prebúdajú pocity vďačnosti. A vďačnosť nech sa dostane všetkým zdravotníckym pracovníkom, ktorí sa dôsledne starajú o chorých a slabých. (Svätý Otec František: *Nádej nezahanbuje*, 10 – 11; krátil R. Fučko)

Vytvorené pomocou umelej inteligencie

Nepriateľ na U

» Veronika VERBOVÁ

Úzkosť sa veľmi podobá inému slovu – obava. Obava a úzkosť popisujú pocity nervozity alebo strachu. Aký je medzi nimi rozdiel? Obavy sú obvykle v našich myšlienkach a sú konkrétne – máme obavu z niečoho, napríklad z ťažkého testu. Úzkosť je niečo, čo môžeme cítiť stále. Niekedy má fyzické prejavy, napr. zrýchlený tlkot srdca. Je to niečo, čo cítime, aj keď na to práve nemáme žiadny konkrétny dôvod. Obvykle je ľahké vysvetliť, z čoho máme obavy (ťažký test), ale môže byť ťažšie vysvetliť, prečo cítime úzkosť (stiahnutý žalúdok alebo zrýchlený tlkot srdca), keď máme ísť do školy alebo do práce. Obavy majú svoju príčinu, a preto je ľahšie popísať ich slovami. Je však ťažké vysvetliť úzkosť, pretože si nie sme istí, prečo sa takto cítime.

Napriek tomu, že sa s obavami a úzkosťami necítíme dobre, môžu byť pre nás užitočné. Niekedy nám obavy pomôžu dokončiť projekt alebo vydáme zo seba maximum. Bez obavy, či odvedieme dobrú prácu v nejakom projekte, alebo či zostaneme silní a zdraví, by sme sa asi príliš nestarali o chodenie do školy, do práce alebo

o zdravú stravu. Niekedy môžu fungovať ako poplašné zariadenie a pomôcť nám zostať v bezpečí. Určite by sme sa nechceli zbaviť úzkosti a obáv úplne – tieto pocity môžu byť zdravou súčasťou všetkých našich emócií.

Úzkosť môžeme cítiť mnohými spôsobmi. Rovnako ako chceme zistiť dôvod svojej úzkosti, chceme aj prísť na to, čo sa s nami deje, keď cítime úzkosť. Čo robíme, keď prežívame úzkosť? Ako reaguje naše telo? Toto sú telesné pocity, ktoré môže človek mať, keď prežíva úzkosť: zrýchlený pulz, spotené ruky, slzy v očiach, bolesť hlavy, bolesť brucha, svalové napätie, telesné chvenie, zrýchlený dych, pocit závratu, pocit mravčenia, potenie celého tela, pocit na zvracanie... Myšlienky, ktoré sú spojené s prežívaním úzkosti: neustále na to myslíme, máme pocit, že sa stane to najhoršie, hlavou nám behajú zmätené, negatívne alebo zneisťujúce myšlienky („Určite to nezvládnem. Zakoktám sa. Všetci sa mi budú smiať.“), zaplavia nás myšlienky plné smútku, hnevu, potrebujeme pomoc, nemôžeme nič urobiť, myslíme si, že je s nami niečo zle, nie sme takí ako ostatní,

potrebujeme sa schovať, nedokážeme rozmýšľať...

Cítiť úzkosť je absolútne normálne. Každý človek na svete je občas úzkostný. Je to súčasť života a pocity úzkosti a obáv nám niekedy pomáhajú zostať v bezpečí. U niektorých ľudí sa však začnú vymykať kontrole. Keď si začneme robiť starosti z vecí, ktoré nie sú v skutočnosti desivé, alebo prestaneme robiť veci, ktoré máme radi, lebo nám naša úzkosť hovorí, že nie sú bezpečné, tak nám úzkosť začína vládnuť. Dobrá správa je, že sa môžeme naučiť, ako sa cítiť oveľa lepšie vďaka zdravej úzkosti a prijať fakt, že nejaká úzkosť sa skrátka objaví. Navyše sa môžeme postarať o to, aby naša úzkosť vedela, že ten, kto ju ovláda, sme my! Úzkosť obvykle vyhodnotí veci ako omnoho desivejšie, než v skutočnosti sú. Snaží sa, aby sme boli stále v bezpečí a šťastní, ale keď sa vymkne kontrole, všetko zhoršuje.

Existujú veci, ktoré môžeme urobiť, aby úzkosť neprebrala moc nad našim životom. Najprv je dôležité, aby sme sa naučili, ako a kedy povedať svojej úzkosti nie. Aby sme potom mohli robiť to, čo máme radi (napr. chodiť na oslavy), alebo aj to, čo potrebujeme urobiť (napr. chodiť do školy, práce).

Je nutné lepšie pochopiť, ako vzniká úzkosť a všetky jej prejavy a príznaky. Najlepší spôsob je predstaviť si trojuholník. Na jeho vrcholoch sú naše myšlienky, pocity a správanie. To, čo si myslíme, ovplyvňuje to, ako sa cítime a čo robíme. To, čo cítime, ovplyvňuje to, čo si myslíme a robíme. To, čo robíme, ovplyvňuje to, ako premýšľame a ako sa cítime. Sú to prepojené vzťahy v oboch smeroch. Uvedme si príklad. Povedzme, že nám neuznali prácu alebo projekt, na ktorom sme naozaj veľa robili. Cítíme smútok a sklamanie a možno si pomyslíme: „Nikdy mi to nepôjde!“ Táto nie šťastná myšlienka môže ovplyvniť to, ako sa cítime a ako sa správame. Len čo nám takáto myšlienka napadne, pravdepodobne máme zo seba zlý pocit a strácame nádej na lepšie výsledky. Keď sa to stane, najskôr sa prestaneme v práci angažovať alebo nebudeme mať na čas hotové úlohy. Pripadá nám to zbytočné, pretože sme presvedčení, že sa nám už nikdy dariť nebude. Vnímame, ako spolu naše myšlienky, pocity a správanie súvisia? Každý vrchol tohto trojuholníka je dôležitý.

Väčšina ľudí si myslí, že prepojenie je len jedno: situácia, v ktorej sa nachádzajú, im prináša nepríjemné pocity. To je však omyl. Situácia, v ktorej sa nachádzame, nie je to, čo spôsobuje naše pocity. Naše pocity v skutočnosti spôsobuje to, čo si o tej situácii myslíme. Ak dostaneme v škole zlú známku z testu alebo kritiku v práci, sme znepokojení a smutní pre tú známku či kritiku? Nie. Cítíme sa tak pre svoje myšlienky, ktoré nastúpili. Pokiaľ si myslíme: „Som hlúpy, nikdy mi to nepôjde...“, prežívame silno negatívne emócie. Pokiaľ by sme si však pomysleli: „To nič, nabudúce sa budem viac snažiť a zmením niektoré svoje návyky...“, potom by sme možno boli pri neúspechu smutní, ale nepocitovali by sme taký zdrvivý smútok a úzkosť. Ako vidíte, situácia je úplne rovnaká, len spôsob premýšľania je rozdielny. A spôsob premýšľania mení aj prežívané pocity.

Ako čeliť veciam, z ktorých máme strach?

Pokiaľ máme z niečoho strach, nemali by sme sa tomu za každú cenu vyhýbať. Čím viac sa budeme vyhýbať desivým veciam, tým menej budeme s nimi tráviť čas a o to desivejšie potom budú. Preto je dobré sa svojim strachom postaviť a urobiť čo najviac „odvážnych činov“. Pokiaľ sa bojíme pavúkov, určite nepôjdeme von a nebudeme hľadať toho najväčšieho, aby sme

si ho rovno dali na tvár. Správny postup je začať malými krokmi. Teda najprv sa budeme len pozeráť na obrázok maličkého pavúčka, ktorého sa nebudeme toľko báť. Postupne ďalšie kroky nám pomôžu pomaly prekonávať naše úzkosti a pomôžu nám čeliť úspešne tomu, čoho sme sa báli. Sledujme si, ako sme sa pri prekonávaní strachov cítili. Zaznamenávajme si svoje pocity pred odvážnym činom, počas neho a po jeho vykonaní.

Ako na úzkosť pri deťoch?

Deti prežívajú úzkosť rovnako ako dospelí. Zažívajú spomínané nepríjemné pocity na svojom tele a reagujú neprimeraným správaním. Pre deti je však oveľa ťažšie vyrovnávať sa s tým, čo sa s nimi deje. Nerozumejú tomu, a preto potrebujú pomoc dospelého. Potrebujú sprevádzanie osoby, ktorá ich naučí spoznávať ich myšlienky a chápať, že je normálne mať obavy a úzkosť.

Keď dieťa trpí, je vydesené a plače, prvá inštinktívna reakcia rodičov je poskytnúť mu útechu a upokojenie. Keď však pracujeme s úzkostným dieťaťom, upokojuvanie jeho úzkosť ešte prikrmuje. Úzkostné dieťa bude využívať naše upokojenie tak dlho, až uverí, že potrebuje jeho neustály prísun, aby zostalo v bezpečí. Neustále upokojuvanie a ochraňovanie môže u dieťaťa brániť rozvoju tolerancie stresu. Tolerancia stresu je spôsob, akým sa ľudské bytosti vyrovnávajú s negatívnymi a náročnými situáciami. Čím častejšie zažijeme nejakú nepríjemnú situáciu, tým väčšiu toleranciu si vybudujeme. Na zdravý vývoj dieťaťa je potrebné, aby sa naučilo tolerovať nepríjemné pocity. Pokiaľ sa dieťa stretáva s niečím nepríjemným a my hneď priskočíme, aby sme znížili jeho stres, bude menej ochotné čeliť situáciám, ktoré spúšťajú jeho úzkosť.

Určite nám napadne otázka – ako pomôcť dieťaťu a zároveň nepodporovať jeho úzkosť? Jednou z možností je porozprávať sa o probléme. Umožníme mu tak preskúmať svoje myšlienky a pocity bez toho, aby sme ho museli upokojuvať. Pomôžeme mu tak zvýšiť jeho toleranciu stresu a seba dôveru. Ďalším spôsobom je pomôcť mu odhaliť techniky na zvládanie takýchto situácií. Vrelo odporúčam knihu, ktorá je plná takýchto techník, praktických úloh a cvičení, ktoré naučia deti aj dospelých rodičov pracovať s úzkosťou. Volá sa *KBT pracovná kniha pro děti* od autorky Heather Davidsonovej.

Shannon Lawford / pixabay.com

Premeny jednej mamy

Raz mi naša pani riaditeľka povedala: „Práca, ktorá oberá človeka o čas na rodinu, nie je vhodná práca.“ Fúha, povedala som si, mňa práca aktuálne oberá o čas na rodinu poriadne. Som učiteľka, vrátila som sa do školy po pätnástich rokoch na materskej a jedenástich v administratíve. Rodina bola po všetky tie roky dôležitejšia ako kariéra a moje vlastné potreby – celých dvadsaťšesť rokov. Vedela som, že by som prácu v škole v tom čase „nedala“, keďže po príchode z práce (najprv na čiastočný úväzok) za prvú polhodinu zaznelo z úst našich detí minimálne tridsaťkrát „mami“. Bol to fajn pocit. Niečo, čo bolo náročné, ale napĺňajúce. Cítila som, že je to takto dobre. Ako sa frekvencia slova mami znižovala, začala som uvažovať o návrate do školy. Takmer zo dňa na deň som sa stala učiteľkou, mentorkou a lektorkou. Mnohé veci mi ukázali, že to nebol obyčajný prechod. Menej času s rodinou, veľa práce, ktorá ma nesmierne napĺňa, tri deti na VŠ, traja stredoškólači a „zázračná“ možnosť zmeny zamestnania. Je pravdou, že som sa celé tie roky nejakým spôsobom vzdelávala. Som unavená, ale radostná. Podpora učiteľov, ktorým viem poskytnúť i podporu v prežívaní viery, vytváranie pocitu bezpečia v triede a osobnostný rast popri ľuďoch, ktorých stretávam, je niečo, čo robí čas strávený prácou i časom pre rodinu, pretože som spokojná mama. Lebo žijem niečím, čo ma napĺňa, čo Boh požehnáva, žijem v súlade s darmi, ktoré mi dal. A veľmi sa ma to dotýka. To, že mi Boh doprial okúsiť svoju dobrotu nielen v tom, že som mohla stráviť veľa času s vlastnými deťmi, ale i to, že po čase mi pripravil cestu. Hoci vo vyššom veku, no naplňajúcu, v ktorú som už nedúfala. Ak máte podobnú skúsenosť, pozývam vás k tomu, aby ste sa o ňu s nami podelili. A pozývam vás aj k tomu, aby ste nám do redakcie poslali podnety na témy, ktoré vás zaujímajú. (Eva Zuzana Jenčušová)

kp yamu Jayanath / pixabay.com

Ako byť dobrým otcom: ako napomínať v Pánovi

» Richard VAŠEČKA

Naposledy sme si ukázali dôležitosť napomínania pri prísnej, čiže dobrej výchove. Podľa Božieho slova však nejde o hocikaké napomínanie, ale o „napomínanie v Pánovi“: „Otcovia, vychovávajte svoje deti prísne a napomínajte ich v Pánovi“ (porov. Ef 6, 4). Dnes si povieme, ako konkrétne „napomínať v Pánovi“.

Povzbudzujte a ukazujte cestu

Grécke slovo, ktoré sa prekladá ako „napomenutie“, sa dá preložiť aj ako „povzbudenie“. Môžete si to pozrieť

napríklad v Skutkoch apoštolov (Sk 11, 23; 13, 15; 13, 43; 14, 22), ak si tieto citáty prečítate v rôznych prekladoch (napr. katolíckom či evanjelickom). Dôležitejšie je však to, čo to znamená. Napomínanie a povzbudzovanie sú dve strany jednej mince. Napomínať neznamena obviňovať, odsudzovať, sekírovať, ponížovať, ale povzbudzovať k dobrému. Ukazovať cestu. Preto by pri napomínaní nemal nikdy chýbať pozitívny aspekt povzbudenia. Nielen upozorniť na zlé, na hriech, ale ukázať východisko, cestu k dobrému a povzbudiť kráčať ňou. Výraz „napomínať sa navzájom“ možno

preložiť aj ako „ukazovať cestu jeden druhému“. „Ja som o vás, bratia moji, presvedčený, že aj vy ste plní dobroty, naplnení všetkým poznaním, takže sa môžete aj vzájomne napomínať (ukazovať cestu jeden druhému).“ (Rim 15, 14)

So slzami

„Tri roky som vo dne v noci neprestával so slzami napomínať každého z vás.“ (Sk 20, 31) Veľmi často motivuje rodičov k napomínaniu hnev. Spravodlivý hnev nie je hriechom, ale Písmo ukazuje aj inú motiváciu k napomínaniu svedčiacu

o rodičovskej láske: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!“ (Lk 2, 48) Neustály hnev môže dieťa vnímať ako agresiu a násilie. Ak však odkryjeme pred dieťaťom bolesť svojho srdca, môžeme mu pomôcť objaviť lásku, z ktorej táto bolesť vyrastá. Tak ako keď sv. Pavol hovoril o svojej láske k svojim židovským bratom, ktorí neprijali Krista: „Mám v srdci veľký žal a neprestajnú bolesť“ (Rim 9, 2). Ešte chcem dodať, že tu nemá ísť o citové vydieranie („slzičky mamičky“), ale o prejavenie ľútosti nad zlom v živote dieťaťa.

Priateľsky

Pavol hovorí o postoji k neposlušnému: „Za nepriateľa ho nepovažujte, ale napomínajte ho ako brata“ (2 Sol 3, 15). Napomínanie nie je akt nepriateľstva, ale priateľská služba. To potrebujú chápať obe strany – rodič i dieťa. Vtedy bude medzi nimi môcť vyrásť most dôvery. Aký silný je tento most, toľko napomínania môže zniesť. Ak je táto dôvera slabá a napomínania priveľa, most sa môže prelomiť a môžu sa stratiť aj zvyšky dôvery.

S úctou

Pri napomínaní treba mať na pamäti dôstojnosť osoby, ktorú napomíname: „Staršieho nekarhaj, ale napomínaj ako otca, mladých ako bratov, staršie ženy ako matky, mladšie ako sestry vo všetkej čistote“ (1 Tim 5, 1 – 2). Aj dieťaťa, ktoré karháme. Cieľom nie je ponížiť ho ani zahanbiť: „Toto nepišem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti.“ (1 Kor 4, 14) Pozor na neovládnuté emócie. Žiadne nadávky, urážky či ponižujúce gestá. Ak k nim príde, treba po opadnutí emócií na oboch stranách poprosiť o odpustenie.

Trpezlivo

„Usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou.“ (2 Tim 4, 2) Múdry rodič je trpezlivý rodič. Dokáže sa vyhnúť „pokušeniu poslednej hodiny“, to znamená, že si nebude myslieť a vraviť: „Ak nie teraz, tak nikdy. Všetko, a to hneď!“ Výchova je dlhodobý proces. Keď sa dieťa učí chodiť, tisíckrát padne a postaví sa. Podobne to platí aj pri formovaní charakteru. „Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé úsilie pod neбом.“ (Kaz 3, 1) Pri výchove a napomínaní je trpezlivosť kľúčová. Znova a znova

„Boh ťa miluje a my ťa milujeme. Si pre nás nesmierne vzácny a záleží nám na tebe, preto ťa napomíname.“ Toto je postoj, ktorý musí byť zjavný pri každom našom napomínaní. Prvý level dôvery v túto lásku: „Napriek tomu, že ma napomínajú, ma milujú.“ Druhý level: „Preto, lebo ma milujú, ma napomínajú.“ Ak by sa stratila dôvera detí v rodičovskú lásku, napomenutia by mohli viesť k zármutku, ktorý pohlcuje: „Stačí pokarhanie, ktorého sa mu dostalo. Radšej odpusťte a potešte ho, aby ho azda prílišný zármutok nepohltil. Prosím, zahrňte ho láskou.“ (porov. 2 Kor 2, 6 – 8)

opakovať, pripomínať, upozorňovať. Ako kvapka vody, ktorá pôsobí na skalú.

Diskrétno

Deti a zvlášť dospievajúci ťažko znášajú, keď ich napomíname v prítomnosti svedkov. Je to ťažká skúška pre ich rodiacu sa pokoru. Ježiš radí: „Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe, choď a napomeň ho medzi štyrmi očami.“ (Mt 18, 15 – 17) Platí to o to viac, ak je vec, ktorej sa napomenutie týka, súkromná a ostatní členovia rodiny o nej nevedia. Ak je však zlo, ktoré si pýta napomenutie, známe aj ostatným a môže vzbudiť pohoršenie, potom sa môžeme držať rady sv. Pavla: „Tých, čo hrešia, karhaj pred všetkými, aby sa báli aj ostatní“ (1 Tim 5, 20). Napomenutie má za cieľ osobnú nápravu, ale aj vzbudenie Božej bázne, ktorá nás vedie k jasnému pomenovaniu a odmietnutiu hriechu. Toto dnes často chýba.

S miernosťou

Božie slovo nás upriamuje na čnosť miernosti, ktorá nás chráni pred tým, aby sme príliš neradikalizovali a nedramatizovali prejavy napomenutia: „Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom poklesku, vy, ktorí ste duchovní, napravte ho v duchu miernosti; a daj si pozor, aby si aj ty neupadol do pokušenia.“ (Gal 6, 1) Ak sme mierni a pokorne si uvedomujeme aj svoju slabosť a náklonnosť k zlému, výrazne uľahčujeme prijatie napomenutia.

Miernosť vyrastá z presvedčenia, že nie naše napomenutie, ale Božia milosť môže zmeniť srdce dieťaťa. Sme služobníci tejto milosti: „A Pánov služobník sa nemá vadiť, ale má byť ku každému prívětivý, schopný učiť a byť trpezlivý. Tých, čo odporujú, má mierne karhať; možno im raz Boh dá kajúcnosť, aby poznali pravdu a vymanili sa z osídel diabla, ktorý ich drží v zajatí svojej vôle.“ (2 Tim 2, 24 – 26)

S rozhodnosťou

Ak napomíname, mali by sme mať vo veci jasno a byť si vedomí svojej autority, ktorú máme od Otca: „Povzbudzuj a usvedčuj so všetkou rozhodnosťou. Nech nik tebou nepohŕda.“ (Tit 2, 15) Niektoré pokusy o napomínanie sú stelesnením nerozhodnosti a neistoty kombinované s doprosovaním sa deťom a ospravedlňovaním sa za to, že vôbec niečo od „chúdeniec“ chceme. Svätý Jakub hovorí veľmi jasne: „Lebo kto pochybuje, podobá sa morskej vlne, hnanej a zmietanej vetrom. Taký človek nech sa nenazdáva, že dostane niečo od Pána; muž s rozpoltenou myslou, nestály vo všetkom svojom počínaní.“ (Jak 1, 6 – 8) „Nech sa nenazdáva, že dostane niečo od Pána.“ A nieto ešte od svojich detí! Ak nám táto rozhodnosť a istota chýba, potrebujeme sa postaviť pred Otca a vyjasniť si svoj vzťah s ním. Uistiť sa, že my sami sme poslušné deti a chceme plniť jeho vôľu. Dobré to vyjadril stotník z evanjelia: „Veď aj ja som človek podriadený vrchnosti a mám pod sebou vojakov. Ak daktorému poviem: ‚Choď!‘

– ide; inému: „Pod' sem!“ – tak príde; a svojmu sluho: „Urob toto!“ – on to urobí.“ (Lk 7, 8) Aj Jakub ukazuje na zdroj tejto autority: „Podriadte sa Bohu; diabli sa vzoprite a ujde od vás.“ (Jak 4, 7). Potom si môžeme byť istí, že „sme Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás“ (2 Kor 5, 20).

S láskou

„Boh ťa miluje a my ťa milujeme. Si pre nás nesmierne vzácny a záleží nám na tebe, preto ťa napomíname.“ Toto je postoj, ktorý musí byť zjavný pri každom našom napomínaní. Prvý level dôvery v túto lásku: „Napriek tomu, že ma napomínajú, ma milujú.“ Druhý level: „Preto, lebo ma milujú, ma napomínajú.“ Ak by sa stratila dôvera detí v rodičovskú lásku, napomenutia by mohli viesť k zármutku, ktorý pohlcuje: „Stačí pokarhanie, ktorého sa mu dostalo. Radšej odpusťte a potešte ho, aby ho azda prílišný zármutok nepohltil. Prosím, zahrňte ho láskou.“ (porov. 2 Kor 2, 6 – 8)

CENTRUM PRE RODINU
ZLATÁ BAŇA – SIGORD
centrumsigord.sk, 0903 983 316 – 7
28.07. – 02.08. Rodinný tábor

**POZÝVAME RODINY
NA BIBLICKÝ TÝŽDEŇ
S KNIHOU RÚT**
S BIBLISTOM O. MILANOM DIHENEŠČIKOM
07. – 11.07.2025

POPOLEDNIA: BIBLICKÁ FORMÁCIA PRE RODIČOV A STARŠIE DETI
MLADŠIE DETI MAJÚ PROGRAM S ANIMÁTORMI
POPOLEDNÉ ODDYCHOVÝ PROGRAM PRE RODINU
VEČER: BIBLICKÉ VEČERY, STRETNUTIE RODIČOV,
ZÁBAVNÉ VEČERY
POČAS TÝŽDŇA: LITURGIE, MODLITBY, DUCHOVNÝ PROGRAM

CENTRUM PRE RODINU SIGORD
+421 903 983 316 - 317
centrumsigord.sk

S čistou myslou

Katechizmus upozorňuje: „Aby sa vyhlo nerozvážnemu posudzovaniu, každý sa má usilovať, pokiaľ je to možné, vysvetľovať si v priaznivom zmysle myšlienky, slová a skutky svojho blížneho.“ (KKC 2478) Niekedy naša vlastná hriechnosť a nečistota spôsobujú, že deťom prisudzujeme a podsúvame úmysly, ktoré nemajú a nikdy nemali. Ak si na to nedáme pozor, môžeme postupne takéto myšlienky práve takýmto spôsobom do ich mysle zasadiť. Pozitívny postoj nám ukazuje sv. Pavol, ktorý píše do Ríma: „O vašej poslušnosti už vedía všetci. Preto mám z vás radosť, ale chcem, aby ste boli múdri v dobrom a neskúsení v zlom.“ (Rim 16, 19)

Či napomíname v Pánovi, sa ukáže na ovocí. Vzrastajúca dôvera a poslušnosť, ochotnejšie akceptovanie našich napomenutí a postupná zmena v postojoch i správaní našich detí sú dobrým znakom. Niektoré plody sa však objavia až po rokoch. K výchove patrí obrovská trpezlivosť. A vytrvalosť.

Prosme si ich od Pána spolu s múdrosťou, o akej hovorí svätý Pavol: „Napomíname každého človeka a učíme každého človeka vo všetkej múdrosti, aby sme každého človeka priviedli k dokonalosti v Kristovi“ (Kol 1, 28).

V súvislosti s tým mi prichádza na um vtipná modlitba istej matky:

„Bože, prosím, daj mi trpezlivosť, aby som dokázala každý deň pokojne znášať ťažkosti pri výchove našich detí. Daj mi vytrvalosť, aby som sa nevzdávala a bola dôsledná vo výchove našich detí. Daj mi múdrosť, aby som vedela v každej situácii správne zareagovať. O silu ťa neprosím. Keby som ju mala, zmlátla by som ich ako žito!“

Verím, že ak budeme postupovať podľa rád Božej múdrosti, v našich srdciach nebude vládnuť frustrácia a zlosť, ale láska, radosť a pokoj. Nie bez ťažkostí, námahy a bolesti, ale napriek nim.

Na záver by som chcel pripomenúť, že nestačí napomenutia len dávať, ale treba ich aj prijímať. Vydávať svedectvo, že my sami prijímame napomenutia od nášho Otca v nebi a od bratov a sestier. I od svojich detí. Pamätám si na jeden zážitok, keď bol náš najstarší syn Samuel ešte malý chlapec. Išli sme sami dvaja v aute. Pred nami auto s jeho krstným otcom. Jazdili sme predpisovo, ale predsa

len, poznáte to, chlapi: nechcel som, aby mi ušiel. A tak som na jednom semafore prešiel tesne na červenú. Bol večer, ale ešte svetlo, žiadne autá v križovatke (bol to dočasný semafor kvôli stavbe cesty, aby sa v špičke mohli pripojiť aj autá z vedľajšej). Keď som len tak medzi rečou prehodil, že sme prešli na červenú, Samko bol chvíľu ticho a potom veľmi vážne povedal: „Oci, ale Ježiš je smutný, že si išiel na červenú.“ Ticho. Zápasil som s pýchou, ale nakoniec som dostal zo seba slová: „Máš pravdu. Nebolo to správne.“ Samko však pokračoval: „Tak povedz Ježišovi, že to ľutuješ!“ No, čo už, keď som začal, musím dokončiť. Tak som sa krátko pomodlil, že to ľutujem. Ale Samko bol dôsledný: „A teraz mu povedz, že to už nikdy nespraviš!“ Urobil som to. Prijal som napomenutie a videl na Samkovi, že sa upokojil a bol opäť veselý.

Napomínanie je prejavom Božej lásky: „Ja karhám a tescem tých, ktorých milujem. Buď teda horlivý a rob pokánie.“ (Zjv 3, 19) Napomínal Ježiš aj apoštol Pavol: „On sa obrátil, pozrel sa na svojich učeníkov a Petra pokarhal: „Choď mi z cesty, satan, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!“ (Mk 8, 33) „Ale keď prišiel Kéfas (Peter) do Antiochie, zoči-voči som sa postavil proti nemu, lebo si zaslúžil pokarhanie.“ (Gal 2, 11). Oba príklady sa dotýkajú apoštola Petra. Evidentne priniesli dobré ovocie. Verím, že ho prinesie aj naše napomínanie. Žehnám vám v tom!

Ak si chcete sami alebo spolu so svojimi deťmi (odporúčam) vypočúť Božiu múdrosť týkajúcu sa napomínania zachytenú v Knihe prísloví, tu nájdete súradnice vybraných citátov k tejto téme (kapitola, verše):

Prís 3, 11 – 12; 5, 12; 10, 17; 12, 1; 12, 5; 13, 1; 13, 8; 15, 5; 15, 10; 15, 12; 15, 31 – 32; 19, 20; 19, 27; 28, 23; 29, 1; 29, 15. Nech je Božie slovo pre vás povzbudením na dobrej ceste k napomínaniu v Pánovi!

Príbehy poslušníka

Voľby

Píše a kreslí Dada Kolesárová.

Ahoj, deti, na mnohých miestach sa konajú rozličné voľby. Volíme si prezidentov, poslancov, starostov a primátorov... Pri týchto voľbách túžime po tom, aby sme vybrali čo najlepšieho možného kandidáta. Chceme, aby ľudia na zodpovedných a vedúcich miestach boli spravodliví, zásadoví, s pevnou chrbtovou kosťou, ústretoví, láskaví, múdri...

Voľby sa uskutočňujú aj v Cirkvi. Možno nie tak často ako v svetských úradoch, ale predsa. Prvého pápeža si vyvolil Kristus. Ďalších už vyberali apoštoli sami spomedzi seba. Keď zomrel pápež František, po pohrebe všetci zodpovední začali pripravovať voľbu nového pápeža. Do Ríma pricestovalo 133 kardinálov voličov. Po prvýkrát v dejinách sa zhodli na mužovi, ktorý pochádza zo Severnej Ameriky.

Kráľ

Novozvolený pápež si vyberá nové meno, ktoré je zároveň symbolickým vyjadrením jeho postojov a zámerov. Augustinián Robert Francis Prevost, súčasný Svätý Otec, sa stal v poradí 267. pápežom a vybral si meno Lev. Prečo? Lev je kráľom zvierat, symbolizuje odvahu, moc, autoritu, ochranu, dôstojnosť. Proroctvo z poslednej knihy Svätého písma nazýva Levom z Júdu Mesiáša. Aj Svätý Otec je odhodlaný byť levom – duchovým ochrancom a odvážnym pápežom. Úloha: Spočítaj kľúče, ktoré sú symbolom úradu pápeža, a dozvieš sa poradové číslo, ktoré pripájame k menu súčasného novozvoleného Svätého Otca.

Dymové znamenie

Po smrti pápeža sa schádzajú kardináli z celého sveta a stretávajú sa vo vatikánskej Sixtínskej kaplnke, aby pre celú Katolícku cirkev vybrali spomedzi seba nového pápeža. Keď sa na konkláve (tak sa nazývajú voľby) dohodnú, z komína vystúpi dym. Úloha: Akej farby je dym, ktorý oznamuje, že máme nového pápeža? Označ správnu možnosť.

Napriek pokročilému veku bol pápež František plný pochopenia: „Ak si mladý vekom, ale cítiš sa slabý, unavený, sklamaný, popros Ježiša, aby ti dal nové sily. S ním ti nezapadne nádej. To isté môžeš urobiť, ak si ponorený do neresť, do zlých návykov, egoizmu alebo chorobnej pohodlnosti. Ježiš plný života ti chce pomôcť, aby sa ti oplátilo byť mladým. Tak nepripraviš svet o príspevok, ktorý mu môžeš dať len ty, keďže si jedinečný a neopakovateľný.“

Chcem ti však pripomenúť aj to, že je veľmi ťažké bojovať proti svojej žiadostiivosti a proti nástrahám a pokušeniam diabla a egoistického sveta, ak sme izolovaní. Ich bombardovanie je také silné, že ak sme príliš sami, ľahko nás zvedie a stratíme zmysel pre realitu, pre vnútornú jasnosť a podľahneme. Toto platí najmä pre mladých, pretože keď ste pospolu, máte obdivuhodnú silu. Keď sa oduševníte za spoločný život, budete schopní veľkých obiet pre druhých a pre komunitu. Izolácia vás však oslabuje a vystavuje najhorším druhom zla našich čias.

Odhliadnuc od všetkého ostatného chcem teraz všetkým mladým oznámiť to najdôležitejšie, tú jedinou vec, o ktorej nikdy nesmieme mlčať. Ide o správu zahŕňajúcu tri veľké pravdy, ktoré potrebujeme počúvať stále a viackrát.“ (Richard Fučko)

O. Z. molodý.Rusyný v Košiciach / O. Z. molodý.Rusyný

Na slovensku (aj) po rusínsky

Na Slovensku žije okolo päť a pol milióna ľudí. Okrem slovenskej národnosti tu nájdeme aj mnohé iné, medzi ktoré patrí i rusínska národnosť. Skupina ľudí z tejto národnosti sa spojila a vytvorila občianske združenie *O. Z. molodý.Rusyný*, ktoré združuje mladých Rusínov a Rusínky už takmer sedemnásť rokov.

Prispieva k upevňovaniu ich národnostnej identity a pomáha k šíreniu osvety o rusínskej menšine v širokej verejnosti. Vzniklo v roku 2008 v Bratislave, aktuálne sídli v Košiciach, no jeho pôsobnosť je celoslovenská.

Túto organizáciu tvorí tím aktívnych mladých ľudí, ktorí sa presťahovali do miest za štúdiom či za prácou a vo svojom voľnom čase sa venujú rôznym aktivitám na podporu rusínskej národnosti nielen v mestách, ale aj spätne vo svojich domovských regiónoch.

Pestré aktivity

O. Z. molodý.Rusyný sa vo svojich aktivitách snaží pokryť všetky oblasti života Rusínov a zameriava sa na kultúrne, religiózne, osvetové, ale aj športovo-turistické aktivity. Medzi najznámejšie patrí festival *Rusínska vatra* a *Tabor z molodýma po rusyřský*

V hlave 2

Druhý diel známej rozprávky nás opäť privádza do hlavy Riley, ktorá pomaly dospieva a vstupuje do puberty. Aby toho nebolo málo, Riley musí čeliť životu, v ktorom sa všetko odrazu mení. S rodičmi sa sťahujú do nového mesta a prostredia, čo znamená taktiež novú školu aj potrebu začleniť sa do nového kolektívu a nájsť nové kamarátky. Samozrejme, v hlave medzi emóciami nastáva poplach a snaha vyrovnať sa s novými návštevníkmi, ktorí

sa nasťahovali do Rileinej hlavy so začiatkom dospievania. Všetky tieto nástrahy môžu do viesť Riley na nesprávnu cestu k rozhodnutiam, ktoré môže celý život ľutovať, ale Radosť sa nemieni vzdať a nechať Riley „v šticu“. (Slavomír Gereg ml.)

Smokie Norful: I Still Have You

Dostatočnú dávku gospelovej klasiky prináša Smokie Norful vo svojom novom albume. Deviatimi skladbami si album získa srdcia milovníkov klasickej gospelovej a soulovej hudby. Typickými sú

bohaté vokály, zborové chorály a organ. To všetko je prítomné aj v jednotlivých skladbách. Na albume môžete nájsť soulové balady, ale aj energické gospelové chorály. Všetko však pôsobí veľmi prirodzene. Album si môžete vypočuť na známych streamovacích platformách. (Dominik Petrík)

v Malom Lipníku, multižánrový koncert *Večur rusynských holosiv*, turnaj *Rusyn-pong* či putovanie *Po slídach Rusyniv*.

K najnovším aktivitám patrí mestský festival *RusynsKE* v Košiciach, ktorý prezentuje každým rokom iný rusínsky región, a vznik *SpSk Molodý Rusyný/ký*, ktorá sa zameriava na interpretáciu duchovnej piesne v cirkevno-slovanskom a rusínskom jazyku.

Okrem festivalov, prednášok a iných podujatí sa združenie venuje aj tvorbe rusinskej knižnice. Rusinsku podobu dostali rozprávky H. Ch. Andersena a *Vianočná koleda* od Ch. Dickensa. V slovenskom jazyku vyšla historická publikácia *O Uhorských Rusoch (Rusini)*. Na sociálnych sieťach organizácie sú dostupné v audiovizuálnej podobe aj rozprávky zo staršieho cyklu CD nosičov, ktoré môžu pomôcť k posilňovaniu vzťahu k rusínskemu jazyku u najmladšieho diváka.

Členovia organizácie sa snažia prepájať i svoje študijné a pracovné odbory s rusínskym ruchom. Tak vznikla mobilná aplikácia *molody.Rusyny*, ktorá ponúka rusínsky slovník, spevník, gréckokatolícky kalendár a časopis *Artos* online či rusínsky blog. Podarilo sa aj oživiť starodávny monastier v Legnave vo virtuálnej 3D prehliadke.

Duchovný život je neoddeliteľným pilierom rusinskej identity

Medzi dlhoročné a obľúbené aktivity tohto združenia patrí aj organizovanie duchovno-edukačných podujatí projektu *Cer'kov*

z *molodýma*. Projekt vznikol na základe potreby mladých ľudí v mestách, ktorí sa chceli aj duchovne rozvíjať vo svojom materinskom jazyku. Podujatia sú organizované od roku 2017 a združenie na nich spolupracuje aj s *Obščestvom sv. Joana Krestiteľa* a *Univerzitnou pastoráciou Košickej eparchie*.

Projekt má už druhý rok putovný charakter a podujatia prebiehajú na rôznych miestach v študentských internátoch a katedrálach chrámov v Košiciach a v Prešove, v Malom Lipníku a v drevenej cerkvi z Kozuchoviec vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach.

Tieto podujatia sú spojením bohoslužby v cirkevno-slovanskom a rusínskom jazyku a prednášky na tému Cirkvi, jej osobnosti, histórie a duchovného prežívania so zaujímavým hosťom.

Rusínsky jazyk nielen v regiónoch

Po rusínsky sa hovorí nielen v regiónoch, ale aj v mestách. Živými príkladmi rozvoja mestských komunit sú bunky *O. Z. molodý. Rusyný* v Košiciach, Prešove a Bratislave, no aj vznik detského rusínskeho folklórneho súboru v Bratislave či rusínsky *Mamiklub* v Košiciach. Rusínske komunity sú živé aj v ďalších mestách a okrem kultúrneho vyžitia majú potrebu aj duchovného rozvoja v im najbližšom jazyku. *O. Z. molodý. Rusyný* s entuziazmom prispieva k rozvoju rusinskej identity a do svojich radov víta aj nových členov. (Anna Zamutovská)

Cestovanie po území Slovenska môže byť ošemetná vec. Ak sa potrebujete presunúť z bodu A do bodu B a oba tieto body sa nachádzajú mimo hlavných cestných či železničných uzlov, prípadne nedisponujete primerane rýchlym dopravným prostriedkom, môže sa z presunu stať kvalitná cestovateľská epopeja. Prípadne si pri čakaní v zápche alebo na meškajúci spoj poviete, že ste práve zažili skúsenosť cestovania v čase: „A som tam, kde som bol včera.“ Zázrak liturgie Cirkvi nás však stavia do celkom odlišnej pozície. Umožňuje nám prekonať čas i vzdialenosť prostredníctvom toho, že nám Boh dáva zažívať tajomstvá našej spásy tu a teraz. To, čo sa v liturgii deje, nie je obyčajné spomínanie toho, čo sa kedysi dávno udialo. Ved' nik z účastníkov daného slávenia nebol na miestach, ktorých sa slávenie liturgie dotýka. Tu ide o sprítomňovanie Božieho spasiteľného plánu prostredníctvom jeho konkrétneho konania. Nemôžeš sa dostať do Jeruzalema a nedokážeš prekonať dvetisíc rokov, ktoré uplynuli od Ježišovho zmŕtvychvstania? Ak pristúpiš s Božou bázňou a vierou, môžeš tieto udalosti zažiť na vlastnej koži práve cez kontakt s tým, ktorý je ten istý včera, dnes i na veky (porov. Hebr 13, 8). Vyžaduje si to však ešte čosi z našej strany: prestať sa sústrediť iba na seba a iba na svoje aktuálne tu a teraz, a obrátiť svoju pozornosť na pôvodcu a zavŕšiteľa našej spásy.

Môže kňaz porušiť spovedné tajomstvo? (Lukáš)

Jednou z najdôležitejších povinností spovedníka je zachovanie spovedného tajomstva. Nesmie prezradiť hriech ani priamo, ani nepriamo, ani použiť informáciu zo spovede tak, aby to uškodilo kajúcnikovi alebo ho odradilo od sviatosti zmierenia. Spovedník vystupuje ako sudca, lekár i učiteľ, no najmä ako milosrdný otec. Otázky má klášt opatrne, s ohľadom na vek a stav penitenta, bez zisťovania mien spolupáchateľov.

Kánonické právo rezervuje Apoštolskej stolici rozhrášenie spovedníka, ktorý by priamo porušil spovedné tajomstvo. Kánon 733 v prvom paragrafe hovorí: „Sviatostné tajomstvo je nedotknuteľné; preto má spovedník starostlivo dbať o to, aby ani slovom, ani gestom, ani nijakým iným spôsobom, ani z nijakého dôvodu ani len čiastočne neprezradil kajúcnika.“ Nemôže ho k tomu prinútiť ani svetská či cirkevná autorita – v dejinách sú známe prípady svätých kňazov, ktorých mučili, no predsa spovedné tajomstvo udržali. Dokonca ho musí zachovať aj tlmočník alebo ostatní, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom dozvedeli o hriechoch zo spovede – napríklad stáli v rade za človekom, ktorý sa spovedal veľmi nahlas. (Richard Fučko)

ČASOSLOV

- Liturgický kalendár
Život svätých, pôstna disciplína
- Liturgické čítania
- Modlitby na každý deň
Akatisty, Molebeny, Žaltár
Modlitby, Piesne

časoslov

Aplikácia a web *Časoslov* ponúka v slovenčine modlitby liturgie hodín. Je výborným spoločníkom na dovolenkách, počas ktorých človek nemá poruke modlitebnú knižku či svoje farské spoločenstvo. Kedykoľvek si ho človek môže otvoriť a okrem modlitieb časov a večerní nájde aj menlivé časti, liturgické čítania alebo v sekcii *Knižnica* aj molebeny, akatisty, panychídu či iné príležitostné modlitby. (Richard Fučko)

facebook.com/casoslov

Za dverami archívu

» Adriana MATOLÁKOVÁ

Boli ste už niekedy v archíve? Predpokladám, že ak ste neštudovali históriu alebo si v rodine neskúšali vytvárať rodokmeň, ste na tom podobne ako ja. Možno ste si takisto predstavovali archív ako neprístupné miesto niekde v podzemí, kam sa bežný človek nedostane, kde sa na hromadách zažltnutých listín potichu usádza prach a kde sa zastavil a zakonzervoval čas. A možno aj archivára si predstavujete ako zvláštnu bytosť, ktorá sa v prítmí mĺkvo prechádza pomedzi neprehľadné regály a listuje v tajomných starobyľých knihách. Otec Peter Jambor, archivár prešovského arcibiskupského úradu, vás so svojím príslovečným pokojom vyvedie z omylu.

Už ako seminarista mal rád históriu a veľa vychádzok trávil v archíve, preto nečudo, že po vysviacke zakotvil práve tu. Jeho práca, ktorú vykonáva už jedenásty rok, spočíva v pomoci domácim i zahraničným bádateľom skúmať ich rodovú históriu alebo dobové realie, a sprístupňovať archívne fondy širokej verejnosti. V praxi to znamená, že spolu s kolegom prechádzajú jednotlivé spisy, kategorizujú ich, vytvárajú orientačné preklady listín

Najstaršia pamiatka uchovaná v historickom archíve gréckokatolíckeho Prešovského arcibiskupstva -- rukopis z roku 1360 s grófskou pečatou.

z latinčiny, ruštiny a maďarčiny, a spracovávajú ich do indexových zoznamov, ktoré sa vytlačia a zviažu, aby bádateľ vedel, kde má aké informácie hľadať. Aktuálne majú takto spracovaných a nachystaných desať ročníkov, viac-menej celé štyridsiate roky minulého storočia.

Na rozdiel od knižníc, galérií či múzeí, ktoré rovnako uchovávajú kultúrne dedičstvo v najrozličnejších písomnostiach a artefaktoch, archívy zhromažďujú predovšetkým listiny verejnej správy a dokumenty, ktoré už síce rokmi stratili dôležitosť pre ich autora či adresáta, ale zostávajú ako celospoločensky významné svedectvo o dobovej realite. A na rozdiel od knižničných dokumentov disponujú ešte jednou výnimočnosťou – a to tým, že v drivej väčšine existujú len v jedinom originálnom exemplári. „Okrem finančných fondov je hlavnou agendou v našom archíve korešpondencia našich biskupov so štátnymi inštitúciami, s patrónmi farností, ministerstvami Rakúsko-Uhorska, čiastkovo sa tu nachádzajú aj nákresy, stavebné plány fár či chrámov a kongruálne súpisy, podľa ktorých vieme, kde aký kňaz pôsobil a aké

poplatky od veriacich poberal,“ približuje historické archiválie otec Peter. „Veľké percento listín predstavujú aj sťažnosti, ktoré sú písané nielen v latinčine a maďarčine, ale aj v dobovej reči bežného ľudu a sú mierené prevažne na kňazov, učiteľov alebo patrónov farností, teda grófov, ktorým patrili majetky a ktorí poddaným napríklad zakázali vstupovať na pozemok, pást dobytok, ťažiť drevo z farských lesov a podobne.“ Keďže bežný ľud bol negramotný, listy písal zväčša učiteľ, richtár alebo kňaz a mnohé sú podpísané len krížikmi, vedľa ktorých je dopísané meno sťažovateľa.

Pre laických bádateľov, ktorí si vypracovávajú rodokmene, sú najzaujímavejšou časťou archívu odpisy matrik, ktoré sú v tomto archíve zhromaždené od začiatku storočia po rok 1950, keď prešli do rúk Pravoslávnej cirkvi. Podľa svedectiev boli niektoré matriky úmyselne zničené, niektoré sú i naďalej na pravoslávnych farských úradoch. Päťdesiate roky sú dodnes v histórii našej Cirkvi boľavou epochou. „Prešovský sobor bol veľmi rýchly proces, aj keď

vладыka Gojdič i niektorí kňazi, ktorí vnímali situáciu na Ukrajine, kde bola koncom štyridsiatych rokoch Gréckokatolícka cirkev zrušená, vedeli, že tento trend bude pokračovať ďalej. Preto biskup Gojdič už v roku 1946 požiadal redemptoristov i baziliánov, aby prešli celú eparchiu a urobili misie, počas ktorých mali prízvukovať vernosť viere. Ich cieľom malo byť, aby v čase, keď príde prehováranie na prestup, ľudia vedeli, ako sa zachovať. Aj v jednom zo svojich posledných pastierskych listov v roku 1950 vладыka Gojdič napísal, že viera nie je predmetom obchodovania, že ju nemožno ani kúpiť, ani predáť, no je to niečo, čo nosíme v srdci.“ Vладыka Gojdič sa na nadchádzajúcu situáciu aktívne pripravoval – požiadal Rím o vysvätenie pomocného biskupa, ktorým sa v roku 1947 stal Vasil' Hopko, a vymenovanie tajných biskupov, a poveril niekoľkých kňazov za vikárov, aby zachoval existenciu Gréckokatolíckej cirkvi v podmienkach očakávaného politického prenasledovania. „Je predpoklad, že biskup Gojdič vydával aj inštrukcie pre kňazov, aj keď treba poznamenať, že musel byť mimoriadne opatrný, pretože už od roku 1948 sedel na biskupstve štátny pridelenec, ktorý kontroloval každú poštu, ktorá na biskupstvo prichádzala.“

Okrem stratených a odcudzených spisov chýbajú v archívoch aj spisy, ktoré boli natoľko znehodnotené a napadnuté plesňami, že museli byť odstránené, aby neohrozili ďalšie listiny, prípadne zdravie bádateľov. V archíve však nemusíte mať obavy a môžete sa cítiť bezpečne – všetky dokumenty prešli odborným procesom takzvaného zaplyňovania, aby boli zárodky plesní usmrtené a zabránilo sa ďalšiemu poškodzovaniu materiálov. „Máme tu aj spisy z cholerového obdobia, ktoré sú zvláštne predierkované. Ich autori ich už v čase vzniku poprepichovali, aby boli vetrateľné a zachránili sa tak pred napadnutím škodcami. Cholera sa teda na nich do dnešných dní preniesť nemohla,“ uisťuje otec Peter.

Ukazuje aj jednu raritu – štvorstránkový list z tridsiatych rokov minulého storočia adresovaný biskupovi Gojdičovi, napísaný v Braillovom písme. Je zatiaľ nespracovaný, takže jeho obsah ostáva nateraz utajený. Ak by ste si aj napriek tomu všetkému mysleli, že archív je len nezáživným miestom plným dávno neaktuálnych listín, zaujímavých nanajvýš pre historikov, ste na omyle. Nájdete v ňom aj mnoho osobných príbehov, históriu nevýznamných, malých ľudí, osudy stratených lások, odchodov, strát... A občas i dôvod na pousmianie, ako napríklad pri liste mukačevského biskupa prešovskému biskupovi Gregorovi Tarkovičovi ohľadom sťažnosti na jeho bohoslovcov, ktorí jedného večera odišli zo seminára, ukryli sa v krčme a objednávali si klobásy, jaternice a piva takmer do rána. ☺ Zachoval sa aj záznam o následnom treste udelenom biskupom Tarkovičom – tri dni samoty o chlebe a vode. Otec Peter cituje i list ďalšieho bohoslovca z roku 1936 rektorovi seminára a my sa môžeme započúvať do rétoriky vtedajšej intelektuálnej mládeže: „... lež moja túžba po kňazstve bola neuhasiteľná. V seminári, bohužiaľ, mnoho som stratil a videl som, že láska k blížnemu v seminári plače. Pravda sa len zriedka ukazuje, nuž mám sa stať kňazom nehodným, radšej zostanem dobrým, a kňazom nebudem.“ Seminára sa týka aj ďalší dojímavý list, v ktorom biskupská vrchnosť zakazuje kandidátovi kňazstva sobáš s dievčinou, ktorú si vybral, údajne pre jej nevhodný pôvod. „A priamo od príbuzného tohto bohoslovca vieme, že to veľmi ťažko znášal, kňazom sa napokon nestal, ale pracoval pre Cirkev ako zvonár. Nikdy sa však neoženil a zostal navždy sám. Táto udalosť ho natrvalo poznačila, do konca života bol utiahnutý a k tejto téme sa už ani raz nevyjadril,“ dodáva otec Peter.

Práca archívára vyžaduje trpezlivosť, systematickosť i precíznosť.

Najstaršie listiny, ktoré sa v gréckokatolíckom archíve nachádzajú, sú z Červeného Kláštora a pochádzajú z roku 1360. Týkajú sa prevažne udeľovania povolení na splav a oslobodenia od desiatkov pre rehoľníkov od miestnych grófov. „Sú to veľmi vzácne dokumenty, pretože okrem toho, že hovoria o hraniciach území, ktoré patrili kláštoru, sú opatrené aj osobnými pečatami a osobnými podpismi panovníka.“ Aj takéto vzácnosti sú však verejne dostupné, i keď, samozrejme, vyžadujú erudovaného odborníka, ktorý rozumie stredovekej latinčine. Keďže nečitateľnosť textov či neznalosť dobového jazyka bráni bádateľom v hĺbkovejšom štúdiu, aktuálnou výzvou pre archívárov je nafotenie a digitalizácia najvzácnejších, najstarších, ale aj najviac vyhladávaných dokumentov. Víziou do budúcnosti otca Petra je i využitie podzemných podlaží, v ktorých by časom rád vytvoril stálu expozíciu dejín Gréckokatolíckej cirkvi.

Cirkev putujúca ku Skale

» Mária BAJUSOVÁ; Foto: archív spoločenstva Skala rodín

Spoločenstvo Skala rodín malo dlhšie naplánovanú púť do Večného mesta počas Jubilejného roka 2025 v termíne 7. – 12. mája. To, aké dary a milosti mal pre nich Boh pripravené vopred, nikto netušil. Prinášame vám reportáž očami jednej z pútničiek.

Streda – putovanie sa začína

Po nájdení najvhodnejšieho miesta v autobuse a zaplnení aj toho posledného sme s modlitbou a kňazským požehnaním vyrazili. Hneď na začiatku nás otec Peter Horváth, náš sprievodca a líder spoločenstva, povzbudil slovami, že naša cesta nie je len výletom, ale púťou. Obliecť si plášť pútnika tak znamená vzbudiť si úmysel a prinášať aj obety. Uvedomila som si, že frflanie na nejakú nepohodu – zmeny počasie, otlaky na nohách či čakanie – nemá na perách či v srdci pútnika miesto.

Do večerného stíšenia nám impulz odovzdal otec Peter s manželkou uvažujúc o Kristovi ako o Ženíchovi, Cirkvi ako jeho neveste a Eucharistii ako svadobnej hostine. V židovskej tradícii je čas medzi zasnúbením a svadobným obradom časom prípravy na manželstvo, očisťovaním, skrášľovaním.

Pod vplyvom týchto myšlienok sme zaspávali v očakávaní rána, ďalšieho dňa púte, stretnutia so Ženíchom.

Štvrtok – telesné očisťovanie – modré Loreto aj biely dym v San Giovanni Rotondo

Po noci cestovania naše oči ráno občerstvili prvé výhľady na more a jeho krásne odtiene modrej. Mnohí sme si chceli zachytiť a zachovať úchvatné pohľady na šírú až vystupujúcu vodnú hladinu. Na kopci nad

morom sa nám postupne odkrývala naša prvá pútnická zastávka Loreto.

Loreto pozýva oči k rozhodnutiu – môžete vidieť malý domček s oltárom a stropom pomaľovaným hviezdami, učupený vnútri baziliky alebo svätý dom Bohorodičky, ktorý bol viackrát prenesený anjelmi a poklonili sa mu dokonca aj stromy. Faktom však zostáva, že Domček – Santa Casa nemá základy a je postavený z materiálov dostupných v Nazarete. Množstvo zázrakov v kontraste so skromnosťou domčeka pripomenuli, že dôležitejšia ako veľkosť či krása domu – tela, v ktorom býva naša duša, je to, či uprostred prebýva Kristus.

Podvečer dorazíme k San Giovanni Rotondo, k mestu medzi dvoma kopcami, kde pôsobil aj zomrel Páter Pio. So zvedavosťou až nedočkavosťou hľadáme chrám zasvätený tomuto svätcovi. Ešte cestou sa modlíme za voľbu nového pápeža. V spojení s celým svetom očakávame, aký dym bude stúpať zo Sixtínskej kaplnky, a tesne po ubytovaní zistíme, že môžeme volať: „Habemus papam!“

Po večeri sa s radosťou náhlime do Chrámu sv. Pátra Pia, aby sme mohli byť účastní na modlitbe ruženca. Môžeme všetko, čo si v sebe prinášame, odovzdať k nohám Panny Márie, požiť o príhovor sv. Pátra Pia a ďakovať Bohu za nového pápeža. Spomeniem si na myšlienku otca Petra, že práve v jubilejnom roku si chce Ježiš svoju

nevestu Cirkev obnoviť kúpeľom a skrášliť ju šperkami – ovocím, darmi a charizmami Svätého Ducha.

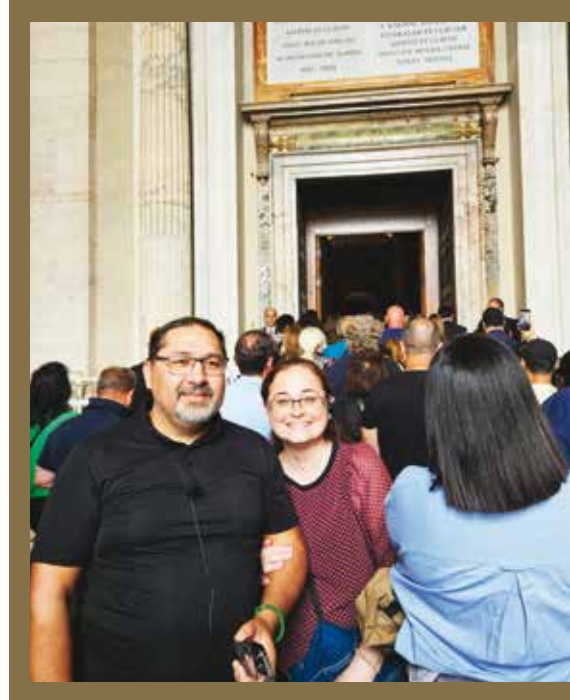
Piatok – duchovné očisťovanie – Monte San Angelo aj predobraz neba

V deň pokánia sme sa hneď ráno vydali do Monte San Angelo, na miesto trojnásobného zjavenia archanjela Michala, aby sme v jeho svätyni, pod jeho ochranou očistili svoje duše vo sviatosti pokánia a zmierili sa s Bohom i medzi sebou navzájom, aby sme obnovili svoje vzťahy. V príhovore pred sviatosťou zmierenia nás páter povzbudil k pomenovaniu našich hriechov. Hovoril, že Boh chce počuť z našich úst, kde sú naše slabé miesta, chce, aby sme prstom ukázali svoje „bolačky“, aby tam mohol Ježiš naliať svoj uzdravujúci olej. Bonusovým darom bolo prijatie presvätej Eucharistie pri práve prebiehajúcej svätej omši.

V podvečer sme mali obhliadku pútnického miesta Pátra Pia. Hlboko sa nás dotýkali príbehy z jeho života, svedčiace o jeho svätosti, pokore a láske k Bohu i ľuďom. Zaujali príbehmi sme sa ocitli v kaplnke, kde je vystavené telo Pátra Pia. Nádherná a posvätnosť miesta pôsobila ako predobraz neba, akoby sme vchádzali do svätyně svätých.

Sobota – vidieť Ženicha z tváre do tváre – Lanciano aj Manoppello

Lanciano je miestom eucharistického zázraku z 8. storočia, pri ktorom došlo k úplnej premene svätej hostie na mäso a vína na krv. Pri skúmaní tohto zázraku v 20. storočí sa zistili viaceré dychberúce

fakty – napríklad, že každá časť sama má rovnakú váhu ako všetky časti spolu, že v tomto kúsku svalu sú obsiahnuté všetky druhy srdcového tkaniva naraz, že neobsahuje žiadne konzervanty a napriek tomu nemení počas storočí svoj vzhlad. Vlastnými očami sme tak mohli hľadiť na nášho Boha – Baránka a uvedomovať si, že takýto zázrak premenenia sa deje počas každej svätej liturgie, že každá je darovaním sa Krista Ženicha, priam až fyzickým, úplným.

Svoju vieru sme posilnili aj v Manopelle, na mieste, kde je podľa tradície uložená Veronikina šatka. Ide o šatku s rozmermi 17 x 24 cm, na ktorej je zázračným spôsobom vyobrazená podobizeň zmŕtvychvstalého Krista. Zblízka hľadiť na Kristovu tvár plnú milosrdenstva a láskavosti ma privádzalo k prežívaniu nekonečnej vďačnosti, pokory a lásky.

Po týchto zastávkach pokračujeme do cieľa nášho putovania. Privíta nás Poľský dom na periférii Ríma, ktorého areál a záhrady na nás dýchnu starostlivosťou, blízkosťou, pokojom.

Nedeľa – radosť zo stretnutia – Rím

Do výnimočnosti a slávnosti nedele nás svätou omšou voviedol otec kardinál Stanislav Dziwisz so svojou úprimnosťou, jednoduchosťou a láskavým záujmom.

S radosťou pútnika, ktorý je pár krokov od cieľa, sme sa vydali do Vatikánu. Až na jeden detail, splniť cieľ – prejsť cez všetky štyri hlavné baziliky a ich sväte brány, aby sme obsiahli plnomocné odpustky, bude zrejme chcieť viac ako zopár krokov. A viac ako jeden deň.

Keď sme sa blížili k Námestiu sv. Petra, bolo nám jasné, že to nebude úplne jednoduché. Preplnený vstup a množstvo ľudí pred turniketmi v nás vyvolalo otázky, či vôbec stihneme prejsť včas.

V posledných minútach sme sa dostali na námestie, kde nás ovanula úžasná atmosféra spolupatričnosti, veľkoleposti námestia a nedeľnej tichosti. Spájala nás túžba uvidieť a vypočuť si požehnanie z úst nového Kristovho zástupcu – pápeža Leva XIV.

Po modlitbe *Anjel Pána* naše kroky smerovali k prvej hlavnej bráne, k Bazilike sv. Petra. V úžase a báni sme prešli k hrobom sv. Jána Pavla II. aj samotného sv. apoštola Petra.

Nasledovala Arcibazilika San Giovanni v Lateráne a prechod druhou svätou bránou. Po prechádzke inými pamiatkami Ríma (Koloseum, Konštantínov oblúk, Bazilika svätej Františky, Fórum Romanum, Kapitol a jazdecká socha Marka Aurélia) sme večer priateľstva strávili na terase nášho domu, z ktorej sme mali nádherný výhľad na nočný Rím.

Pondelok – kráčanie Rímom s Ježišom

Posledný deň nášho putovania sme začali v Bazilike sv. Praxedy. Pripomenula mi, že za nenápadným zovňajškom sa môže skrývať skutočný poklad – v krypte tohto chrámu je totiž uložená väčšina z 300 ostatkov mučeníkov prenesených z katakomb. Nachádza sa tu aj relikvia stĺpu, pri ktorom bol bičovaný Pán Ježiš. Zaujímavosťou je aj to, že v príhlom kláštore

bývali v r. 867 – 869 slovanskí apoštoli sv. Konštantín Cyril a sv. Metod.

Po tejto obhliadke nadišiel čas, aby sme navštívili tretiu hlavnú baziliku Santa Mária Maggiore a prešli jej svätou bránou. Pri hrobe pápeža Františka sme s láskou a vďakou zaspievali *Christos voskrese!* Svätú liturgiu sme slávili v neďalekom Chráme sv. Alfonza z Liguori pred obrazom Matky ustavičnej pomoci. Naplnení radosťou z prijatia Eucharistie a posilnení duchom sme sa vydali do štvrtej a poslednej hlavnej baziliky; do Baziliky sv. Pavla za hradbami. Nádherná záhrada pred chrámom nás očarila a zahnila akúkoľvek únavu. Na prechod bránou sme sa opäť pripravili Ježišovou modlitbou. Tak ako baziliky predtým, aj tu na nás vplývala posvätná atmosféra, ktorú sme chceli nasať ako špongie do maxima uvedomujúc si, že náš čas v Ríme sa pomaly, ale isto kráti.

V autobuse cestou domov sa snažíme vstrebať všetko prežité. Prechádzanie svätými bránami bolo ako svadobná hostina, pričom každý ďalší prechod bol výnimočným a neopakovateľným chodom. A v každej bazilike, na každom mieste sme našli jeho – Ženicha, ktorý čakal, kým sa ako jeho nevesta pripravíme, očistíme, oblečieme, kým budeme pripravení povedať mu áno a vykročiť s ním. Jubilejná púť v Ríme bola pre nás časom oslavy, časom plnosti, na ktorý sa nezabúda, ktorý sa bude pripomínať z fotografií, ale tie nenahradia zažité. Ako keď si zo svadby nepamätáte, koľko druhov zákuskov bolo na stole a čo mali oblečené bratrance a sesternice, ale akoby to bolo dnes, si viete spomenúť na to zažitie jednoty a požehnanie z dotyku svätosti.

Jubileum východných cirkví

» TK KBS, grkatba.sk; foto: nyirgorkat.hu, vладыka Jonáš

Päť východných tradícií, sedem obradov a dvadsaťtri cirkví *sui iuris*, ktoré sú v plnej jednote s pápežom a rímskou cirkvou, hoci majú svoje vlastné liturgické, teologické, duchovné a kánonické tradície. Takto vyzerá pestrý obraz jednej, svätej, katolíckej, apoštolskej Cirkvi, ktorá od 12. do 14. mája priniesla do Ríma na svoje jubileum bohatý poklad svojich obradov, slávených v pápežských bazilikách za prítomnosti svojich patriarchov a hláv.

Medzi nimi aj byzantský obrad, ktorý bol stredobodom popoludňajšieho slávenia v stredu 14. mája v Bazilike sv. Petra, v ktorej patriarcha Melchitskej gréckokatolíckej cirkvi Joseph Absi predsedal sláveniu svätej božskej liturgie, pri ktorej koncelebrovali ďalší predstavitelia cirkví, patriarchovia, vrchní arcibiskupi a metropolití.

Prihovor pápeža Leva

V utorok doobeda, pred samotným liturgickým vyvrcholením jubilea východných cirkví, sa veriaci spolu so svojimi pastiermi

zúčastnili na jednej z prvých audiencií nového pápeža. Nechýbali ani naši vladykovia.

Svätý Otec ich privítal veľkonočným pozdravom *Kristus vstal z mŕtvych. Skutočne vstal!* Hneď v úvode pripomenul, že východné cirkvi sú vzácnosťou: „Keď sa na vás pozerám, myslím na rozmanitosť vášho pôvodu, na slávnú históriu i na ťažké utrpenia, ktoré mnohé vaše spoločenstvá prežili alebo prežívajú. A chcel by som zopakovať slová pápeža Františka o východných cirkvách. Sú to cirkvi, ktoré treba

milovať – uchovávať jedinečné duchovné a múdre tradície a majú nám toho veľa čo povedať o kresťanskom živote, o synodalite a o liturgii; spomeňme si na starovekých otcov, na koncily, na mníšstvo – to sú neoceniteľné poklady pre celú Cirkev.“

Pripomenul aj slová svojho predchodcu Leva XIII., ktorý bojoval o ochranu východného vierovyznania: Už pred vyše sto rokmi si Lev XIII. všimol, že „uchovávanie východných obradov je dôležitejšie, než sa myslí“, a dokonca nariadil, aby „každý latinský misionár zo sekulárneho alebo rehoľného kléru, ktorý by radami alebo pomocou zvädzal niekoho východného obradu na latinský obrad, bol zbavený úradu“.

Pontifik nešetril ani chválou východnej spirituality: „Cirkev vás potrebuje. Aký veľký prínos nám dnes môže dať kresťanský Východ! Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť zmysel pre tajomstvo, taký živý vo vašich liturgiách, ktoré zapájajú človeka v celej jeho celistvosti, ospevujú krásu spásy a vyvolávajú úžas nad Božou veľkosťou objímajúcou ľudskú malosť!“

Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť aj na kresťanskom Západe zmysel pre Božiu nadradenosť, hodnotu mystagógie, neprestajného prihovárania, pokánia, pôstu a plaču nad vlastnými i ľudskými hriechmi (*penthos*), ktoré sú také typické pre východné spirituality!“

Celý príhovor pápeža Leva XIV. účastníkom jubilea východných cirkví nájdete stranách 10-11 v tomto čísle.

Jednými ústami a jedným srdcom

Po audiencii a prechode jubilejnou bránou nasledovala poobede eucharistická liturgia vo východosýrskom obrade s *Anaforou Addaiho a Mariho* (Chaldejská a Sýrsko-malabarská cirkev) v Bazilike svätého Petra a večer večierok v západosýrskom obrade, a to v bazilike Santa Maria Maggiore. Večer o 21.00 h. sa na námestí pred touto mariánskou bazilikou modlili *Akatist k Presvätej Bohorodičke*, ktorý mali organizačne na starosti východné kolégia v Ríme s byzantskou tradíciou. Pred ikonou *Salus Populi Romani* sa striedali jednotliví biskupi pri speve kondakov a ikosov vo svojich jazykoch, na ktorý im odpovedal zborový taliansky spev.

Mnoho jazykov, jedna viera

Počas popoludňajšej liturgie boli jednotlivé časti liturgie spievané v rôznych jazykoch, medzi inými v gréčtine, cirkevnej slovan-

čine, ukrajinčine, rumunčine, maďarčine a angličtine. Homíliu predniesol vrchný arcibiskup Sviatoslav Ševčuk, hlava Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi, ktorý spomenul audienciu s pápežom Levom XIV. v Aule Pavla VI. pri príležitosti jubilea východných cirkví. „Cítili sme sa objatí Svätým Otcom, utešení v našich dnešných utrpeniach a úzkostiach, ocenení v našich starobylých kresťanských tradíciách a povzbudení v našej evanjelizačnej misii, ktorú vykonávame v súčasnom svete,“ zdôraznil arcibiskup.

Na konci liturgie gréckokatolícky patriarcha Joseph Absi poďakoval všetkým prítomným a pripomenul 1 700. výročie ekumenického koncilu v Nicei, ktorý „nám daroval spoločné *Vyznanie viery* (*Credo*) a jednotu veľkonočného dátumu, čo sú konkrétne znaky našej jednoty vo viere“. Táto jednotnosť vo viere je „najcennejšia vec, ktorú kresťania majú“, a nie je „len duchovným ideálom“, ale „živým a silným svedectvom evanjelia vo svete“.

Sústrasť s utrpením vojny

Potvrdzujúc slová pápeža vrchný arcibiskup Sviatoslav poznamenal, že veriaci východných katolíckych cirkví dnes takmer všetci prežívajú „bolestnú a tragickú skúsenosť vojny“. „Zdá sa nám,“ poznamenal, „že svoje povolanie žiť ako kresťania plníme práve na prahu života a smrti. Ale každý deň v sebe objavujeme, že ovocie nášho zrode-

nia z vody a Ducha vo svätých tajomstvách Cirkvi je tajomným semienkom večného života“. Semienko večného života, ktoré, ako uviedol arcibiskup, „je predmetom našej nádeje“ a ktoré podľa svätého Bazila „bude rásť v našich srdciach a čaká len na svoje úplné naplnenie“. Vo viere v Boha Otca, v nádeji zvestovanej v jeho Synovi a v obnovujúcej láske Svätého Ducha je, ako ešte raz potvrdila hlava Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi, „tajomstvo našej tajomnej schopnosti znova sa narodiť po každej veľkej skúške a prenasledovaní, schopnosti byť hlásateľmi svätosti života v dnešnom kráľovstve smrti“. A ako viackrát pripomenul na začiatku svojho pontifikátu Lev XIV., „môžeme z najvyššej katedry sveta hlásať všetkým národom: Pokoj vám“.

Pozdrav dikastéria

Aj kardinál Claudio Gugerotti, prefekt Dikastéria pre východné cirkvi, pozdravil prítomných a na konci slávania pripomenul, že „Cirkev je jedna, pretože je rôznorodá“ a „nie preto, že je uniformná“. „A práve v tejto rozmanitosti a v rešpektovaní práv tejto rozmanitosti,“ zdôraznil, „chceme plniť to, čo nám Svätý Otec zveril ako dikastériu, a to podporovať, brániť a chrániť východné cirkvi na ich územiach, ako aj tam, kam ich zaviedlo násilie vojen, útlak a prenasledovanie.“

Vatican Media

Východné cirkvi sa rozlúčili s pápežom Františkom

VATIKÁN ■ Pri príležitosti pohrebu pápeža Františka, ktorý sa konal v sobotu 26. apríla na Námestí sv. Petra vo Vatikáne, sa prišli so zosnulým pápežom rozlúčiť aj zástupcovia východných katolíckych cirkví. Medzi ich zástupcami nechýbali ani predstavitelia Gréckokatolíckej cirkvi zo Slovenska.

Tento okamih bol pre všetkých prítomných výnimočný, pretože pápež František mal počas svojho pontifikátu dobré vzťahy s východnými cirkvami.

Počas svätej omše, ktorá sa konala na záver rozlúčky s pápežom, viedol krátku modlitbu za dušu zosnulého pápeža melchitský gréckokatolícky patriarcha Mons. Joseph Absi. Tento akt modlitby bol hlbokým a dojímavým gestom vďaka za pápežovu službu, ktorá bola vždy otvorená zjednoteniu kresťanských tradícií a podpore dialógu medzi rôznymi vetvami kresťanstva.

Prítomný bol prešovský arcibiskup metropolita Mons. Jonáš Maxim, ktorý spoločne s ostatnými východnými hierarchmi spieval modlitby za zosnulého pápeža. Celú skupinu východných katolíckych hierarchov sprevádzal archimandrita Jaroslav Lajčiak, oficiálny zástupca Dikastéria pre východné cirkvi.

Ich prítomnosť na pohrebe pápeža Františka bola výnimočným vyjadrením úcty zo strany východných katolíckych spoločenstiev, ktoré v pápežovi videli nielen duchovného vodcu, ale aj významného podporovateľa ekumenizmu a bratstva medzi rôznymi kresťanskými tradíciami.

Modlitby a pietna rozlúčka, ktoré sa odohrali na Námestí sv. Petra, tak boli nielen súčasťou celosvetovej vďaky za pápežovu službu, ale aj znakom neustáleho vzájomného rešpektu a duchovného spojenia medzi Rímskokatolíckou cirkvou a východnými katolíckymi cirkvami.

Pohreb pápeža Františka bol zároveň vyvrcholením obdobia smútku a modlitieb za jeho život a pontifikát, ktorý bol naplnený neúnavnou prácou na podporu mieru, spravodlivosti a jednoty medzi kresťanmi, ako aj medzi všetkými ľuďmi dobrej vôle. (TSKE)

Daniel Černý a Martin Mráz

Liturgia za členov spolku

RÍM ■ 3. až 6. apríla v Ríme bola národná púť pri príležitosti Jubilejného roka 2025. Viac ako štyritisíc pútnikov zo Slovenska prešlo cez brány v štyroch rímskych pápežských bazilikách a modlilo sa za Slovensko i svoje vlastné úmysly. Súčasťou tejto skupiny boli aj gréckokatolíci na čele s biskupmi a kňazmi. V programe púte bol Akatist k Presvätej Bohorodičke v Bazilike sv. Praxedy, ktorému predsedal vладыka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita. V rámci návštevy Baziliky sv. Klimenta, kde bol pochovaný sv. Konštantín – Cyril a kde dodnes uchováajú v bočnej kaplnke aj časť jeho relikvií, zaznela aj modlitba *Otče náš* v staroslovenčine. Tam sa otec Martin Mráz, predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda a protosynkel Košickej eparchie, modlil za členov spolku. Zároveň na ich úmysly slávil v Ríme aj svätú liturgiu na sviatok odchodu do večnosti sv. arcibiskupa Metoda. V tento deň slávil arcibiskup Jonáš Maxim archijerejskú svätú liturgiu v chráme pri Russicu v Ríme. Homíliu predniesol arcibiskup Cyril Vasil' SJ. Vedenie Spolku sv. Cyrila a Metoda každý rok slávi štyri liturgie za všetkých členov. (TSKE)

RÍM ■ Vладыka Jonáš Maxim dorazil 25. apríla do Ríma, aby sa mohol v tichosti a modlitbe poďakovať za život a službu pápeža Františka. Svoje modlitby spojil aj s uctením si ostatkov sv. mučeníka Jozafáta, arcibiskupa z Poľocka, ktorý rovnako ako mnohí blahoslavení trpel pre jednotu s Rímskym stolcom. Tento čin symbolicky vyjadruje kontinuitu viery, obetavosti a vernosti Katolíckej cirkvi v čase prenasledovania i jednoty. „Ďakujeme, Vaša Svätosť, za vzor pokory, jednoduchosti, skromnosti a obetavosti,“ napísal vладыka a svoj príspevok ukončil tradičným veľkonočným pozdravom *Christos voskresе*. (Facebook vладыku Jonáša)

NEMECKO ■ Pred 80 rokmi, 29. apríla 1945, americké jednotky oslobodili koncentračný tábor Dachau, ktorý bol prvým a najdlhšie fungujúcim nacistickým koncentračným táborom v Nemecku. Bol zriadený v marci 1933 a stal sa symbolom nacistického teroru. V Dachau boli uväznení nielen politickí väzni, ale aj tisíce kňazov, medzi nimi aj slovenskí predstavitelia. 26. apríla 2025 sa konali hlavné spomienky, ktorých súčasťou bola svätá omša za účasti biskupov z Poľska a Nemecka. V bývalom koncentračnom tábore Dachau sa konala aj púť českých biskupov a kňazov, ktorú organizovalo Olomoucké arcibiskupstvo. (TK KBS)

ČESKO ■ Na Velehrade sa 27. apríla 2025 uskutočnila svätá omša k 15. výročiu úmrtia kardinála Tomáša Špidlíka SJ, významného teológa, ktorý sa stal jedným z najväčších odborníkov na kresťanskú spiritualitu, najmä v kontexte východnej tradície. Svätú omšu slúžil Mons. Ladislav Švirák. Slávnosť bola príležitosťou na uctenie jeho pamiatky a zároveň na zamyslenie sa nad významom jeho diela, ktoré zasiahlo nielen teológiu, ale aj ekumenizmus a duchovný život mnohých ľudí. (cirkev.cz)

UKRAJINA ■ Z Baziliky sv. Sofie v Ríme odišiel 2. mája nákladný automobil s pomocou pre ukrajinské obyvateľstvo. Farár tejto gréckokatolíckej baziliky vyjadril presvedčenie, že zosnulý pápež František im bude aj naďalej pomáhať z neba a ešte viac v tom bude pokračovať. Umožnil, aby nádej nezomrela. Zásielka obsahuje základné životné potreby, oblečenie, hygienické potreby, lieky a potraviny. Vypravili ju z Baziliky sv. Sofie – ukrajinského kostola v Ríme, ktorý sa od začiatku vojny stal zberným miestom pomoci pre Ukrajinu. Kardinál Konrad Krajewski, pápežský almužník, túto baziliku opakovane navštevoval, aby odovzdal podporu v mene Františka, ktorý neustále pomáhal trpiacej Ukrajine. Zásielka bola už 131. kamiónom, ktorý odtiaľto odišiel, a zároveň posledným, ktorý si osobne želal pápež. Pomoc je určená oblastiam najviac postihnutým vojnou. (Vatican News)

archív Skala rodín

Seminár *Nevesta*

POĽSKO ■ V prvé májové dni sa členovia Spoločenstva kňazských a laických rodín – Skala rodín, ktorí už absolvovali všetky stupne základnej i učenickej formácie, stretli na seminári s názvom *Nevesta* v kláštore otcov redemptoristov v poľskej obci Lubaszowa. Jeho zámerom bolo načerpanie duchovných síl a milostí potrebných na službu počas letných duchovných obnov určených ostatným členom. Seminár bol vedený lídrom spoločenstva otcom Petrom Horváthom a jeho manželkou Silvou. Na príklade žien z Božieho slova – Rút, Ester a Judity – predstavili obraz nevesty Bohom okrášlenej duchovným ovocím. Účastníci mohli v príbehoch života týchto žien vidieť, ako vďaka hlbokému vzťahu s Bohom dokázali odpovedať na Božie volanie a uskutočniť svoje povolanie, ktoré ovplyvnilo dejiny celého národa. V plnosti sa ovocie záchrany dejín celého ľudstva prejavilo v príbehu najkrajšej nevesty Svätého Ducha, ktorou je Presvätá Bohorodička. Ako o tom vydali svedectvo aj jednotliví účastníci duchovnej obnovy – srdcom celého seminára *Nevesta* bol eucharistický Ženich Kristus. (Tomáš Mikunda)

CCEE

Biskupi navštívili sídlo CCEE

RÍM ■ Prešovský arcibiskup metropolita Mons. Jonáš Maxim a pomocný biskup Bratislavskej eparchie Mons. Milan Lach SJ 13. mája navštívili sídlo Rady európskych biskupských konferencií (CCEE) v Ríme. CCEE o tom informovala na sociálnej sieti. Návšteva sa konala pri príležitosti Jubilea východných cirkví..

Cieľom Rady európskych biskupských konferencií (po latinsky *Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae*) je podporovať spoluprácu medzi katolíckymi biskupmi na kontinente. Tento orgán založili v roku 1971 a v súčasnosti má 39 členov. Spolu zastupujú Katolícku cirkev v 45 európskych krajinách. Generálny sekretariát CCEE sídlil od roku 1977 v St. Gallene vo Švajčiarsku. V marci minulého roka sa presťahoval do Ríma. (TK KBS)

Tawadros II. v Prahe

ČESKO ■ Českú republiku prvýkrát v histórii navštívil Anba Tawadros II., hlava Koptskej pravoslávnej cirkvi a alexandrijský patriarcha. Jeho prítomnosť bola významným duchovným a ekumenickým gestom, ktoré zdôraznilo spoločné korene kresťanskej viery naprieč tradíciami. Vyvrcholením návštevy bola slávnostná koptská liturgia v Bazilike Nanebovzatia Panny Márie na Strahove, na ktorej sa zúčastnili aj predstavitelia Katolíckej cirkvi a ekumenickej komunity. Počas liturgie patriarcha Tawadros II. pripomenul význam svätého Marka ako zakladateľa Koptskej cirkvi a vyzval veriacich k vernosti evanjeliu prostredníctvom modlitby, sviatostí a pôstu.

Jeho návšteva sa konala počas obdobia svätých päťdesiatich dní po Zmŕtvychvstaní, ktoré je v koptskej tradícii vnímané ako čas radosti a duchovnej obnovy. Po slávnosti sa pápež stretol aj s pražským arcibiskupom Jánom Graubnerom, ktorý vyzdvihol spoločné kresťanské hodnoty a duchovné bratstvo medzi cirkvami. Koptská pravoslávna cirkev patrí medzi najstaršie kresťanské tradície a má približne 15 miliónov veriacich po celom svete. V Českej republike pôsobí jej komunita asi desať rokov, tvorí ju približne pätnásť rodín a bohoslužby slávi v emauzskom kláštore. Napriek skromnejšiemu počtu členov prinášajú kopti do českého duchovného priestoru bohatstvo svojej liturgie, spevov, ikonografie i hlboké viery. (Cirkev.cz)

Dmitro Marusyn

CZŠ oslávila patróna

SVIDNÍK ■ 23. apríla 2025 si cirkevná základná škola vo Svidníku uctila patróna školy, svätého veľkomučeníka a divotvorcu Juraja. Vrcholom slávnosti bola svätá liturgia, ktorej predsedal vladyka Jonáš, prešovský arcibiskup metropolita, spolu s riaditeľom školského úradu ocom Damiánom Sarakom a kňazmi dekanátu Svidník. „Svojou prítomnosťou a srdečným prístupom vniesol medzi nás pokoj, radosť i nádej,“ zhodnotila svoje dojmy Katarína Hrižová, riaditeľka CZŠ sv. Juraja. V homílii sa vladyka Jonáš prihovril s hlbokým posolstvom o živote a zmŕtvychvstání Ježiša Krista. Pripomenul, že aj dnes, uprostred všetkých výziev, platí silné a radostné veľkonočné zvolanie: *Christos voskresel!* Kristus žije.

Po liturgii nasledovala beseda s vladykom Jonášom. „Sme vďační za túto milú návštevu, ktorá nám pripomenula nielen význam svätého Juraja, ale aj to, aké dôležité je spoločenstvo a duchovné vedenie v každodennom živote školy. Zároveň sme vďační za túto duchovnú udalosť, ktorá nás spojila a pripomenula nám pravý zmysel Veľkej noci. Nech sa posolstvo odpustovej slávnosti nesie našimi srdcami ešte dlho.“ povedala Katarína Hrižová, riaditeľka CZŠ sv. Juraja vo Svidníku. (ISPA)

Prví animátori

TRENČÍN ■ Na záver Svetlého týždňa sa mladí z Bratislavskej eparchie stretli na vikendovke v Kubrici pri Trenčíne. Témou stretnutia boli vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom – účastníci mali možnosť prehliť svoje poznatky a objaviť nové pohľady. Program obohatili katechézy vladyku Milana, otca Jozefa Durkota a otca Andreja Škovieru. Otec Andrej spolu s manželkou Teréziou boli inšpiratívnym príkladom manželstva a ochotne odpovedali na otázky mladých. Duchovná časť zahŕňala popri božskej liturgii aj paschálnu utiereň či paschálnu polnočnicu. Sobota bola venovaná túre na Ostrý vrch a aktivitám zameraným na sebarozvoj.

Víkend vyvrcholil archijerejskou svätou liturgiou v nedeľu v gréckokatolíckom chráme v Trenčíne, ktorej predsedal vladyka Peter Rusnák. Vladyka Peter odovzdal certifikáty prvým absolventom animátorskej školy Bratislavskej eparchie, ktorá je akreditovaná Ministerstvom školstva SR. Vyjadril myšlienku, že odovzdaním certifikátov sa ich služba nekončí, ale začína. Títo mladí ľudia prešli dvojročnou formáciou, ktorá zahŕňala pravidelné stretnutia, duchovné sprevádzanie, talentové testy *Gallup*, praktickú prácu s mládežou a organizovanie rôznych podujatí. Formácia prebiehala na Slovensku a v zahraničí. Osobitným momentom liturgie bolo aj odovzdanie zlatého kríža s ozdobami otcovi Andrejovi Škovierovi pri príležitosti jeho životného jubilea 50 rokov. Vladyka Peter tak ocenil jeho dlhoročnú obetavú službu a oddanosť práci s mládežou. Po svätej liturgii nasledovalo spoločné agapé, ktoré zároveň uzavrelo víkendové stretnutie mládeže Bratislavskej eparchie v Kubrici. Mladí účastníci počas víkendu prežívali duchovný aj komunitný program, v ktorom nechýbali liturgie, katechézy, túra ani aktivity na osobný rozvoj. Ďakujeme všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom podporili vznik a realizáciu animátorskej školy. Vaša pomoc, modlitby a podpora umožnili formovať novú generáciu mladých animátorov. (Emília Legnavská a Veronika Capková)

Jakub Baran

Dvojitý sviatok

KRÁĽOVSKÝ CHLMEC ■ Farnosť Kráľovský Chlmec sláviла cez víkend po Pasche dvojitý sviatok. V sobotu 26. apríla 2025 vladyka Cyril Vasil' vysvätil za kňaza otca Daniela Dévalda, rodáka z Kráľovského Chlmca, ktorý pôsobil ako diakon v Michalovciach. Po takmer piatich rokoch bol pre eparchiu opäť vysvätený kňaz maďarskej národnosti. Vladyka Cyril v homílii upozornil svätenca, aby evanjelium nehlásal len ako prázdne slová, ale aby bol skutočným svedkom Vzkriesenia ako apoštol Tomáš. Na konci liturgie otec Daniel vyjadril vďaku Bohu, vladykovi Cyrilovi, rodine a prítomným, ktorí ho sprevádzali a podporovali na ceste ku kňazstvu. Vojtech Boháč, synkel pre maďarských veriacich Košickej eparchie, oznámil, že novovysvätený kňaz bude pokračovať v službe v Michalovciach ako kaplán. V nedeľu 27. apríla 2025 farnosť slávila svoj chrámový sviatok, pamiatku veľkomučeníka Juraja. Liturgiu slávil otec Tomáš Vaszily, farár farnosti Dobrá. Spolu s ním slúžil otec Jozef Vaszily, protopresbyter Maďarského dekanátu, Mons. Natale Loda, profesor kánonického práva na Pápežskej Lateránskej univerzite v Ríme, a otec Daniel Dévald. Otec Tomáš vo svojej homílii vyzdvihol tri dôležité aspekty života svätého veľkomučeníka Juraja, ktoré si môžeme vziať k srdcu aj po viac ako 1700 rokoch: veriť v Kristovo vzkriesenie, svedčiť o ňom svojím životom a mať nádej. Na konci svätej liturgie nasledovalo agapé. (Daniel Dévald)

Lucia Bindasová

Turistický deň

STAKČÍN ■ 1. mája 2025 prišli veriaci Prešovskej archieparchie na *Turistický deň*, ktorý bol tento rok na trase Sninské rybníky – Stakčín. Počas túry sa 850 detí, mladých, ich rodičov či starých rodičov zamýšľalo nad témou Jubilejného roka. Na trase boli pripravené tri stanovišťa, na ktorých bola pútnikom rôznym spôsobom priblížená téma nádeje. Účastníci sa mali možnosť stretnúť s vladykom Jonášom Maximom. Počas cesty sa všetci mohli zapojiť do výziev, ktoré mali zábavný, hravý i modlitebný charakter. Po absolvovaní trasy sa všetci zhromaždili v cieli, v areáli pri Obecnom úrade v Stakčíne. Tam sa pútnikom prihovoril vladyka Jonáš Maxim. V cieli boli pripravené atrakcie ako nafukovací hrad, šmýkačky, futbal či maľovanie na tvár. Mladí mali možnosť zapojiť sa aj do plnenia rôznych úloh ako skákanie vo vreci, lúštenie tajničiek, ťahanie lana a množstva iných zaujímavých súťaží. *Turistický deň* bol časom príjemných stretnutí a podujatie sa nieslo v rodinnej atmosfére. (Patrik Maľarčík)

Jozef Greško

Manželský kurz

SIGORD ■ 2. – 4. mája 2025 sa v Centre pre rodinu na Sigorde po prvýkrát konal kurz pre manželské páry Spoločná cesta. Tento kurz viedli dva manželské páry z Palotínskej evanjelizačnej školy z Lublina v Poľsku. Duchovne ho zastrešoval otec Jozef Greško, duchovný správca Centra pre rodinu na Sigorde. Kurz previedol páry rôznymi témami, ktoré sa dotýkali ich života. Okrem prednášok boli súčasťou programu aj rôzne dynamiky, ktoré mali manželom pomôcť vstúpiť do hlbšej jednoty. Hlavné slová kurzu boli z Jánovho evanjelia 17, 21: „Aby všetci boli jedno.“ A práve tento kurz ich postupne naplňal, keď manželia vstupovali do vzájomnej jednoty. Ako spomenula jedna z účastníčok, kurz ju priviedol k tomu, aby sa zastavila, prehľadnotila svoj manželský život a začala robiť veci inak a lepšie – inak hľadiť na svojho manžela, prejavovať mu lásku tak, ako to potrebuje, aby sa cítil milovaný, a vidieť v ňom Krista a jeho chrám. Počas kurzu sme mohli vidieť, ako sa Pán s jemnosťou dotýkal našich manželstiev a v každom z nich prehľboval jednotu podľa toho, ako to potrebovali. Bol to milostivý čas pre naše manželstvá, na ktorého konci sme v niektorých svedectvách mohli počuť o zázrakoch, ktoré Pán vykonal. (Jozef Greško)

Mária Hrešková

Odpust mladých

KLOKOČOV ■ Rada pre mládež Košickej eparchie ponúkla v Klokočove mladým spoznávať povolanie a ženskú a mužskú identitu. Odpust sa začal v piatok 2. mája cez *Brloh pre mužov* a *Babinec pre ženy*. Začali spoločným stolom, rozhovormi a aktivitami, a prednáškou kapucína Martina Borkovského OFM z Bratislavy. Mužom sa brat Martin spolu s otcom Jánom Fedorišinom a otcom Máriom Cserépom venovali pri práci v skupine, ktorú sprevádzali diskusie, svedectvá a čas v prírode. Zakončili ho krížovou cestou. Ženy si vypočuli svedectvo života zasvätenej ženy z pohľadu Jozefy Maníkovej z Rádu sestier služobníc v Michalovciach. Po aktivitách, diskusii večer žien zakončili v chráme modlitbou „adorácie ženskej krásy v Božích očiach“. Sobotný odpust začali modlitbou pri východe slnka na brehoch Zemplínskej šíravy. Sečovský protopresbyterát sprevádzal modlitbu ruženca k bl. Carlovi Acutisovi. Archijerejskú svätú liturgiu slávil vladyka Cyril Vasil' za prítomnosti vladyku Milana Chautura a kňazov. Program pokračoval s kapucínom Martinom a ženský pohľad a svedectvo priniesla Dominika Gurbaľová. Spolu tvorili príjemný a bohatý element pri rozhovoroch, pri zdieľaní a pri záverečnej modlitbe. (Ráchel Zorvanová)

Tomáš Pira, Dominika Pirová

250. výročie chrámu v Medzilaborciach

MEDZILABORCE-BOROV ■ V tretiu nedeľu po Pasche, v nedeľu svätých žien myronosičiek 4. mája 2025 navštívil farnosť Medzilaborce-Borov najosvietenejší vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita.

Dôvodom jeho návštevy boli oslavy 250. výročia založenia miestneho gréckokatolíckeho chrámu sv. archanjela Michala.

Vo svojej homílii vladyka Jonáš povzbudil prítomných veriacich aby boli odvážnymi ohlasovateľmi pravdy a hrdými veriacimi Gréckokatolíckej cirkvi.

Veriaci Gréckokatolíckej farnosti Medzilaborce-Borov ďakujú všemohúcemu Bohu za 250 rokov krásneho miesta, kde sa mohli mnohé generácie miestnych obyvateľov stretávať na modlitbách a duchovne sa formovať.

Miestni veriaci všetkých pozývajú do tamojšieho gréckokatolíckeho chrámu na spoločnú modlitbu. (Vladislav Petrik)

Pútnické centrum Lutina

Metropolitná biblická súťaž

LUTINA ■ 5. a 6. mája 2025 sa uskutočnilo na pútnickom mieste v Lutine metropolitné (celoslovenské) kolo biblickej súťaže. Tento rok to bolo po prvýkrát na tomto najväčšom pútnickom mieste Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, kde sa stretlo dvanásť súťažných družstiev – víťazi krajského kola Prešovskej archieparchie a Košickej eparchie. Prvý deň začali večernou svätou liturgiou v jubilejnom chráme – bazilike minor, po ktorej nasledovala večera a večerný program, ktorý pozostával z poznávania histórie a súčasnosti pútnického miesta, na ktorom sa v roku 1851 zjavil sv. Mikuláš Divotvorca. Po prehliadke areálu boli pre deti pripravené zábavné i vedomostné úlohy o sv. Mikulášovi, o chráme a udalostiach týkajúcich sa tohto pútnického miesta. Deň zakončili spoločnou večernou modlitbou za účasti bratislavského pomocného biskupa vladyku Milana Lacha.

Druhý deň bol už súťažný. Po rannej modlitbe a raňajkách nasledovalo samotné súťaženie v dvoch kategóriách. Po piatich súťažných kolách sa víťazom v kategórii A (1. a 2. ročník ZŠ) stalo družstvo ZŠ T. J. Moussona v Michalovciach. Druhé miesto získala ZŠ Svätej rodiny v Sečovciach a 3. miesto CZŠ sv. Juraja vo Svidníku. Víťazmi v kategórii B (3. a 4. ročník ZŠ) sa stalo družstvo Cirkevnej spojenej školy v Humennom. 2. miesto obsadila CZŠ sv. Juraja vo Svidníku a 3. miesto ZŠ M. R. Štefánika v Trebišove. Po súťažení nasledovala svätá liturgia s vladikom Jonášom Maximom a s vladikom Milanom Lachom, po ktorej vladykovia odovzdali súťažiacim a ich katechétom diplomy, medaily a vecné ceny. (Zuzana Mihajlová, Matúš Sejka)

Jozef Kmec

Životné jubileum vladyku Cyrila

KOŠICE ■ 7. mája 2025 sa v košickej katedrále uskutočnila milá slávnosť. Arcibiskup Cyril Vasiľ SJ, košický eparchiálny biskup, sa pri príležitosti svojho životného jubilea stretol so spolupratmi v biskupskej službe, predstaviteľmi rehoľných spoločenstiev a viacerými významnými osobnosťami cirkevného života. Medzi pozvanými hosťami boli apoštolský nuncius Mons. Nicola Girasoli; vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita; Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup a predseda Konferencie biskupov Slovenska; viacerí slovenskí katolícki biskupi oboch obradov; všetci gréckokatolícki maďarskí biskupi; užhorodský biskup Teodor Matsapula a arcibiskup Eugeniusz Mirosław Popowicz z Przemysłu.

Vladykovi Cyrilovi prišli zablahoželať aj biskupi nekatolíckych cirkví – Peter Mihoč, dištriktuálny biskup východného dištriktu ECAV, a Jeho Vysokopreoslavenosť Juraj, michalovsko-košický arcibiskup. V homílii vladyka Peter Rusnák, bratislavský eparchiálny biskup, vyzval ku každodennej radosť z toho, že sme Božími deťmi. Pripomenul, že v Eucharistii neprijímame len Ježišovo telo a krv, ale aj jeho postoje a Ducha. Vladykovi Cyrilovi zaželel, aby zjednocoval ľud a sprítomňoval Božiu lásku. Na záver vyzval k modlitbe za konkláve, aby Svätý Duch viedol kardinálov pri výbere kandidáta plného Kristovej lásky. Liturgiu spevom sprevádzal zbor prešovského seminára pod vedením otca Tomáša Pecucha. (Peter Paľovčík)

Mária Hrešková

Túra s vladikom

HATFA ■ 8. mája sa rodiny, deti a mládež Košickej eparchie vydali ako pútnici nádeje na túru s vladikom Cyrilom, ktorá bola v Maďarskom protopresbyteráte. Túra sa začala v dedinke Zemplín a končila na Hatfe, v areáli Cirkevnej školy v prírode sv. Lukáša. Počas cesty sa modlili ruženec, ktorý viedol otec Vladimír Hübler. Modlitbu obohatil katechézami podľa buly pápeža Františka Nádej nezahanbuje. Pútnici boli pozvaní zamyslieť sa nad vierou, Božím milosrdenstvom, odpustením a nádejou. Každý niesol so sebou tri symboly – kameň ako znak viery, papierik s menom človeka, ktorému chce odpustiť alebo od ktorého túži odpustenie dostať, a sviečku ako svetlo nádeje. Po príchode na Hatfu čakal pútnikov guláš a občerstvenie. Nechýbali zábavné aktivity – lukostreľba, cukrová vata a ďalšie atrakcie. Na záver sa prihovril vladyka Cyril Vasiľ a udelil všetkým pútnikom svoje požehnanie. (Mária Hrešková)

Naši kňazi získali ocenenia

KOŠICE ■ Mestské zastupiteľstvo v Košiciach udelilo pri príležitosti životného jubilea 60 rokov najvyššie ocenenie Cenu mesta Košice Michalovi Hospodárovi za jeho prínos v oblasti šírenia kresťanskej kultúry a cyrilo-metodskej tradície v slovenskom i európskom priestore a hodnôt kresťanského humanizmu. Ocenenie si Michal Hospodár prevzal z rúk Jaroslava Polačka, primátora mesta, v stredu 7. mája v priestoroch Historickej radnice počas slávnostného ceremonálu odovzdávania verejných ocenení mesta Košice.

V nedeľu 25. mája sa konal v Košiciach druhý ročník odovzdávania ocenení *Zlatý dáždík*. V kategórii Inšpiratívna rodina ho získal gréckokatolícky kňaz Martin Mekel, ktorý sa spoločne s manželkou a deťmi dlhé roky venuje pastoračii Rómov v Prešovskej archieparchii. Na podujatí sa zúčastnil prezident Slovenskej republiky Peter Pellegrini, ktorý vyzdvihol ocenené rodiny ako hrdinov, šíriacich lásku a dobro. Otcovi Mekelovi za obetavú službu, ktorú prináša pri pastoračii rómskej komunity, osobne poďakoval aj prítomný vладыka Jonáš Maxim. "Nech vás milujúci Boh zahŕňa aj naďalej potrebnými milosťami a darmi do tejto služby," poprial ocenej rodine. Cenu Zlatý dáždík udeľuje v kategóriách Inšpiratívna rodina, Náhradná rodina, Rodina so špeciálnymi potrebami a Rodina s jedným krídlom Komisar pre deti Slovenskej republiky Jozef Mikloško. Ide o vyjadrenie úcty a vďaka rodinám s výnimočnými a inšpiratívnymi príbehmi.

(TSKE a Úrad komisára pre deti)

Metod Lukačik

Púť farnosti Sabinov

SEVEROVÝCHODNÉ SLOVENSKO ■ Vo štvrtok 8. mája sa viac ako šesťdesiat veriacich Farnosti Najsvätejšieho Srdca Spasiteľa v Sabinove zúčastnilo na farskej púti v rámci Jubilejného roka 2025. Spoločne s otcom protopresbyterom Slavomírom Palfim a otcom kaplánom Štefanom Varcholíkom navštívili Krásny Brod, kde sa s domácimi pomodlili svätú liturgiu a následne sa presunuli na Bukovú hôrku. Po oboch pútnických miestach ich sprevádzal bazilián otec Teodor Kost.

Posledná zastávka bola v Stropkove, kde po chutnom a sýtom obede v reštaurácii pútnici navštívili Chrám sv. Cyrila a Metoda. Tam sa pomodlili Moleben k Presvätej Bohorodičke, po ktorom ich slovom o redemptoristoch a chráme obohatil redemptorista otec Metod Lukačik. Bola to púť plná bohatých duchovných zážitkov, ktoré všetkých pútnikov naplnili do ďalších dní. (Terézia Timurová)

Peter Čintala

Púť lekárov a zdravotníkov

KLOKOČOV ■ 10. mája 2025 bola púť lekárov a zdravotníkov na pútnickom mieste v Klokočove. Program sa začal modlitbou ruženca, Molebenom k Presvätej Bohorodičke a pokračoval archijerejskou svätou liturgiou, ktorú slávil vладыka Milan Lach SJ, pomocný biskup Bratislavskej eparchie a predseda rady KBS pre zdravotníctvo. Po svätej liturgii v pútnickom dome nasledovalo stretnutie vладыka Milana Lacha SJ s lekármi a zdravotníkmi. Hlavnou témou bola spolupráca lekárov, zdravotníkov a kňazov v nemocničnej duchovnej službe, kde zaznelo mnoho povzbudivých svedectiev od lekárov a zdravotníkov z nemocníc a ambulancií na území mesta Bratislavy, Košíc, Prešova, Michaloviec, Humenného, Strážskeho, Vranova nad Topľou a Svidníka, ktorí sa vzájomne podelili o svoje skúsenosti v službe chorým a zároveň prežívaním viery v každodennej praxi v nemocniciach, ambulanciách, a duchovnej spolupráci s kňazmi, ktorí pôsobia v nemocniciach. (Miroslav Mihalčo)

KOŠICE ■ 15. apríla na pozvanie Kolégia sedmopočetníkov liturgiu vopred posvätných darov v Katedrále Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach slúžil vладыka Jonáš, prešovský arcibiskup metropolita. V homílii sa zameral na „malé detaily“ v príbehoch, ktoré pred náš duchovný zrak predkladajú liturgické čítania záverečných veľkopôstnych dní. Drobné veci robené s láskou sú ako semenka, z ktorých môžu časom vyrásť kvety či stromy prinášajúce krásu pre zrak, vôňu pre čuch alebo ovocie pre chuť. Po liturgii sa presunuli do Gréckokatolíckeho pastoračného strediska (GPS), kde vладыka Jonáš pokračoval v úvahách o tom, ako si strážiť a chrániť telesné zmysly a pamäť, aby sme dosiahli nebeské kráľovstvo. Zdôraznil aj potrebu čítať – nielen očami, ale aj perami a hlasom – Sväté písmo. (J. Burda)

SEČOVCE ■ Na Veľký piatok viedol arcibiskup Cyril Vasil SJ modlitbu krížovej cesty v osade Habeš pri Sečovciach. Vďaka práci otca Štefana Ančočika, zodpovedného za Rómsku misiu v Sečovciach, sa aj do tejto osady darí stále viac prinášať svetlo Kristovho evanjelia. (TSKE)

BRATISLAVA ■ 22. – 25. apríla sa na pozvanie vладыky Cyrila Vasiľa uskutočnilo každoročné stretnutie odborníkov na kánonické právo východných cirkví, ktoré sa tento rok konalo na pôde Právnickej fakulty UK v Bratislave. Témou tohtoročného stretnutia bolo východné kánonické právo vo svetle synodálnych dokumentov (2021 – 2024). (TSKE)

SEČOVCE ■ Vo Svetlom týždni 23. – 25. apríla 2025 sa na Cirkevnej spojenej škole Sv. rodiny v Sečovciach konali misie. Zástupca zriaďovateľa a duchovný správca otec Pavol Mihajlo a riaditeľka školy Marcela Lemešová pozvali redemptoristov br. Gorazda Figuru CSsR a otca Jozefa Kišáka CSsR. Misijný tím dotvárali dvaja animátori: Matej Šelepec a Jakub Baran. (gréckokatolícki redemptoristi)

KOŠICE ■ Arcibiskup Cyril Vasiľ SJ si v stredu 23. apríla prevzal Cenu Košického samosprávneho kraja za rok 2024. KSK ocenil jeho prínos pre rozvoj myšlienok humanizmu, ľudskosti, jednoty a šírenie dobrého mena o Slovensku v zahraničí. (TSKE)

PREŠOV ■ Na výročie tzv. malého soboru, ktorý sa konal 24. apríla 1950 vo Vyšných Ružbachoch, sa uskutočnila vedecká konferencia na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove. Pozdravné príhovory predniesli vладыka Jonáš Maxim, arcibiskup metropolita, Peter Tirpák, dekan GTF, Milan Majerský, predseda PSK, Gabriel Paľa a Peter Krajňák, námestník primátora mesta Prešov. S prednáškou vystúpil František Mikloško, poslanec NR SR a predstaviteľ kresťanského disentu. V mene otca Andreja Rusnáka vystúpil Marek Petro. Ďalšími prednášajúcimi boli: Ľubomír Petřík, Daniel Černý, riaditeľ Slovenského historického ústavu v Ríme, Štefan Varcholík a Michal Hospodár. Súčasťou podujatia bolo aj premietanie dobových dokumentov. (GTF PU)

KRÁĽOVSKÝ CHLMEC ■ 3. mája 2025 sa konala farská púť gréckokatolíkov z filiálky Veľké Trakany do chrámu v Kráľovskom Chlmcí, ktorý bol vладыkom Cyrilom Vasiľom ustanovený za jubilejný chrám. Približne dvadsať pútnikov sa do Kráľovského Chlmca dostalo cez Biel a Dobrú. Cestou sa zastavili v chrámoch oboch obcí na modlitbu. Púť vyvrcholila v Kráľovskom Chlmcí slávením svätej liturgie, po ktorej nasledovalo agapé. (D. Dévald)

STROPKOV ■ Víkend 9. – 11. mája 2025 strávili manželské páry v Duchovnom a formačnom centre Jána Ivana Mastiliaka v stropkovskom kláštore. Programom ich sprevádzal otec Jaroslav Štelbaský CSsR, rektor michalovského kláštora a pápežom vymenovaný misionár milosrdenstva. (gréckokatolícki redemptoristi)

Odpustová slávnosť

BREZNO ■ 11. mája slávil vo farnosti Brezno slávnosť na počesť bl. Vasiľa Hopka, ktorého sviatok pripadol na tento deň. Na začiatku sa ľud zjednotil pri molebene k blahoslavenému. Slávnostnej božskej liturgii predsedal archimandrita Marko Durlák, protosynkel Prešovskej archieparchie. Spolu s ním slávil otec Peter Komanický z farnosti Šumiac, otec Juraj Lukáč, kaplán zo Sečoviec, a domáci kňaz otec Ján Kovaľ. Otec protosynkel v homílii predstavil životný profil blahoslaveného a jeho vlastnosti hodné nasledovania. Bl. Vasiľ vynikal jednoduchosťou, ľudskosťou a úprimnosťou. Najviac to badať, keď ako špirituál v kňazskom seminári prednášal pre bohoslovcov. Jeho rozjímania sú jednoduché, plné ľudskosti, ale veľmi prospešné. U bl. Vasiľa sa to prejavilo v úprimnosti k sebe, keď videl svoje obmedzenia, ktoré boli zapríčinené podlomeným zdravím a o ktorých sám informoval Vatikán. Druhou charakteristikou blahoslaveného je láska k svojej Cirkvi. Tá sa prejavovala v radostnom liturgickom slávení. Treťou črtou je prorocko. Mal víziu, očakávanie, plán do budúcnosti. Táto služba sa prejavila aj v tom, že nebol pochopený a niektoré názory na obnovujúcu sa Cirkev neboli prijaté. Na záver v mene veriacich poďakovala otcovi Markovi Janka Birková. Veriaci pokračovali v odpustovej slávnosti pri spoločnom obede. (Ján Kovaľ)

Juraj Serej

V Prešove oslávili blahoslaveného

PREŠOV ■ Sviatok blahoslaveného Vasiľa Hopka si v nedeľu 11. mája pripomenuli v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove slávením archijerejskej svätej liturgie, ktorej predsedal prešovský arcibiskup metropolita Jonáš Maxim. V homílii vладыka poukázal na odhodlanie muža, ktorý bol ochrnutý a čakal na možnosť uzdravenia v nádrži Betsaida pri Ovčej bráne. Uveril Ježišovmu slovu, ktoré zmenilo jeho život, zbral na seba lôžko a išiel po vlastných zdravých nohách preč. Vладыka prepojil túto evanjelióvu udalosť so životom blahoslaveného hieromučenika Vasiľa Hopka. Aj on prežíval chorobu v čase, keď sa mal rozhodnúť pre celibát, zažíval viaceré pochybnosti aj vo svojej kňazskej službe, ale vo všetkom sa spoliehal na Kristovo slovo. Preto Vasiľ Hopko môže byť orodovníkom pre všetkých tých, ktorí zažívajú nepokoj, nerozhodnosť, chorobu. Zároveň sa pri príležitosti Dňa matiek vладыka poďakoval všetkým mamám, ktoré prijali život do svojho lona a celý život sa o zverené deti starajú, a vytvárajú im duchovnú a modlitbovú záštitu, aj keď už deti nie sú pri nich. Na konci svätej liturgie sa všetci pomodlili Moleben k blahoslavenému Vasiľovi Hopkovi pri jeho ostatkoch v bočnej kaplnke katedrály a slávnosť zakončili myrovaním. Svätú liturgiu spevom skrášlil katedrál-ny zbor Emanuel pod vedením Tomáša Pecucha. (Michal Pavlišinovič)

Silvia Šaková

Posviacka chrámu

LADOMIROV ■ 11. mája 2025, štvrtú nedeľu po Pasche – Nedeľu o uzdravení ochrnutého, sa v Chráme Ochrany Presvätej Bohorodičky vo farnosti Ladomirov konala posviacka prestola a obnoveného exteriéru a interiéru chrámu. V úvode slávnosti všetkých srdečne privítala starostka obce Jana Gezová. Slávnostnú posviacku vykonal preosvietený vladyka Milan Chatur, emeritný košický eparcha, v prítomnosti duchovných otcov protopresbyterátu Snina, pozvaných hostí a veriacich miestnej farnosti i okolitých farností.

Počas svätej liturgie sa vladyka Milan v homílii pristavil pri slovách „nemám človeka, čo by mi pomohol, keď sa zvíří voda“. Povedal: „Všímajme si druhých, nebudme ľahostajní pri budovaní vzťahov, nerúcajme ich ľahkovážne.“ Spomenul si, že ubehlo už štyridsať rokov odvtedy, ako prvýkrát prekročil dvere chrámu v Ladomirove ako kňaz, správca farnosti. Srdečné poďakovanie vladykovi Milanovi aj otcovi Martinovi Kriššovi, správcovi farnosti Ladomirov, zaznelo z úst veriacich farnosti. V závere slávnosti otec Martin vyjadril poďakovanie všetkým, ktorí sa modlitbou, finančne či vlastnou pomocou podieľali na obnove exteriéru a interiéru chrámu. (Martin Krišš)

IS PA

Začína sa zber zeleniny. Skoré zemiaky, ak im šupka spevnela, zberáme postupne, vždy len také množstvo, aké potrebujeme, pretože sa nedajú dlho uskladňovať. Pri suchu výdatne zalievame ovocné stromy. Pri viniči zaštipujeme letorasty za druhým až tretím listom nad posledným strapcom hrozna. Z ruží odstraňujeme odkvitnuté časti spolu s dvoma listami, aby vyhnali nové výhonky s ďalšími kvetmi. Na uvoľnené záhony začiatkom mesiaca sejeme ešte mrkvu, kričkovú fazuľu, fenikel, reďkev, reďkovku, sadíme ružičkový kel a zimnú kapustu. Po zbere čerešní robíme ich rez. Odstránime listy z jahodových záhonov, aby rastliny vyhnali nové bez hubových ochorení. Koncom mesiaca začíname s výsadbou jahodových sadeníc. Výhonky vyrastajúce z pazúch listov černíc zaštipneme za druhým listom. Koniec júla je ideálny na zakorenenie pelargónií.

- 1 | Založenie Katolíckej univerzity v Ružomberku (2000)
- 2 | Historicky prvá návšteva Svätého Otca v Prešove a medzi slovenskými gréckokatolíckymi (1995), ktorým bol sv. Ján Pavol II.
- 5 | Tento deň je okrem sviatku sv. Cyrila a Metoda aj Dňom workoholikov, teda ľudí závislých od práce. Workoholizmus je negatívny stav, ktorý môže narušiť zdravie a spôsobiť stres, vyčerpanie, preťaženie, nižšiu výkonnosť, koncentráciu, odcudzenie od rodiny, priateľov a podobne.
- 7 | Deň čokolády je určený milovníkom čokolády a oslavuje sa v deň, keď bola v roku 1550 čokoláda uvedená na európsky trh a stala sa tak dostupnou pre ľudí.
- 14 | Svätá liturgia za priateľov časopisu Slovo. Staňte sa naším priateľom.
- 17 | V Ruských Pekľanoch sa narodil (1888) a neskôr v Leopoldove zomrel (1960) blahoslavený prešovský biskup Pavol Peter Gojdič OSBM.
- 27 | Deň rodičov vznikol v roku 1994 v USA, keď vtedajší prezident Bill Clinton na Kongrese podpísal uznesenie na uznanie a podporu úlohy rodičov pri výchove detí.
- 30 | Tradícia oslavy Medzinárodného dňa priateľstva sa začala v roku 1935 v Spojených štátoch. Priateľstvo má dôležitú úlohu v našom živote, vnáša do nášho sveta pokoj a dobrú náladu. Tento deň oslávme s priateľmi a vyjadríme im vďaka a lásku.
- 31 | V Trnave zomrela blahoslavená Zdenka Schelingová SCSC (1955). (Juraj Gradoš)

Nikolas Fačunda

Farský deň

Letné prázdniny sú už za rohom a mnohé farnosti práve v tomto čase voľnejších chvíľ, štátnych sviatkov a slnečného počasia pripravujú pre farníkov farské dni. Väčšinou ide aj o záverečnú bodku školského roka. Farníci nezištne varia guláš, pripravujú workshopy, tomboly, nafukujú skákacie hrady či naplňajú balóny vodou, ak počasie umožní vodné hry. Zároveň je to unikátny priestor na skrášenie areálu okolo chrámu. Preto sledujte webstránky a nástenky svojich farností, aby vám nič zaujímavé neuniklo. A ak sa vo vašej farnosti farský deň nechystá, skúste ho navrhnúť a pomôžte ho zorganizovať. Možno práve vy začnete novú tradíciu vo svojej farnosti. (Richard Fučko)

Zdvorilý začiatok

Jánovo evanjelium sa začína slovami: „Na počiatku bolo Slovo...“ Okrem toho, že je to geniálna teologická pravda, presahuje aj do bežného života. Mohli by sme ju preniesť aj do svojich vzťahov a povedať: na počiatku každého stretnutia má byť slovo. Také, ktoré sa dotýka srdca druhého človeka. Ktorým nadviažeme kontakt, pripravíme pôdu alebo pootvoríme dvere, aby sme mohli spoznávať ľudí a ich život.

Doba sa mení a niekedy sa zdá, že sme akosi zhrubli, stiahli sa do seba a prestali vnímať dôležitosť príbuzných, priateľov, známych... A pritom taká jednoduchá vec ako slovo dokáže nanovo prepojiť nitky porozumenia. Stále častejšie sa mi stáva, že ľudia, ktorí ma stretnú a poznajú, mi nepozdravia. Rozhodla som sa, že budem zdravieť prvá. A zistila som, že ľudia sa väčšinou úprimne potešia. Len akoby zabudli na zdvorilosť.

Ak niekoho добросрдеčne pozdravíme, v podstate povieme: vnímam ťa, si dôležitý a hodný mojej úcty. Pozdrav by mal vyjadrovať radosť zo stretnutia. Zdravíme všetkých známych (aj tých, ktorých poznáme iba z videnia). Vždy pridáme úsmev a pozeráme do očí. Úsmev nič nestojí a robí divy. Hovorí sa, že prvé štyri minúty vytvoria až 90% dojmu o človeku. A úplne kľúčových je prvých desať sekúnd. Čo stihneme za taký krátky čas? No úsmev a pozdrav. (Dada Kolesárová)

museumofthebible.org

Lubomír Rebek / TK KBS

Pápežov rodný dom v Doltone v štáte Illinois | Michael Howie

Mozaika z väzenia

Pred dvadsiatimi rokmi bola objavená pri stavbe väznice blízko Megidda mozaiková podlaha postavená skupinou kresťanov asi dve storočia po Ježišovi. Sú na nej tri dobre zachované nápisy a jeden, v gréčtine, spomína „Boh Ježiš Kristus“. Tento priestor viac podobný židovskej synagóge než rímskej bazilike bol pravdepodobne postavený na kresťanské uctievanie. Mozaika zobrazuje dve ryby, najobľúbenejší kresťanský obraz prvých storočí. Ide o jednu z trojice stavieb používaných na bohoslužobné účely spred Milánskeho ediktu, ktorým sa povolilo kresťanstvo. (Juraj Gradoš)

Stratená ovečka

Pálium, upletené z ovčej vlny, je symbolom hodnosti a zodpovednosti dobrého pastiera za stratenú ovečku, ktorá nenachádza cestu domov. Je to Kristus, kto ju vedie domov k Otcovi, niesol ju už na krížovej ceste. Každoročne ho novým arcibiskupom metropolitom požehná a odovzdá pápež 29. júna, na sviatok sv. Petra a Pavla – vo východných cirkvách stratenú ovečku symbolizuje omofor, ktorý nosí na pleciah každý biskup, nielen metropolita. (Richard Fučko)

Pápež z USA

Istotne ste postrehli, že Katolícka cirkev má nového pastiera v podobe pápeža Leva XIV., teda viditeľnú hlavu alebo – ako som to počul pri komentovaní jedného prenosu z Vatikánu – „Petra dnešných dní“. Pápež Lev XIV., vlastným menom Robert Francis Prevost, je americkým rodákom z mesta Chicago, no dlhé roky pôsobil v Peru ako misionár a neskôr ako biskup. Je v poradí dvesto šesťdesiatym siedmym pápežom. Koľko rodákov z Ameriky doteraz zasadlo na Petrov stolec? Svoje odpovede nám zasielajte na mail: inzercia@casopisslovo.sk. (Miroslav Chorenďák)

Ďalší pôst

Petropavlovský pôst, známy aj ako apoštolský, je jedným zo štyroch veľkých pôstov v byzantskej tradícii. Začína sa v pondelok po Nedeli Všetkých svätých, teda týždeň po Zoslaní Svätého Ducha, a končí sa 29. júna, na sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla. Dĺžka pôstu sa preto každý rok mení podľa dátumu Paschy. Ak by sme sa riadili juliánskym kalendárom, mohol by trvať dokonca iba niekoľko dní. Jeho najdlhší variant má štyridsaťdva dní. Niektoré východné cirkvi – maroniti a melkiti – si ho synodou skrátili na obdobie desiatich alebo troch dní.

Tento pôst má svoj pôvod v úcte k apoštolom, ktorí sa po Zoslaní Svätého Ducha pripravovali na svoje misijné poslanie modlitbou a pôstom. Cirkev pozýva v tomto čase všetkých veriacich podobnou výzvou k pôstu.

Petropavlovský pôst je v našej tradícii menej známy, no zostáva obdobím duchovnej obnovy. Je to čas tichšej radosti, modlitby a skutkov milosrdenstva. Vrcholí oslavou dvoch pilierov Cirkvi – svätého Petra, skaly, na ktorej Kristus postavil svoju Cirkev, a svätého Pavla, apoštola národov. Aj to nám dáva príležitosť naplniť biskupské heslo nášho hieromučeníka Vasiľa Hopka „Aby všetci boli jedno“ a sprevádzať pôstom a modlitbou aj nového Petra, pápeža Leva XIV. (Richard Fučko)

anna-m. w. / pexels.com

Slnčný kúpeľ

Čas na slnku má na naše telo pozitívne aj negatívne účinky. Slnčné lúče podporujú tvorbu vitamínu D, ktorý je dôležitý na kosti, imunitu a dobrú náladu. Krátky pobyt na slnku tak môže zlepšiť zdravie aj psychickú pohodu. No nadmerné vystavovanie pokožky UV žiareniu spôsobuje jej predčasné starnutie, poškodenie buniek a zvyšuje riziko rakoviny kože.

Opalovanie ovplyvňuje aj vzhľad pokožky – mierne opálenie môže pôsobiť zdravo, no časté a dlhodobé opalovanie vedie k tvorbe vrások, pigmentových škvŕn a strate elasticity. Zvlášť citlivé sú deti, u ktorých sa poškodenie kumuluje už od raného veku. Preto je dôležité opalovať sa zodpovedne – najlepšie ráno alebo popoludní, vyhýbať sa priamemu slnku medzi 11. a 15. hodinou a pravidelne hydratovať pokožku po opalovaní. (Richard Fučko)

Vrch Tábor

Homoľovitý vrch Tábor (hebr. Har Tavor, arab. Džabal al Tur) alebo Vrch premenenia sa čnie uprostred Galiley v nadmorskej výške 575 m n. m. (asi 400 m nad okolitou krajinou) a je posvätnou horou pre judaizmus i kresťanstvo. Vďaka krásnej prírode a majestátnemu výhľadu tu vládne pokojná atmosféra. Množstvo zachovaných ruín však prezrádza tri tisícročia veľmi pohnutých dejín spojených s týmto relatívne malým priestorom. V kanaánskych časoch bola na Táboře svätyňa boha Baala, ktorého kult sa rozšíril do celej oblasti Blízkeho východu a Stredomoria.

V najstarších dejinách Izraela si Tábor zachoval veľký náboženský a politický význam. Tábor hral dôležitú rolu aj vtedy, keď Izraeliti dobývali kanaánsku krajinu. Tu prorokya Debora a Barak zhromaždili izraelské kmene a z vrchu Tábor zostúpili dole, aby viedli rozhodujúce boje a zvíťazili nad Jabinovým vojvodcom Sisarom (Sdc 4, 4 – 16). Víťazstvo ospevuje slávna Deborina

Photo Gallery Israeli Ministry of Tourism / flickr.com

pieseň (Sdc 5, 2 – 31). Vrch Tábor (i vrch Herman) ospevuje 89. žalm: „Sever i juh si ty vytvoril, Tábor a Herman sa z tvojej mena radujú“ (Z 89, 13). Prorok Ozeáš však karhá vodcov národa, že na hore Tábor uctievali idoly (Oz 5, 1).

Pre strategicky význam tu na prelome stáročí Rimania postavili opevnené vojenské sídlo. Od 5. stor. po Kr. máme zachované správy od pútnikov, ktorí navštevovali vrch Tábor (napriek tomu, že bolo treba zdolať štyritisíc schodov).

Hneď po pravej strane súčasného komplexu spravovaného františkánmi sa nachádza hospic a areál vykopávok, najmä zvyškov stredovekého benediktínskeho kláštora, časť oratória, refektár, dve miestnosti na zhromaždenia, ale aj zvyšky arabského kúpeľa i predchádzajúceho rímskeho opevnenia, ako i zvyšky križiackej veže a brány. (spracované podľa knihy Mariána Gavendu *Zem, po ktorej kráča Boh*)

JÚL 1 UTOROK NEZIŠTNÍCI A DIVOTVORCOVIA KOZMA A DAMIÁN

Pískali sme vám, a netancovali ste; nariekali sme, a neplakali ste. (Mt 11, 17)

Tieto Ježišove slová o deťoch ako žiadne iné plne vystihujú hlavný duchovný problém, ktorý mnohým z tých, ktorí ho videli a počuli, bránil prijať Božie kráľovstvo a vstúpiť doň. Na mysl sa majú detské hry, pri ktorých jedna skupina detí chcela od druhých, aby uhádli melódiu a podľa toho reagovali. Očividne niečo podobné očakávali ľudia od samotného Ježiša a jeho učeníkov. A tu ani nejde o to, že ani Ján, ani samotný Ježiš nechceli tancovať na niečí tón. Je to predovšetkým otázka priorít: tí, ktorí to chceli, v skutočnosti uprednostňovali svoje predstavy o Mesiášovi a Božom kráľovstve pred nimi. A tak si pred ním uzavreli svoju cestu, zostali pri svojich náboženských predstavách, ktoré na rozdiel od Božieho kráľovstva nezachraňujú a nedávajú nový život.

Liturgia: Rim 10, 11 – 11, 2a, zač. 104; Mt 11, 16 – 20, zač. 41 (radové); 1 Kor 12, 27 – 13, 8a, zač. 153; Mt 10, 1. 5 – 8, zač. 34b (nezišt.); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z utorka a nezištníkom, kondak z utorka, *Sláva, nezištníkom, I teraz*, podľa predpisu; prokimen, *Aleluja* a pričasten z utorka (HS: 155, 297; PZ: 109, 271; HP: 110, 286)

JÚL 2 STREDA ULOŽENIE RÚCHA PRESVÄTEJ BOHORODIČKY V BLACHERNÁCH

Beda ti, Korozain! Beda ti Betsaida! (Mt 11, 21)

Mestá, v ktorých Ježiš kázal a robil zázraky, ho neprijali. Väčšina Židov, ktorým bolo zverené Božie slovo, zatvrdila svoje srdcia proti Kristovi. Neplatili pre nich slová z evanjelia: „Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a ani zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie. Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. Po ovocí ich teda poznáte.“ (Mt 7, 18 – 20) Ale platia pre nás – aj my počúvame jeho slovo, čítame evanjelium. Aj my sme jeho ľud, zachováame vieru, ktorá nám bola odovzdaná od apoštolov. Ale strom sa pozná po ovocí a ovocie nemusí vždy splňať záhradníckove očakávania.

Liturgia: Rim 11, 2b – 12, zač. 105; Mt 11, 20 – 26, zač. 42 (radové); Hebr 9, 1 – 7, zač. 320; Lk 10, 38 – 42, 11, 27 – 28, zač. 54 (Bohorodičke); predobrazujúce antifóny a bla-

ženstvá; menlivé časti zo sviatku Uloženia (HS: 393; PZ: 374; HP: 397)

JÚL 3 ŠTVRTOK MUČENÍK HYACINT Podŕte ku mne všetci, ktorí sa namáhate... (Mt 11, 28)

Pán volá všetkých, ktorí sú v ťažkostiach a bolestiach, aby prišli k nemu. Tieto slová sú o nás všetkých, ktorí sme možno zabudli na svoju radosť. Sme povolani starostlivým Bohom Otcom, na ktorého obraz a podobu sme boli stvorení a ktorý má bolesť, keď my máme bolesť. Volá nás k sebe Boh, ktorý vie, čo je utrpenie a bolesť – Kristus, ktorý prešiel väčším utrpením ako každý z nás a ukázal, že po smrti je cesta k zmŕtvychvstaniu. Na stretnutie s nami čaká Svätý Duch, ktorý nám dáva pokoj a silu dúfať a veriť, že zmena určite nastane. Pán nemá väčšiu túžbu ako tú, aby jeho deti prišli k nemu, aby na ne mohol vyliať všetku svoju lásku. Chce nám zobrať bremená, všetko, čo bráni tomu, aby náš pohľad neustále smeroval k nemu, a na revanš nám dať niečo, čo je oveľa cennejšie. Niečo, čo má veľa mien, no tým hlavným je Láska.

Liturgia: Rim 11, 13 – 24, zač. 106; Mt 11, 27 – 30, zač. 43; každodenné antifóny; menlivé časti zo štvrtka (HS: 157; PZ: 112; HP: 113)

JÚL 4 PIATOK ARCIBISKUP ANDREJ JERUZALEMČAN ... tvoji učeníci robia, čo neslobodno robiť v sobotu. (Mt 12, 2)

V sobotu neprípúšťal židovský zákon žiadnu prácu. Tento deň patrilo Bohu. Jedení, ktorí mohli v tento deň vykonávať svoju prácu, boli kňazi a leviti v chráme, pretože nepracovali pre seba, ale vykonávali službu Bohu: vykonávali obriezky, prinášali obety. Presne toto je argument, ktorý Kristus dáva farizejom. Lebo on je ten, ktorý je väčší ako chrám. Celý jeho život je nepretržitou službou Bohu, plnením Otcovej vôle. Vždy koná svoju vôľu – vrátane soboty, tak ako by sa v sobotu nemala prerušiť každodenná obeta v chráme. To isté platí aj pre nás – vierou v Krista sa stávame „kráľovským kňazstvom“. Celý náš život sa mení na službu Bohu, ktorá sa koná v sobotu, nedeľu a v každom okamihu. Všetky naše skutky musia byť zasvätené Pánovi, každá naša myšlienka alebo slovo musí byť Bohu milou obetou, ktorá neprestáva ani na chvíľu.

Liturgia: Rim 11, 25 – 36, zač. 107; Mt 12, 1 – 8, zač. 44; každodenné antifóny; menlivé časti z piatka; zdržanlivosť od mäsa (HS: 159; PZ: 114; HP: 114)

JÚL 5 SOBOTA APOŠTOLOM ROVNÍ CYRIL A METOD

Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky... (Mt 5, 16)

Ikona svätých Cyrila a Metoda | dayspravoslavie.ru

Kristus bol iného Ducha. Veľmi dobre poznal hĺbku ľudského života. Videl jej rozmanitosť a nepredvídateľnosť. Pochopil, že to nemožno zredukovať na vzorce a schémy. Nedá sa úplne zachytiť do textu. Človeku nemožno prepočítať všetky možné situácie. Koniec koncov, v každom okamihu môže vzniknúť nová, úplne neočakávaná kombinácia udalostí. Preto sa treba namiesto vytvárania si stále nových pravidiel správania naučiť podstatu zákona. A podstata toho je veľmi jednoduchá: miluj Boha a miluj svojho blížneho. To znamená, že vo všetkých svojich záležitostiach sa snaží naplniť vôľu Stvoriteľa. A jeho vôľou je prejavovať aktívnu lásku a snažiť sa prospievať ľuďom okolo nás. Toto je naplnenie zákona a prorokov, o ktorých hovorí Kristus. Je dôležité, aby sme si túto zásadu zapamätali. Vo svojom duchovnom živote, vo vzťahoch s ľuďmi nebudeme môcť používať vždy tú istú metódu. Často, len čo v živote dosiahnem pokoj, ocitnem sa v nezvyčajnej situácii, pre ktorú nie je nič napísané v pravidlách. A takto funguje Boh. Chce, aby som bol každú minútu pripravený na udalosti, ktoré sa budú vyvíjať nepredvídateľným spôsobom.

Liturgia: Hebr 7, 26 – 8, 2; zač. 318; Mt 5, 14 – 19, zač. 11; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti o svätých Cyrilovi a Metodovi; **myrovanie** (HS: 395; PZ: 376; HP: 398)

JÚL 6 NEDEĽA
ŠTVRTÁ NEDEĽA
PO PÄŤDESIATNICI
PREPODOBNÝ SISOÉS VEĽKÝ
Prídem a uzdravím ho.
(Mt 8, 7)

Keď Pán hovorí stotníkovi: „Prídem a uzdravím ho“, stotník zažije niečo podobné ako to, čo pociťoval apoštol Peter pri zázračnom rybolove v Galilejskom mori. Peter pocítil strach a zmätok a povedal: „Odíď odo mňa, Pane, lebo som hriešny človek.“ Aj stotník, keď videl Ježišove oči, v zmätku a úcte hovorí: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu.“ Stotníkove slová: „Ale povedz len slovo a môj sluha ozdravie“ sú do istej miery porovnateľné so slovami apoštola Petra: „Ty si Kristus, Syn Boha živého“, pretože do nich stotník vložil svoje vyznanie. V Ježišovi vidí toho, kto svojim slovom rozkazuje a vytvára pokoj. Je to presne toto vyznanie, ktoré Pán schvaľuje, keď hovorí: „Takú vieru som nenašiel ani v Izraeli.“

Liturgia: Rim 6, 18 – 23, zač. 93; Mt 8, 5 – 13, zač. 25; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti z tretieho hlasu (HS: 145; PZ: 99; HP: 100)

JÚL 7 PONDELOK
PREPODOBNÍ TOMÁŠ
Z MALEY A AKAKIOS
Slobodno v sobotu uzdraviť?
(Mt 12, 10)

Kristus opäť uzdravuje v sobotu, a tak ospravedľňuje skutky svojich učeníkov. Zavolať si muža do prostriedku, aby ich svojim zjavom obmäkčil; aby oni, dojatí týmto divadlom, opustili svoju zlomyseľnosť, hanbili sa za svoje konanie a prestali byť prudkí. Ale neskrotní a neľudskí chcú skôr zatemniť Kristovu slávu, ako vidieť uzdravených chorých, prejavujú najmä svoju zlobu, to znamená nepriateľstvo a odpor voči Kristovi, a to takou tvrdohlavosťou voči nemu, že sa dokonca rúhajú jeho dobrým skutkom, ktoré robí iným. Človek, ktorý sa chce uzdraviť, určite musí vedieť, ako bude viesť zdravý životný štýl, čoho sa vzdá a čo zmení, potom k nemu môže prísť uzdravenie od Boha. Ale pre iného je choroba požehnaním od Boha ako neviditeľné reťaze. A ak v tomto prípade človek prijme svoje utrpenie, svoje postihnutie ako z Božích rúk alebo ich zasväti Bohu, v samotnom postihnutí nájde pre seba veľký úžitok.

Liturgia: Rim 12, 4 – 5; 15 – 21, zač. 109; Mt 12, 9 – 13, zač. 45; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

JÚL 8 UTOROK
VEĽKOMUČENÍK PROKOP
... len im pohrozil, aby ho neprezradili. (Mt 12, 16)

Pán prikázal tým, ktorých uzdravuje, aby mlčali. Ale naozaj nám prikázal mlčať o uzdravení? Vôbec nie. Lebo prinavrátene zdravie je samo svedkom. Ale tým, že prikazuje zachovávať tajomstvo, vyhýba sa sebachvále, a predsa sa necháva spoznať v tom, keď o sebe požaduje mlčanie. Zachovávanie mlčania totiž pochádza z toho, o čom by sa malo mlčať.

Liturgia: Rim 14, 9 – 18, zač. 114; Mt 12, 14 – 16, 22 – 30, zač. 46; každodenné antifóny; menlivé časti z utorka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

JÚL 9 STREDA
HIEROMUČENÍK PANKRÁC
Učiteľ, chceme vidieť nejaké znamenie od teba.
(Mt 12, 38)

Aká strašná je sloboda. Po nej nevyhnutne nasleduje zodpovednosť. Slobodná voľba je náš problém, naša hlavná bolesť. Aj výber jogurtu v supermarkete je pre nás neznesiteľne náročný, pretože pri nesprávnom výbere si budeme na vine len my sami a bojíme sa, že budeme na vine. Preto niekedy aj podvedome hľadáme neslobodu, vynútené rozhodnutia, dôkazy a znamenia, podobne ako zákonníci a farizeji. Ale vzdať sa slobody voľby je takisto rozhodnutie, za ktoré musí človek prevziať zodpovednosť. Odmietanie vidieť znamenia Božieho konania v našich životoch a žiadanie ďalších a ďalších dôkazov nás robí pred Bohom nesprávnymi v porovnaní s kajúcimi hriešnikmi.

Liturgia: Rim 15, 7 – 16, zač. 117; Mt 12, 38 – 45, zač. 48; každodenné antifóny; menlivé časti zo stredy (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

JÚL 10 ŠTVRTOK
PREPODOBNÝ ANTON
PEČERSKO-KYJEVSKÝ
... každý, kto plní vôľu môjho Otca, je môj brat i sestra i matka. (Mt 12, 50)

Ježiš Kristus nám ponúka v dnešnom evanjeliu neuveriteľný dar. Zdalo by sa, že nám stačí, že nás jednoducho vyslobodí z otroctva zla. My sami by sme sotva chceli viac ako vyslobodenie zo smrti. V najvyšších prejavoch ľudského ducha by sme mohli uvažovať o službe Bohu pri jeho stvorení sveta, do ktorého nás umiestnil. Ale Pán s tým nie je spokojný. Chce, aby sa každý, kto k nemu príde, stal členom jeho rodiny. Sýti nás svojou krvou a telom, aby sme sa stali jeho vlastným telom a krvou.

A keďže sám Ježiš a jeho nebeská Matka sú úplne poslušní Otcovej vôli, volá nás, aby sme túto vôľu naplnili, a tak sa stali jeho bratmi a sestrami.

Liturgia: Rim 15, 17 – 29, zač. 118; Mt 12, 46 – 13, 3a, zač. 49 (radové); Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; Lk 6, 17 – 23, zač. 24 (prepod.); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti prepodobnému (HS: 188; PZ: 145; HP: 139)

JÚL 11 PIATOK
MUČENICA EUFÉMIA
Kto má uši, nech počúva!
(Mt 13, 9)

Podobenstvo o rozsievачovi je určite podobenstvom o kráľovstve a o ľuďoch, ktorí do kráľovstva vstupujú alebo sa doň pokúšajú vstúpiť. Pán na záver podobenstva o rozsievачovi hovorí: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“ Ale ak budeme pozorne počúvať podobenstvo o rozsievачovi, bude celkom zrejmé, že úroda nezávisí od ničoho iného ako od pôdy. A rozsievач v podobenstve nie je vinný; naopak, možno by nezasial tam, kde by aj tak nič nerástlo. Pán však zasieva svoje slovo a dáva nám možnosť prijať ho alebo nie. Deti, keď ich rodičia alebo učitelia karhajú, často poslušne počúvajú a čakajú, pričom nečakajú, že sa nešťastný učiteľ zastaví a dá im príležitosť niečo povedať alebo urobiť.

Liturgia: Rim 16, 1 – 6, zač. 120; Mt 13, 3b – 9, zač. 50; každodenné antifóny; menlivé časti z piatka; zdržanlivosť od mäsa (HS: 159; PZ: 114; HP: 114)

JÚL 12 SOBOTA
MUČENÍCI PROKLOS
A HILARIOS
Pod' za mnou! (Mt 9, 9)

Keď sa Ježiš obrátil k Matúšovi, on bez váhania všetko opustil a nasledoval Pána. V tejto Spasiteľovej výzve bolo zjavne niečo také silné, že tento mýtnik ani nepotreboval klásť žiadne otázky; hneď mu bolo jasné, čo má robiť. Evanjelista nám ani len nenaznačuje, že by Matúš mohol pochybovať, či ho Pán volá. Stolovať s hriešnikmi bolo pre farizejov šialenstvom, rovnako ako pozvať mýtnika, aby sa stal učeníkom. Bol to presne tento rozpor so štandardnou myšlienkou dobra a zla, čo vyvolalo v ich dušiach rozhorčenie. V našom živote sú chvíle, keď skutočne rozumieme tomu, k čomu nás Boh volá, keď rozoznávame jeho hlas, ktorý je adresovaný konkrétne nám. Ale často začíname pochybovať, najmä ak od nás chce niečo, čo je pre nás neočakávané.

Liturgia: Rim 8, 14 – 21, zač. 97; Mt 9, 9 – 13, zač. 30; každodenné antifóny; menlivé časti zo soboty (HS: 160; PZ: 115; HP: 115)

**JÚL
13****NEDEĽA****PIATA NEDEĽA****PO PÄTDESIATNICI****PAMIATKA SVÄTÝCH OTCOV****ŠIESTICH EKUMENICKÝCH****SNEMOV**

... celé mesto vyšlo oproti Ježišovi..., prosili ho, aby odišiel z ich kraja. (Mt 8, 34)

Nebola náhoda, že posadnutí žili v hrobch, pretože podrobenie sa vôli temných síl je už cestou k duchovnej smrti. Preto vyhnanie zlých duchov z dvoch nešťastných posadnutých znamenalo nielen uzdravenie konkrétnych ľudí, ale dokonca aj víťazstvo Božej moci nad silami temna. Bol to ďalší prototyp prichádzajúceho Kristovho víťazstva nad smrťou. V strachu miestnych obyvateľov, šokovaných okolnosťami okolo uzdravenia, by bolo príliš ľahké vidieť len nespokojnosť so stratou zvierat, a teda aj spôsobenými materiálnymi škodami. Nie, obyvatelia gadarského kraja cítili, že ten, kto stojí pred nimi, je schopný zmeniť celý ich život. Ale to je to, čo nechcú, pretože sú nadmieru spokojní. Tak často si my, rozhorčení nad zlom, ktoré sa stalo zvykom, nechceme všimnúť, že sme sa doň tak zamotali, že ak sa nás ho niekto pokúsi zbaviť, budeme sa cítiť nesvoji. Ale ak sa rozhodneme pre Krista, musíme byť pripravení prijať to, čo nám prináša. Aj keby to znamenalo, že prídem o niečo podobné, ako bola tá črieda sviň.

Liturgia: Rim 10, 1 – 10, zač. 103; Mt 8, 28 – 9, 1, zač. 28 (radové); Hebr 13, 7 – 16, zač. 334; Jn 17, 1 – 13, zač. 56 (sv. otcov); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár štvrtého hlasu a otcom, kondak hlasu, *Sláva* kondak otcom, *I teraz* podľa predpisu; prokimen, *Aleluja* a pričasten z nedele a otcom (HS: 147, 396; PZ: 100, 377; HP: 101, 405)

**JÚL
14****PONDELOK****APOŠTOL AKVILA**

Preto, že vám je dané poznať tajomstvá nebeského kráľovstva... (Mt 13, 11)

Prečo k nám Pán hovorí v podobenstvách? Veď mohol jednoducho každému povedať, čo sa od neho vyžaduje, aby vstúpil do Božieho kráľovstva, povedať to tak, ako to je, a potom sa na poslednom súde spýtať, ako sme splnili jeho úlohu. Ale budeme schopní počuť, budeme schopní pochopiť jeho volanie? Zhovievavo čítame o Židoch, ktorí „pozerajú, ale nevidia“ a „počujú, ale nerozumejú“, ale sme pripravení počuť slovo, ktoré je nám adresované, a bez meškania a pochybností ho naplniť? A tak nám Pán

vo svojom milosrdenstve predloží obraz z každodenného života – rozsievateľ, ktorý seje semeno. Tento obraz nám umožní vziať si zo slov Spasiteľa presne toľko, koľko sme schopní pochopiť a prijať. Preto čím viac rastieme, čím viac slov o nebeskom kráľovstve dokážeme uskutočniť, tým viac nám bude zjavené prostredníctvom týchto podobenstiev. Ak nechceme pochopiť a realizovať to, k čomu sme už dorástli, hrozí nám duchovný úpadok, stagnácia ducha: kto má, tomu bude dané, a kto nemá, tomu bude vzaté aj to, čo má.

Liturgia: Rim 16, 17 – 24, zač. 121; Mt 13, 10 – 23, zač. 51; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

**JÚL
15****UTOROK****APOŠTOLOM ROVNÝ****VLADIMÍR KYJEVSKÝ**

Nechajte oboje rásť až do žatvy. (Mt 13, 30)

Boh sám odmieta urobiť „upratovanie“ vo svete, ktorý stvoril. To znamená, že pre neho sa ľudia nedelia na čestných a nečestných. Hoci niektorí ľudia vyzerajú ako neprispôsobiví, ako burina, Pán sa neponáhľa s burinou. A to napriek tomu, že on vie, kto čoho je v tomto živote schopný. Čaká, kým si to uvedomíme, a preto nám necháva čas na pokánie. Akým právom máme deliť svet na dobrý a zlý? Keď nás nikto nevymenoval za žencov.

Liturgia: 1 Kor 1, 1 – 9, zač. 122; Mt 13, 24 – 30, zač. 52 (radové); Gal 1, 11 – 19, zač. 200; Jn 10, 1 – 9, zač. 35b (svätému); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti apoštolovi (HS: 183; PZ: 140; HP: 133)

**JÚL
16****STREDA****HIEROMUČENÍK****ATÉNOGENÉS A SPOL.**

Nebeské kráľovstvo sa podobá horčičnému zrnku... (Mt 13, 31)

Samozrejme, nie je úplne správne vytrhávať tieto dve podobenstvá o nebeskom kráľovstve z celého súboru podobenstiev. Spôsob, akými je kráľovstvo opísané v Písme, sa líšia. Predstavme si však niečo podobné ako toto horčičné semienko – kvas. Je to niečo veľmi malé, ale schopné rastu, neporovnateľné so svojou pôvodnou veľkosťou. Tento rast môže nastať buď vnútornou zmenou a vývojom, alebo vplyvom na okolité prostredie, ale tak či onak pôvodná kvalita sa vytráca a mení sa na niečo nové, z čoho má úžitok niekto iný.

Liturgia: 1 Kor 2, 9b – 3, 8, zač. 127; Mt 13, 31 – 36a, zač. 53; každodenné antifóny; menlivé časti zo stredu (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

**JÚL
17****ŠTVRTOK****BLAŽENÝ HIEROMUČENÍK****PAVOL, PREŠOVSKÝ BISKUP**

Rozsievateľ dobrého semena je Syn človeka. (Mt 13, 37)

Dnes je v centre nášho vnímania naša vlastná odpoveď na Kristovu otázku: „Za koho ma pokladáš?“ Ľudsky si vec môžeme predstaviť takto: rozmyšľal si o živote a nakoniec si prišiel na to, že Ježiš Nazaretský je Boží Syn. Ale on sám hovorí, že sa to nedeje. Nebolo to telo a krv, teda nie ľudská bytosť, čo sa zjavili Petrovi, ale Ježišov Otec, ktorý je na nebesiach. Preto je táto viera darom od Boha a ako o každý dar od neho, aj o tento treba požiť. Je absurdné sedieť a čakať, kým si na teba Všemohúci spomenie – on nikdy nezabudol na svoje stvorenie. Musíme chcieť, aby nám zjavil pravdu o sebe, a požiadať o to. Peter má veľkú odvahu povedať tieto slová. Ale keď ste prijali a vyznali, že je Boží Syn, váš vzťah k svetu okolo vás a celý váš život sa zmení.

Liturgia: 1 Kor 3, 18 – 23, zač. 129; Mt 13, 36b – 43, zač. 54 (radové); 1 Jn 4, 11 – 16, zač. 73b; Lk 12, 32 – 40, zač. 67 (hieromučeníkovi); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti hieromučeníkovi (HS: 398; PZ: 379; HP: 407)

**JÚL
18****PIATOK****MUČENÍK EMILIÁN**

Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému v poli. (Mt 13, 44)

Na podobenstve o poklade zakopanom na poli je najpozoruhodnejšie, že sa v ňom nebeské kráľovstvo nezískava za cenu nejakého neuveriteľného úsilia ani prostredníctvom sebaobetovania a hrdinstva, ale vo veľkej radosi z nečakaného bohatstva. Predať všetko, čo tento človek mal, sa mu javí ako veľmi výnosný obchod – napokon, jeho majetok je zrejme malý, keďže si zaň môže kúpiť len kúsok pôdy. Tu ako v niektorých iných podobenstvách sa hovorí o neporovnateľnosti kráľovstva a toho, čo máme bez Boha.

Liturgia: 1 Kor 4, 5 – 8, zač. 130b; Mt 13, 44 – 54a, zač. 55; každodenné antifóny; menlivé časti z piatka; zdržanlivosť od mäsa (HS: 159; PZ: 114; HP: 114)

**JÚL
19****SOBOTA****PREPODOBNÁ MAKRÍNA,****SESTRA BAZILA VEĽKÉHO**

Ak sa dotknem čo len jeho odevu, ozdraviem. (Mt 9, 21)

Zázračné uzdravenie ženy trpiacej na krvotok vyvoláva silný dojem. Nejde ani tak o to, že podľa pravidiel sa nemala nikoho

dotknúť, ale trúfla si na to. V každom prípade by sme nemali ospravedlňovať svoje ignorovanie pravidiel na základe tohto príkladu. Toto nie je dôvod, prečo evanjelista zaznamenáva tento príbeh, a nie je to ani to, čo Kristus na jej činoch schvaľuje. S našim zvyčajným správaním najviac kontrastuje to, že skutočne potrebuje Pána „až do zúfalstva“. Všetka jej nádej bola sústredená v ňom a všetky sily jej ducha smerovali k dosiahnutiu tohto dotyku. Naozaj už nemôže žiť, pokiaľ sa nedotkne Pána Ježiša. Práve táto potreba Boha si zaslúži chválu od Pána.

Liturgia: Rim 9, 1 – 5, zač. 100; Mt 9, 18 – 26, zač. 32; každodenné antifóny; tropár zo soboty a Makríne; *Sláva*, kondak Makríne, *I teraz*, zo soboty; ostatné menlivé časti zo soboty (HS: 160, 399; PZ: 115, 381; HP: 115, 408)

JÚL 20 NEDEĽA ŠIESTA NEDEĽA PO PÄTDESIATNICI PROROK ELIÁŠ TESBAN

Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach? (Mt 9, 4)

Ježiš sa prihovoral ľuďom, že neprišiel „zákon zrušiť, ale naplniť ho“. To by malo prinajmenšom znamenať, že správne rozumie práve tomuto zákonu, ale pri čítaní evanjelia znovu a znovu vidíme, ako sa dostáva do konfliktu s farizejmi, ľuďmi zvláštnej zbožnosti, a so zákonníkmi, znalcami zákona. Sám Kristus vysvetľuje svoje správanie citátom z proroka: „Milosrdenstvo chcem, nie obeť“ – čo znamená, že zákonom v jeho chápaní je láska. Vďaka nej pracuje v sobotu, komunikuje s hriešnikmi a dokonca prerušuje pôsty – nastal čas, keď sa zákon a milosrdenstvo zjednotia. A to znamená, že nový obsah si vyžaduje novú formu, aby „nové víno“ neskončilo v „starých mechoch“. Evanjelium od nás „vyžaduje“ ochotu byť otvorený, zhovievavý. Inak prerazí naše životy a zanechá v nás prázdnotu a smäd.

Liturgia: Rim 12, 6 – 14, zač. 110; Mt 9, 1 – 8, zač. 29 (radové); Jak 5, 10 – 20, zač. 57; Lk 4, 22 – 30, zač. 14 (prorokovi); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z piateho hlasu a prorokovi, kondak hlasu, *Sláva*, kondak svätému, *I teraz*, podľa predpisu; prokimen, *Aleluja* a pričasten hlasu a svätému (HS: 148, 400; PZ: 101, 382; HP: 102, 410)

JÚL 21 PONDELOK PREPODOBNÍ SIMEON A JÁN

A pre ich neveru tam neurobil veľa zázrakov. (Mt 13, 58)

Možnosť zázraku sa v evanjeliu často spája s vierou toho alebo tých, ktorí na ten-

to zázrak čakajú alebo sa ho dožadujú. Kristove zázraky boli niekedy zreteľnejšie a jasnejšie, no vždy ich vykonal s ohľadom na konkrétnych ľudí, ktorí mu dôverovali a očakávali od neho pomoc. Samozrejme, Boh je nenápadný a nebude človeka k sebe ťahať silou. Boh predsa chce, aby s ním človek komunikoval z lásky, a nie zo strachu alebo vlastného záujmu. Preto Spasiteľ nikoho nevťahuje do kráľovstva zázrakmi. Ale pokiaľ ide o kráľovstvo, je tu ešte niečo, čo treba zvážiť.

Liturgia: 1 Kor 5, 9 – 6, 11, zač. 134; Mt 13, 54 – 58, zač. 56; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

JÚL 22 UTOROK MYRONOSIČKA A APOŠTOLOM ROVNÁ MÁRIA MAGDALÉNA

... zástupy sa o tom dopyčovali a pešo išli za ním. (Mt 14, 13)

Dnes vidíme Pána, ako plní svoje povinnosti pastiera voči svojim učeníkom. Niekedy sú okolnosti jeho života také, že na to, aby nasýtil svojich učeníkov a zachránil ich pred smrťou, musí robiť zázraky. Je to presne nevyhnutné, pretože vieme, že Ježiš nikdy nepoužil svoju božskú moc, aby lákal ľudí „znameniami“. Ale zároveň zázračnosť jeho pomoci a starostlivosti slúži na posilnenie viery učeníkov – budúcich hlásateľov jeho evanjelia. Dvakrát sa ocitnú v bezvýchodiskovej situácii: najprv hladní v púšti, kde nie je kde zohnať chlieb, a potom sami, bez Učiteľa, na pokraji smrti. A v oboch prípadoch im prichádza na pomoc a robí nemožné. A smelá prosba Petra, pripraveného vkročiť do vln v ústrety Ježišovi, pramení práve z novej viery apoštolov, že Pán ich nikdy neopustí, vždy ich podporí

a posilní, aj keď si to vyžaduje „zmeniť poriadok sveta“.

Liturgia: 1 Kor 6, 20b – 7, 12, zač. 136; Mt 14, 1 – 13, zač. 57 (radové); 1 Kor 9, 2b – 12, zač. 141; Lk 8, 1 – 3, zač. 34 (svätej); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z utorka a svätej; kondak z utorka, *Sláva*, svätej, *I teraz*, podľa predpisu; ostatné menlivé časti z utorka, prípadne svätej (HS: 155, 402; PZ: 109, 382; HP: 112, 411)

JÚL 23 STREDA MUČENÍCI TROFIM, TEOFIL A SPOLOČNÍCI

... čo vychádza z úst, to poškvŕňuje človeka. (Mt 15, 11)

Teraz asi veľmi nerozumieme, čo je to byť nečistý. V jazyku Písma je nečistý človek ten, ktorý sa stal rituálne nečistým, čo mu znemožňuje vstup do chrámu, kým nedokončí dosť zdĺhavý a namáhavý obrad očisťovania. Nemožnosť vstúpiť do chrámu znamená odrezanie od vzťahu s Bohom a s ľuďmi, neplnenie Božích prikázaní a podľa toho aj nevyhnutný trest. Ale byť odrezaný od Boha je predsa možné; je to spojené s hriechom, s hriešnym stavom ľudského srdca a tento stav zasa určuje, ako komunikujeme, ako hovoríme. To znamená, že musíme sledovať nie to, čo je okolo nás, ale to, čo je v nás, a ako sa to prejavuje v našich slovách, vo vzájomnej komunikácii.

Liturgia: 1 Kor 7, 12 – 24, zač. 137; Mt 14, 35 – 15, 11, zač. 60; každodenné antifóny; menlivé časti zo stredy (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

JÚL 24 ŠTVRTOK MUČENÍCI BORIS A GLEB

Každú rastlinu, ktorú nezasadil môj nebeský Otec, vytrhnú aj s koreňom. (Mt 15, 13)

Priateľ časopisu Slovo

HĽADÁME PRIATEĽA SLOVA S DOBRÝM

Ak môžete, tak prevodom, trvalým príkazom na účet časopisu alebo prostredníctvom SIPA pravidelne mesačne prispievajte sumou aspoň 10 eur.

Číslo účtu: SK45 0200 0000 0032 1020 6959; ŠS: 777; KS: 558

Ďakujeme!

Pre viac info: sefredaktor@casopisslovo.sk

Okrem všetkého iného sú slová Ježiša Krista v dnešnom evanjeliu dôležitým zjavením o Otcovi. Ježiš vysvetľuje učeníkom i nám, že Všemohúci vidí podstatu vecí. Ak sa úprimne snažíte pomôcť svojmu blížnemu, potom je v Božích očiach dôležitá táto túžba, nie slabosť prevedenia. Pretože v tomto prípade on sám kompenzuje našu slabosť. Ak urobíme niečo zlé, potom to v Božích očiach zostane zlé, bez ohľadu na to, aký krásny je jeho vonkajší vzhľad.

Liturgia: 1 Kor 7, 24 – 35, zač. 138; Mt 15, 12 – 21, zač. 61 (radové); Rim 8, 28 – 39, zač. 99; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52 (muč.); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti mučeníkom (HS: 191; PZ: 149; HP: 413)

JÚL 25 PIATOK ZOSNUTIE SVÄTEJ ANNY

Prichádzali k nemu celé zástupy... (Mt 15, 30)
Dnes je asi jedno z najkratších evanjeliových čítaní, sú to iba tri verše. Ale dávajú nám šancu vidieť, čo sa deje. Kristus bol obklopený davmi ľudí. Tí ľudia prešli dlhú cestu, aby sa zhromaždili okolo Ježiša. Niesli a viedli so sebou množstvo chorých a zmračených, aby ich, ako hovorí evanjelista, položili k Ježišovým nohám. Ako v prípade uzdravenia ochrnutého, keď priatelia rozobrali strechu, aby ho postavili k Ježišovým nohám, aj tu je pre Boha dôležitá vytrvalosť a práca ľudí, aby vykonal svoje uzdravujúce dielo. Znášať bremeno choroby niekoho iného je dôležité, aby sme mohli požiadať Krista o pomoc.

Liturgia: 1 Kor 7, 35 – 8, 7, zač. 139; Mt 15, 29 – 31, zač. 63 (radové); Gal 4, 22 – 31, zač. 210b; Lk 8, 16 – 21, zač. 36 (Anne); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé

časti svätej Anne; zdržanlivosť od mäsa (HS: 403; PZ: 385; HP: 414)

JÚL 26 SOBOTA HIEROMUČENÍK HERMOLAOS A SPOLOČNÍCI

Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden... (Mt 10, 37)

Samozrejme, v dnešnom evanjeliu nás najviac upútajú Kristove slová, že ten, kto miluje svoju rodinu viac ako Boha, nie je ho hoden. Po prvé sa tieto slová týkajú všetkých bez výnimky a po druhé by sme sa nimi mali hneď otestovať. Navyše, tieto slová v nás často vyvolávajú dosť silný protest, pretože sme zvyknutí zaobchádzať s domovom ako s niečím pevným, a za jedinú bezpečnú a spoľahlivú spoločnosť považovať blízkych a príbuzných. A Kristove slová nás zbavujú tejto iluzórnej istoty, a vyzývajú nás, aby sme sa otvorili svetu. Je to ťažké, a preto to ľudia nemajú radi.

Liturgia: Rim 12, 1 – 3, zač. 108; Mt 10, 37 – 11, 1, zač. 39; každodenné antifóny, menlivé časti zo soboty (HS: 160; PZ: 115; HP: 115)

JÚL 27 NEDEĽA SIEDMA NEDEĽA PO PÄTDESIATNICI VEL'KOMUČENÍK A UZDRAVOVATEĽ PANTELEIMÓN

Syn Dávidov, zmiluj sa nad nami! (Mt 9, 27)

Za každou chorobou je iná choroba – deformácia celej podstaty ľudstva dedičným hriechom, ktorý priniesol na svet zlo: choroby, smrť, vojny, nešťastia, prírodné katastrofy. To je to, čo Pán prišiel uzdraviť

cez každého z nás a predovšetkým v každom z nás. Nosíme v sebe svoju vlastnú temnotu, často si ani neuvedomujeme, akí sme zdeformovaní, a keď Pán uzdravuje ako v dnešnom evanjeliu, za vonkajším uzdravením je uzdravenie vnútornej deformácie. A tak Pán prichádza, aby uzdravil „každú chorobu a každú slabosť ľudí“. To znamená, že Pán neprichádza uzdravovať len ľudské choroby.

Liturgia: Rim 15, 1 – 7, zač. 116; Mt 9, 27 – 35, zač. 33 (radové); 2 Tim 2, 1 – 10, zač. 292; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52 (mučeníkovi); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár zo šiesteho hlasu a svätému, kondak hlasu, *Sláva kondak svätému, I teraz*, podľa predpisu; prokimen, *Aleluja* a pričasten hlasu a svätému (HS: 149, 190; PZ: 103, 148; HP: 104, 141)

JÚL 28 PONDELOK APOŠTOLI A DIAKONI PRO- CHOR, NIKANOR, TIMÓN A PARMENAS

Dajte si pozor a chráňte sa kvasu farizejov a saducejov! (Mt 16, 6)

Horkou iróniou je, že farizeji a saduceji vedeli možno rozoznať aj odtiene neba, no nevšimli si príchod Krista, keď sa blížila radikálna zmena vo vzťahu medzi Bohom a človekom. Dnes môžeme na oblohe aj na zemi vidieť najrôznejšie znamenia, no stále nedokážeme pochopiť, že je čas žiť inak. Nastal čas žiť v jednote a láske s Bohom a blížnymi, nastal čas na ľudskosť vo vzťahoch medzi ľuďmi. Aká škoda, že to nevidíme, a aké desivé môže byť, keď si pripomínáme, že na svete nie je dostatok lásky.

PRI PRÍLEŽITOSTI
355. VÝROČIA SLZENIA KLOKOČOVSKÉJ IKONY
VÁS SRDEČNE POZÝVAME
28. JÚNA 2025
NA 4. METROPOLITNÚ PÚŤ S VLADYKOM JONÁŠOM K IKONE
MATKY MILOSRDENSTVA A SÚCITU
V JAROSLAVI

Program:
10.00 Ruženec (spoločne v autobuse)
11.00 Akatist ku Klokočovskej ikone
11.45 Svätá liturgia (slovenská)
13.30 Prednáška: Priebeh slzenia ikony a diskusia
14.30 Moleben ku Klokočovskej ikone s myrovaním

Blížšie informácie dostanete na farských úradoch,
na tel. čísle 0911 711 263 alebo na maili juraj.grados@grkatpo.sk.

Liturgia: 1 Kor 9, 13 – 18, zač. 142; Mt 16, 1 – 6, zač. 65; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

JÚL 29 UTOROK MUČENÍK KALLINIK

Ako to, že nechápete, že som vám nehovoril o chlebe?!

(Mt 16, 11)

Pán prikazuje apoštolom, aby sa vyhýbali kvasu farizejov a saducejov – to je pre nich výstraha, aby nevstupovali do sporov medzi Židmi. Skutky zákona treba teraz posudzovať vo svetle viery. Kvasom tu Ježiš Kristus myslel tajomnú silu Božej milosti a kresťanského učenia, ktoré preniká, obnovuje a posväcuje celú dušu veriaceho. Tento kvas sa berie v dobrom zmysle; ale používa sa aj v zlom: vtedy znamená tajnú silu, ktorá infikuje a poškvŕňuje dušu človeka – silu zlého učenia a smerovania. Pod kvasom farizejov a saducejov teda Pán myslí ich falošné a nákazlivé učenie a zlé vedenie, napríklad pokrytecká zbožnosť prvého a nedôvera v nesmrteľnosť duše druhého, ako je zrejmé z jeho ďalších slov.

Liturgia: 1 Kor 10, 5 – 12, zač. 144; Mt 16, 6 – 12, zač. 66; každodenné antifóny; menlivé časti z utoroka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

JÚL 30 STREDA APOŠTOLI SILAS, SILVÁN A SPOLOČNÍCI

Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať... (Mt 16, 22)

Apoštoli Ježišovi hneď nerozumejú, ako vidíme. Peter, ktorý ho nazýva Kristom, teda Pomazaným, vidí ho Kráľom Izraela,

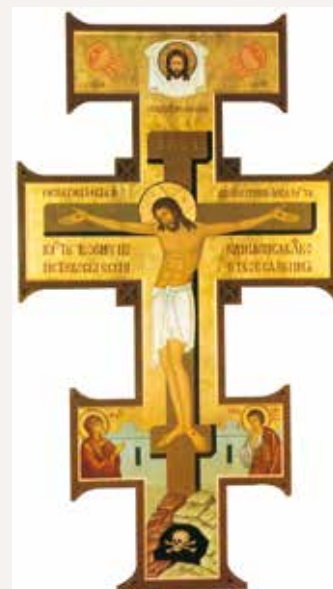
ktorý nemôže vyhovieť svojim predpovediam o svojej vlastnej smrti v Jeruzaleme. Niekedy je ťažké pochopiť, čo znamená byť kresťanom. Kresťanstvo sa nám totiž najčastejšie spája s určitou formou duchovného života, zvláštnym správaním a možno zvláštnymi pravidlami života. Kristus nehovorí o pravidlách a o „kresťanských hodnotách“, on hovorí o kríži, o nesení kríža ako o znamení kresťana. Ak to považujeme za ťažké na pochopenie a prijatie, nemali by sme zúfať – ak by to nebolo možné, nemohli by to urobiť ani apoštoli. Dôležité je kráčať po ceste, pričom musíme poznať svoj cieľ.

Liturgia: 1 Kor 10, 12 – 22, zač. 145; Mt 16, 20 – 24, zač. 68; každodenné antifóny; menlivé časti zo stredy (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

JÚL 31 ŠTVRTOK PREDSVIATOK VYNESENIA ÚCTYHODNÉHO A ŽIVOTODARNÉHO PÁNOVHO KRÍŽA

Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba... (Mt 16, 24)

Kto ma chce nasledovať, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. Doslovný význam je teda: kto chce, príde za mnou. Nie kráčať všeobecne, niekam ma nasledovať, ale nasledovať ma k určitému cieľu. Môžete kráčať bez akéhokoľvek zvláštného úsilia alebo záväzkov, ale ak ho chcete nasledovať k cieľu, potom vstúpiate do platnosti podmienky, ktoré ponúka. A toto sú slová samotného Krista o tom, čo by sme mali robiť. Zaprieť sa. Môžeme sa vzdáť len bohatstva, ktoré vlastnime

archív redakcie

alebo môžeme mať. Nemožno odmietnuť byť živým človekom. Vezmi svoj kríž. Evanjelium volá krížom to, čo sa deje počas kontaktu božského s týmto hriechnym svetom. Kristus nerobí ani jedno, ale prijíma bolesť a utrpenie ako nevyhnutné sprievody lásky a nevinnosti vo svete postihnutom hriechom. Aj my potrebujeme nájsť lásku k druhým, prestať robiť zlo a začať konať dobro. A nasledovať ho. A nasledovanie Ježiša sa môže začať len v tomto živote, inak bude neskoro.

Liturgia: 1 Kor 10, 28 – 11, 7, zač. 147; Mt 16, 24 – 28, zač. 69; každodenné antifóny; tropár Krížu; Sláva, I teraz, kondak Krížu; prokimen, Aleluja a pričasten zo štvrtka (HS: 159, 158; PZ: 111, 113; HP: 112, 114)

Lukáš Homola

PRE MUŽA

Habemus papam! Tieto slová a výkriky radosti bolo nedávno počuť na Námestí svätého Petra v Ríme. Máme nového pápeža. A tak sa dnes zamýšľam nad tým, kto je pápež pre mňa, pre nás veriacich, pre celý svet. Azda muž, ktorý má v rukách moc, slávu, bohatstvo? Pre mňa iste nie. Keď je kardinál zvolený za pápeža, prichádza do miestnosti, kde má pripravené biele rúcho a červené topánky. Táto miestnosť sa nazýva izba slz. Práve v nej si novozvolený pápež uvedomuje veľkosť svojej služby, veľkosť svojho poslania aj fakt, že je to obrovská Božia milosť a nie jeho vlastná túžba. Tak je aj nový pápež Lev XIV. nasledovníkom sv. Petra. Hneď jeho prvé slová boli: pokoj vám. Vám všetkým i celému svetu. A to je presne to, čo dnes potrebujeme my i celý svet oveľa viac ako inokedy. Aj my muži, otcovia sme dnes pozvaní, aby sme oveľa viac prežívali pokoj. Aby sme ho mohli ponúkať vo svojom okolí na pracovisku a hlavne vo svojich rodinách. Byť pokojný v rozmanitých životných situáciách je niekedy veľmi zložitá a ťažká, ale sami veľmi dobre vieme, aké nevyhnutné. Preto si nedajme ukradnúť pokoj zo svojho srdca. (Lukáš Kireš)

PRE ŽENU

Keď mi manžel povedal, že o týždeň cestujeme do Ríma, zdalo sa mi to neuveriteľné. Veľký príval radosti, očakávaní, no hneď aj mnoho otázok. Počkať, veď práve zomrel pápež František, oplatí sa nám tam vôbec cestovať? Všade budú davy turistov a pútnikov... Túžbu navštíviť toto mesto má asi každá nás. Zvlášť my s romantickou dušou. Navštíviť Rím počas jubilejného roka, to už je vzácnosť. Dorazili sme 8. mája. Zložili sme tašku a hneď sa vybrali na Námestie sv. Petra. Nedalo sa tam ani dostať, toľký dav očakával dym. Ako inak, nervozita v nás takisto gradovala. Podarilo sa nám dostať dnu, keď asi po piatich minútach začal dav jasať. To, čo sme zažili, sa ani nedá opísať. Videli sme biely dym. My sme boli tam! Úžasné, dokonalé, milostivé to, čoho sme mohli byť súčasťou. Aj keby sme neviem, ako silno chceli a plánovali, nevyšlo by to takto. Ale všetko, čo je v Božích rukách, dopadne úžasne a dokonalo. Každý deň, do ktorého sa budíme, situácie, ktoré mu odovzdáme, i kríže, ktoré si ako mamy a manželky nesieme. Od maličkostí až po dôležité a ťažké veci, nauč sa ich odovzdávať Bohu. Lebo on chce konať v našich životoch. (Danka Kirešová)

Spomienky na vystúpenie

V minulom mesiaci sme si pripomínali 30. výročie oslobodenia našej vlasti. Do rámca týchto osláv spadá aj druhé slávnostné podujatie: Československá spartakiáda 75. Je to spoločensko-športové podujatie, ktoré by sme mohli charakterizovať slovami mier a priateľstvo.

Na prvé telovýchovné podujatie tohto druhu, ktoré bolo v roku 1955, si spomínam ako jeho účastník. Vtedy sme oslavovali 10. výročie oslobodenia našej vlasti. Z cvičencov väčšina z nás zažila roky vojny, preto účasť na spartakiáde bola prejavom našej vďaky za šťastný a pokojný život.

Aby sme sa dostali na vrcholné vystúpenie, bolo treba veľa sebazaprenia. Samotnému nácviku sme venovali všetky voľné chvíle. Ako vysokoškooláci sme cvičili spolu s pracujúcimi zo závodov a úradov pod spoločným menom. Vystupovali sme na všetkých okresných prehliadkach vtedajšieho Prešovského kraja.

Cesta do Prahy bola vzorne organizovaná a starostlivo zabezpečená. Praha nás privítala odetá v slávnostnom rúchu. Ubytovali nás v istej škole neďaleko Betlehemskej kaplnky. Vo voľnom čase sme si prezerali Prahu i jej historicko-kultúrne pamiatky. Mňa zaujímali predovšetkým pamiatky náboženského charakteru. Slávnostný deň nášho vystúpenia sa mi vryl hlboko do pamäti. Krásu dotváralo spontánne vystúpenie mužov z celej republiky. Čo cvik – to burácanie strahovským štadiónom.

Medzi naše najdojímavejšie zážitky patrí slávnostný pochod Prahou. Pochodovali sme nejako medzi prvými a tak bolo dost

času z chodníka pozeráť sa na iných. Keď pochodovala Praha, v našej veľkej skupine začali skandovať Prešov pozdravuje Prahu, Šariš pozdravuje Prahu, čo Praha s našim opätovne. Stál som kdesi v pozadí tejto skupiny a vtedy ma uchytla istá stareňka za ruku a dali sme sa do rozhovoru. Slabou slovenčinou a so slzami v očiach hovorila o vzájomnom vzťahu našich národov. Bola dojatá tou vzájomnou úctou, akou sme skandovali a pozdravovali Prahu. Dlhो som sa s ňou rozprával. Jej osemdesiatročná, vráskami zbrázdnená tvár sa tešila z lásky a pokoja. Tento rozhovor považujem za jeden z najkrajších zážitkov a často v myšlienkach sa k nemu vraciam. Ved' aj on vystihuje pravú podstatu cieľov takýchto vystúpení. Áno! My na Strahove dvíhali sme svoje ruky spoločne na slávu víťazstva, podobne ako naši otcovia dvíhali spoločne svoje zbrane proti spoločnému nepriateľovi.

Dnešní účastníci Československej spartakiády už takmer nepoznajú hrôzy vojny, hladu a nenávisť. Poznajú len spokojné a bezstarostné detstvo. Ich účasť nech zaväzuje k ďalšej usilovnej práci a rozvíjaniu našej krásnej spoločnosti! (Pavol Dancák, Slovo 1975/6, s. 3)

Svätý Anton má svätú trpezlivosť

Ak by ste sa ľudí, ktorí ma poznajú, opýtali, aká som, povedali by ukecaná, emotívna, premotivovaná... Rôžnilo by sa to podľa toho, ktorej z mojich stránok boli vystavení najviac, no slovo chaotická by určite spomenul každý. Možno aj trikrát. Medzi sprievodné znaky chaotickosti bezpochyby patrí aj zabúdanie a strácanie, no a z týchto disciplín mám asi doktorát.

Pri vstupe do miestnosti v deviatich prípadoch z desiatich neviem, načo som tam prišla, a svaly na nohách mám vypracované z fitka zvaného schody, pretože veci, ktoré potrebujem, sú vždy zásadne inde ako ja. No samostatnou kategóriou je strácanie. Len ťažko sa mi v mysli vybaví vec, ktorú som ešte nestratila. Mobil, kľúče, kreditku, chuť do života (ale o tom inokedy, haha). Po tom, čo by som vám vymenovala zoznam všetkých stratených vecí, by ste si povedali, že už asi nič nemám. Ale nie je to tak! Všetky veci sa totiž ku mne vrátili. Samy.

Stratený mobil, ktorý mi vypadol v bratislavskej MHD, mi doviezol šofér autobusu, kreditnú kartu mi vrátilo dievča z intráku, vraj ju našlo pri sušičke v práčovni. Študentskú ISIC kartu, bez ktorej by som sa nedostala na internát, mi doniesol neznámy chalan podľa môjho účtu na Instagrame, skôr ako som si vôbec všimla, že som ju stratila. Slúchadlá zabudnuté v električke mi pomohol nájsť Dopravný podnik mesta Bratislava, ďalší zabudnutý telefón sa mi vrátil taxikom a darček pre kamoša, ktorý som vlani stratila, sa po roku našiel zapadnutý za posteľou mojej starej internátnej izby.

Svätý Anton, patrón stratených vecí, je pri mne mimoriadne vyťažovaný. Zakaždým, keď zistím, že som niečo stratila, len zavriem oči, už sa ani nemodlím, len poviem: „Antonko, no taak...“ A som rada, že nado mnou vždy len prekrúti očami a vyberie sa mi na pomoc. Ja mu zase sľubujem, že sa poučím. O to viac si vážim, že mi tie pokusy ešte nezačal počítať. (Alexandra Matoláková)

Kalendárium

Jedna z výhod mesačníka je tá, že každé číslo má svoj konkrétny mesiac. Pri spravodajskej sekcii v Slove pribudol stĺpček zvaný *Kalendárium na mesiac*. Každý mesiac prináša praktické informácie i pamätné dni alebo udalosti najbližšieho mesiaca. Stabilnou súčasťou je informácia o svätej liturgii slávanej za priateľov Slova každého 14. dňa v mesiaci. Okrem miesta danej liturgie sa čitateľ dozvie, ktorý kňaz sa za neho bude v daný deň modliť. Čas bohoslužby je väčšinou známy až neskôr, ten sa priatelia dozvedia prostredníctvom sociálnych sietí či mailov. Okrem iného ste sa v posledných stĺpčekoch mohli dočítať o najlepšom čase na zakladanie nového trávnik, preštepovania ovocných stromov či ich rezu. Medzi spomenutými dňami sa objavil napríklad Medzinárodný deň zábavy (1. apríl), Svetový deň darcov krvi (14. jún), Deň kvetov (21. jún). Nechýbala ani spomienka na miestne dejiny – *Akcia P* – Prešovský sobor, likvidácia Gréckokatolíckej cirkvi v celej bývalej ČSR a jej násilné pripojenie k Pravoslávnej cirkvi z 28. apríla 1950. (Richard Fučko)

Pomôcky: Hiät, Tim, Kolbe, albertan	Človek tmavšej pleti	1 ▼		Okresný výbor, skratka	Druh obilia	Krájam	Átom, po česky	Veľmi krátke vlny, skratka	Autonóm na oblasť, skratka	Autor: Vladimír Komanický	Ofúkol	5 ▼	Prístroj na určo- vanie vzdia- lenosti hviezd
EČV Ko- márna			Korekcia							Farby na vajcia			
Kartársky výraz			3 ▶ Obrnený transport.							Psovitá šelma Hektoliter, skratka			
Ozvena				Patriaci Ežovi Útok					Otvor kostí Piest, po nemecky				
Neodídem								Trieda Zlúč. uhlika s kovem					
Solmizačná slabika			Cudzie muž. meno Otavy			Krvný obraz Bezvetrie				Lake Nor- man Módny časopis			
	Americká mačkovitá šelma	Súčasť angl. mien Oroľ, po česky				Teľa, po ne- mecky				Latinská spojka Kysličníková vrstva			
Tanec						Dyňa Kancelár. skratka						Španielska vychováva- teľka	Osobné záměno
Bojový pokrik				Rímske číslo 49	Stredné kambrium Voltampér, značka								
2 ▶									4 ▶				
Základ dedičného hriechu						Latinská predložka			Meno Cha- čaturjana				

K	N	É	N	R	U	T	I	A	V	A	N	Ú	K	O	D	A
Y	A	N	O	I	A	A	A	E	Z	A	K	Ý	V	J	D	E
T	A	N	K	E	R	V	D	T	Z	R	Ô	O	Y	A	V	Y
O	V	L	Á	D	A	D	O	S	Y	Á	L	A	R	O	H	S
P	T	R	Z	L	T	K	S	T	L	O	V	Z	A	R	Á	A
V	L	O	H	A	I	R	V	E	N	A	C	O	V	I	S	O
S	N	E	S	T	R	Á	C	A	J	A	N	Á	D	E	J	B
L	A	T	M	Ť	A	D	T	B	P	B	N	I	O	K	A	S
A	Á	V	F	E	R	E	O	I	L	A	A	B	N	A	N	L
T	T	O	A	S	N	Ž	N	E	T	D	L	Ň	C	A	U	U
I	U	R	R	N	B	O	S	N	A	A	Á	I	H	T	Á	H
N	P	B	M	R	A	K	Y	R	K	S	P	A	N	Y	R	A
A	D	A	A	Ž	L	A	B	Y	E	O	B	A	V	A	V	J

Tajničku osemsmierovky tvorí 27 nevyškrtaných písmen.

Autor: Marek Pataky. **Legenda:** APATIT, ASTÁT, BLESK, BOSNA, BRADA, ETANOL, FARMA, HLAVA, HORAL, JANUÁR, KANÁL, KRÁDEŽ, KVAPALINA, LUTNA, MRAKY, NÁVRHY, NOZDRA, OBAVA, OBJAV, OBLAKY, OBSLUHA, ODRAZ, ODVARY, OLOVO, OPICA, OSADA, OSIVO, PLEMENO, PUTÁ, RARITA, RIEKA, SAVANA, SEJBA, SLANINA, SLATINA, SNAHA, SRDCE, TANKER, TIKOT, TOVAR, TUBA, TURNÉ, TVORBA, ÚKRYT, ÚNAVA, ÚVAHA, VLÁDA, VLOHA, VYHŇA, VÝKAZ, ZÁKON, ZÁVOD, ZRADA, ŽĽABY.

ÚTRŽKY

Skupina študentov prišla na návštevu k profesorovi z univerzity. Čoskoro sa reč zvrhla na problémy v práci a stres. Profesor šiel uvariť kávu. O chvíľu sa vrátil s táckou plnou najrôznejších šálok – porcelánových, umelohmotných, sklenených, starých i moderných, lacných i drahých – a ponúkol ich, nech sa obslúžia. Potom povedal: „Pozrite sa, všetky tie pekné a drahé šálky ste si rozobrali a na tácke ostali už len tie lacné a ošarpané. Hoci je normálne, že chcete to najlepšie, je to súčasne zdroj vašich problémov a stresu. To, o čo vám všetkým v podstate išlo, bola totiž káva, nie šálky. Ale podvedome ste si vyberali tie najkrajšie šálky a rovnako podvedome ste ich porovnávali so šálkami tých druhých. Pritom káva je samotný život a vaša práca, peniaze a spoločenské uznanie sú len šálky. Nedovoľte, aby vo vašom živote dominovali.“

Počas americkej občianskej vojny sa ktosi opýtal generála Jacksona: „Pán generál, smiem sa vás opýtať, kde teraz zaútočíte na nepriateľa?“ Na to mu generál pošepol do ucha: „Povedzte, viete zachovať tajomstvo?“ „Zaiste, pán generál...“ „Aj ja,“ odpovedal Jackson. (spracovala Adriana Matoláková)

A red toy bulldozer is shown from the side, pushing a large pile of silver and gold coins. The bulldozer has a yellow blade and is positioned on a white surface. The coins are stacked in several tall, uneven piles to the right of the bulldozer.

58

JUBILEÁ KŇAZOV

Marek Il'ko – 5. júl – 50 rokov života; **Ján Krupa** – 10. júl – 20 rokov kňazskej vysviacky; **Marko Rozkoš** – 15. júl – 35 rokov kňazskej vysviacky; **Vojtech Lakomý** – 16. júl – 50 rokov života; **František Kuzmiak** – 17. júl – 60 rokov života; **Andrej Pribula** – 17. júl – 70 rokov života; **Ján Maďoran** – 17. júl – 35 rokov kňazskej vysviacky; **Juraj Kuchtanin** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Ján Lemeš** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Slavomír Molnár** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Štefan Pacák** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Ladislav Praščák** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Peter Tkáč** – 22. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Rastislav Bruzda** – 23. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Martin Jurašek** – 23. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Ján Krehlík** – 23. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Ľuboslav Pulščák** – 23. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Vladimír Juraj Sedláček** – 23. júl – 30 rokov kňazskej vysviacky; **Cyrl Jančíšin ml.** – 28. júl – 50 rokov života

Srdečne blahoželáme a prajeme
mnohaja i blahaja lita.

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Jubilanti – júl

50 rokov: Alena Nováková, Sedliská
70 rokov: Pavol Hric, Košice; Milena Korbová, Humenné-Pod Sokolejom; Juraj Mantič, Bratislava; Anna Mojsejová, Hrašovík; Milana Semufová, Kožuchovce; Eva Skybová, Choňkovce; Jozefína Tkáčová, Dúbravka
75 rokov: Michal Balint, Sečovce; Peter Javorský, Drienica; Mária Kolesárová, Sedliská; Emília Kolesárová-Dzurová, Stanča; Emanuel Kost, Baškovce; Jolana Kozáková, Slivník; Kornélia Tormová, Košice-Západ; Irena Zahorodniková, Sedliská
80 rokov: Helena Bratková, Matiaška; Magda Hnatová, Radvaň nad Laborcom; Jolana Kobulaničová, Milhostov; Irena Nováková, Rakovec nad Ondavou; Mária Nováková, Dúbravka; Mária Tomaščinová, Miklušovce; Jolana Černe-jová, Kazimír
85 rokov: Mária Fedorčáková, Kazimír; Margita Husárová, Sedliská; Helena Kul'ková, Radvaň nad Laborcom
90 rokov: Pavel Ďurišin, Bratislava

BLAHOŽELÁME

S radosťou blahoželáme otcovi **Miroslavovi Házymy** k jeho 30. narodeninám. Ďakujeme za vašu horlivú a oddanú službu Cirkvi, ktorú konáte s toľkou láskou a zapálením. O to

vzácnnejšie je, že toto jubileum oslavujete spoločne so svojou manželkou Máriou — práve vďaka nej je vaša služba ešte žiarivejším svedectvom lásky. Vyprosujeme vám obom

hojnosť milostí a Božie požehnanie na ďalšej spoločnej ceste. *Viele Jahre! Mnohaja lita!*
vaše mladé spoločenstvo z Bavorska

Drahý otec **Martin**, 4. júna bude deň, keď budeme oslavovať štyridsiaty rok tvojho života a tvojho prínosu pre našu farnosť. Sme vďační za tvoju oddanosť, múdrosť a lásku, ktorú nám

neustále prejavuješ. Pri tejto príležitosti ti želáme, aby si vždy zostal otvoreným, láskavým a múdрым človekom, ktorý dokáže priniesť nádej a vieru každému, koho stretne. Nech každý deň tvojho života je naplnený radosťou, šťastím a Božou prítomnosťou na *mnohaja i blahaja lita.*

rodina Megelovcov a Sabolovcov

Drahý otec **Ján Sabol**, 8. júna si oslávil 50 rokov kňazstva, ktoré si prijal z rúk bl. Vasil'a Hopka. K výročiu tebe a tvojej manželke Monike vyprosujeme Božie požehnanie, zdravie, pokoj, radosť a ochranu Presvätej Bohorodičky. Mnoho rokov!

vďačné deti s rodinami

19. júna 2005 si Pán vyvolil mladého muža Jozefa Popika, aby ho povolal do svojej žatvy. Poznačil ho nezmazateľným znakom, ktorým sa náš drahý otec Jozef stal obrazom Ježiša Krista. Milý otec **Jozef**, prijmi od nás, svojich veriacich, bratov a sester v Kristovi, blahoželanie k dvadsiatim rokom kňazskej služby. Prajeme a do ďalších rokov vyprosujeme milosti a lásku nebeského Otca i dar Svätého Ducha. Nech ti pomáhajú kráčať vo svetle evanjelia. Sila prúdiaca z osláveného Kríža a ochrana Panny Márie nech sú tvojou každodennou posilou, odmenou za všetko, čo pre nás ako dobrý pastier robíš. Nech Pán žehná tvoju službu a my zvelebujeme Pána za teba, nášho duchovného otca.

bratia a sestry z neokatechumenátneho spoločenstva a veriaci z Farnosti biskupa Gojdiča v Starej Ľubovni

Náš duchovný otec Pavol Mihajlo osláví 26. júna 2025 15. výročie kňazskej vysviacky.

Ku krásnemu výročiu vám, otec Pavol, z hĺbky našich srdiec blahoželáme a ďakujeme za vaše láskavé srdce, ústretovosť, trpezlivosť, obetavosť a ochotu, za ľudský prístup ku každému z nás. Do ďalších rokov kňazskej služby vám od nášho Pána vyprosujeme pevné zdravie, radosť v srdci, hojnosť Božích milostí a požehnaní. Nech vás Svätý Duch aj naďalej naplňa svojimi darmi a nech vás i vašu milú rodinu ochraňuje Presvätá Bohorodička – matka kňazov.

vďační veriaci farnosti Trhovište a filiálky Moravany

Naša drahá mamka, babka a prababka **Mária Legišná, rod. Bortňáková**, z Vyšnej Olšavy sa 26. júna 2025 dožíva krásnych 98 rokov života. Pri tejto príležitosti prijmite naše srdečné blahoželanie. Prajeme vám veľa Božích milostí, dobré zdravie a rodinnú pohodu na *mnohaja i blahaja lita.*

syn Michal a dcéra Pavlína s rodinami

SPOMÍNÁME

„Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život...“

Človek odchádza, ale všetko krásne, čo nám dal, ostáva v nás. Stratíť život v spojení s Ježišom neznamena koniec, ale isté víťazstvo...

3. júna 2025 sme si pripomenuli desať rokov od úmrtia gréckokatolíckeho kňaza otca **Andreja Kereštana**, titulárneho kanonika, ktorý 55 rokov svojej kňazskej služby hlásal Božie evanjelium a rozdával veriaciim a rodine pokoj a nádej. Ďakujeme všetkým, ktorí si na otca Andreja spomínajú v modlitbách a zapalujú sviečky na jeho hrobe.

Vičnaja jemu pamjat! Navždy ostáva v našich srdciach.

S láskou spomína manželka Nadežda a dcéry Vlasta a Kristína s rodinami.

OZNAMY

Manželov, ktorí si chcú prehĺbiť vzájomnú lásku, komunikáciu, porozumenie, ale aj tých, ktorí sa v manželstve a rodine stretávajú s ťažkosťami, pozývame na týždeň Kána pre manželov do Nitry v termíne 13.07. – 19.07.2025. Dovoľte Stvoriteľovi, aby premenil vodu každodenného manželského života na víno zo svadobnej hostiny. Informácie a prihlášku nájdete na www.kanapremanzelov.sk.

Kláštór redemptoristov v Stropkove; duchov-necssr@gmail.com

18.07. – 20.07. **Klasická duchovná obnova pre mladých**; exercitátor: otec Anton Verbovský CSsR; príspevok je 50 eur za osobu; prihlásiť sa môžete na uvedený e-mail

INZERCIA

Rekonštrukcie striech a veží chrámov. Nové strechy. Demontáž a likvidácia azbestu. Vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. www.svestav.sk. Mobil: 0905 437 209, mejl: svestav@svestav.sk

Ručne písané ikony. www.ikony.sk

Fy **DUDAS** ponúka:

- elektrické pohony zvonov
- lineárny a magnetický pohon zvonov
- diaľkové ovládanie zvonov (GSM)
- zvonové drevené a ocelové konštrukcie
- nové zvony a srdcia zvonov
- vežové hodiny a kladivá zvonov
- opravu starých systémov

e-mail: jandudas@teraz.de
tel.: **0907 268 344**, www.zvonydudas.sk

NOVÝ ROČNÍK ČASOPISU SLOVO

Od roku 2025 sa ročný cyklus vydávania časopisu Slovo odvíja od cirkevného roka a nie kalendárneho. Bude nám ctou, ak budete tvoriť našu komunitu aj naďalej a požiadate o zasielanie Slova od septembra. Príde vám v novom šate, s modernou koncepciou tak, aby sme spolu s vami žili východnú spiritualitu našej Cirkvi ako príťažlivý životný štýl pre súčasný svet.

Výška minimálneho príspevku oproti minulému roku ostáva
nezmenená:

viackusový odber:
27,- eur
(12 mesiacov)

e-Slovo:
15,- eur
(12 mesiacov)

jednokusový odber:
39,- eur
(12 mesiacov)

Prechod na mesačník nám vytvára možnosť vstúpiť viac do online priestoru. Chystáme pre vás nový web a zaujímavý servis na sociálnych sieťach. Aby sme boli bližšie k vám.

Aj preto vám tento rok ponúkame možnosť **získať k tlačnému Slovu aj e-Slovo zadarmo**. Stačí, ak pri objednávke časopisu nahlásite distribútorovi svoje **meno, priezvisko a e-mailovú adresu**.

Chcete iba tlačný časopis a e-Slovo by ste radi posunuli niekomu zo svojich príbuzných či priateľov? Pri objednávke svojho tlačného časopisu nahlásite meno, priezvisko a e-mail človeka, pre ktorého chcete túto akciu využiť.

Držitelia karty Dobrodinec si môžu uplatniť zľavu uvedením čísla karty.

Ďakujeme,
že môžeme kráčať vo viere spolu s vami.
distribucia@casopisslovo.sk
0909 266 013

Lutina, bazilikalutina.sk, 051/459 62 31

Každý štvrtok: Akatist k sv. Mikulášovi (17.30 h)
05.07. **Fatimská sobota**: posvätný ruženec (09.15 h); **svätá liturgia** s modlitbou zasvätenia sa Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie (10.00 h)
27.07. **Svätá liturgia** s pozvaným hosťom (10.00 h na hore)

Michalovce, bazilikaredemptoristi.sk, 0902 275 145

16.07. **Svätá liturgia**, Moleben k sv. Gerardovi s uctením si relikvií prvého stupňa sv. Gerarda a požehnaním šatkou sv. Gerarda (18.00 h)
25.07. Moleben k bl. Metodovi (09.00 h, 17.20 h); **svätá liturgia** s modlitbami za uzdravenie (09.30 h, 18.00 h)

Klokočov, klokocovgrkat.sk, 0911 105 908

05.07. **Fatimská sobota**: ruženec (08.30 h), tretia hodinka + prednáška (09.00 h), **svätá liturgia** (09.30 h)
11.07. **Večer chvál** (18.00 h)
19.07. Púť profesionálnych rodičov, vychovávateľov a pestúnov (zodpovedný: otec Štefan Jusko): ruženec (08.30 h), tretia hodinka + prednáška (09.00 h), **svätá liturgia** (09.30 h)
20.07. Nedela požehnania rodín: **svätá liturgia** s požehnaním rodín (09.00 h)
22.07. Adorácia, **svätá liturgia** s modlitbami k sv. Charbelovi za uzdravenie (18.00 h)

Lítmanová, horazvir.sk, 0903 982 828

Každý deň: svätá liturgia (10.30 h)
03., 10., 17., 24., 31.07. Modlitby – Légia NČ
05.07. **Fatimská sobota**: modlitba večeradla (09.30 h), **svätá liturgia** (10.30 h) + pomazanie chorých siedmimi kňazmi
06.07. **Malá púť**: uctenie si ikony Presvätej Bohorodičky, akatist a ruženec (09.00 h); **svätá liturgia** (10.30 h)
19.07. Nočná adorácia s Nepoškvrnenou Čistotou

cenacolo.sk, cdv_slovakia@hotmail.com

Ruženec za závislých: pondelok (17.00 h) v Chráme sv. Petra a Pavla v Poprade; streda (18.00 h) v budove kláštora Sancta Mária v Prešove; štvrtok (17.15 h) v Chráme Božej múdrosti vo Svidníku
29.06. Deň otvorených dverí v Dome sv. Cyrila a Metoda v Kráľovej pri Senci
10. – 13.07. **Sviatok života Saluzzo**
16.07. **Svätá liturgia** a eucharistická adorácia v cerkvi v Prešove-Sekčove

koinoniapo.sk, koinonia ján krstiteľ' prešov, Komunitný dom Záborské

Nedeľa a sviatky: **svätá liturgia** (09.30 h) na Youtube
Štvrtok: **Večer chvál a modlitieb za uzdravenie** (18.00 h) na Youtube

SKALA – Spoločenstvo kňazských

a laických rodín, www.skalarodin.sk, 0911 711 328
21.06. **Deň rodiny** – Stredná odborná škola služieb a priemyslu sv. Jozáfa Trebišov pripravila pre všetkých, malých aj veľkých – deň pre všetkých, ktorí chcú zažiť pohodu a radosť zo stretnutia rodín. Súčasťou programu je spoločná modlitba, chvály, aktivity pre deti, občerstvenie.